

2023 M. LAPKRIČIO 20 D.

2014-2020 M. ES FONDŲ INVESTICIJŲ VEIKSMŲ PROGRAMOS TIKSLŲ PASIEKIMO VERTINIMAS

PRIEDAS NR. 12

VP 13 ir 14 PRIORITETŲ VERTINIMAS

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

Lietuvos Respublikos
FINANSŲ MINISTERIJA

Paslaugų sutartis finansuojama iš Europos socialinio fondo, o paslaugos teikiamos LR finansų ministerijos užsakymu.

Remiantis 2023 m. sausio 2 d. sudaryta sutartimi Nr. 14P-1 „2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos tikslų pasiekimo vertinimo paslaugų sutartis“ tarp Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – FM) ir paslaugų teikėjo UAB „BGI Consulting“, teikiamas priedas prie ataskaitos Nr. 12 – **2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos (toliau – VP) 13 ir 14 prioritetų vertinimas.**

Ataskaitoje pateikiamas VP 13 ir 14 prioritetų poveikio vertinimas atliekamas remiantis „2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos tikslų pasiekimo vertinimo“ galutinėje vertinimo ataskaitoje pateikiama unitarinio metodologinio modelio koncepcija. Konkrečiai, šiame dokumente pristatoma VP 13 ir 14 prioritetų intervencijų logika, pateikiamas tinkamumo, rezultatyvumo, poveikio, tvarumo ir efektyvumo aprašymas ir vertinimas.

TURINYS

Turinys	3
Paveikslų sąrašas	4
Lentelių sąrašas	5
Naudojamos sąvokos ir santrumpos	6
1. Intervencijų logika	8
2. Tinkamumas	14
2.1 Pagrindinių rodiklių raida COVID-19 pandemijos metu	14
2.2 Intervencijų tinkamumas pandemijos kontekste	19
3. Poveikis	23
3.1 MTEPI veiklų vystymas (13.1.1 konkretus uždavinys)	23
3.2 Sveikatos sektoriaus modernizavimas (13.1.1 konkretus uždavinys)	27
3.3 Energijos vartojimo efektyvumo skatinimas ir aei plėtra (13.1.2 konkretus uždavinys)	30
3.4 Gyventojų užimtumo didinimas (14.1.1 konkretus uždavinys)	33
4. Tvarumas	35
5. Rezultatyvumas	39
6. Efektyvumas	46
7. Apibendrinimas. Intervencijų indėlis siekiant nustatytų tikslų (iš kaitos teorijos perspektyvos)	50

PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS

1 paveikslas. VP 13 ir 14 prioritetų tikslų įgyvendinimo loginė schema.....	11
2 paveikslas. Pramonės sektoriaus įmonių apyvarta, mln. Eur (2014–2021 m.)	15
3 paveikslas. Apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų sektoriaus įmonių apyvarta, mln. Eur (2014–2021 m.)	16
4 paveikslas. MVĮ apyvarta, mlrd. eur (2014–2021 m.)	16
5 paveikslas. Turizmo sektoriaus pridėtinė vertė, mln. Eur (2014–2021 m.).....	17
6 paveikslas. Nedarbo lygis mieste ir kaime, proc. (2014–2022 m.).....	18
7 paveikslas. Ūkio subjektų finansuota mokslo ir studijų institucijų MTEP išlaidų dalis nuo visų išlaidų, proc. (2014–2021 m.).....	24
8 paveikslas. Verslo sektoriaus išlaidos MTEP, tenkančios vienam gyventojui, Eur (2011–2021 m.).....	25
9 paveikslas. Pridėtinė vertė gamybos sąnaudomis, sukurta MVĮ, tenkanti vienam darbuotojui, Eur/m. (2011–2021 m.).....	26
10 paveikslas. Kultūros sektoriaus sukuriama pridėtinės vertės dalis, palyginti su visa sukuriama verte, proc. (2014–2021 m.).....	27
11 paveikslas. Standartizuoto 0–64 m. amžiaus gyventojų mirtingumo sumažėjimas tikslinėse teritorijose nuo kraujotakos sistemos ligų, atvejų sk. 100 tūkst. gyventojų (2014–2021 m.).....	29
12 paveikslas. Standartizuoto 0–64 m. amžiaus gyventojų mirtingumo sumažėjimas tikslinėse teritorijose nuo piktybinių navikų, atvejų sk. 100 tūkst. gyventojų (2014–2021 m.).....	30
13 paveikslas. Atsinaujinančių išteklių energijos dalis galutiniame energijos balanse, proc. (2010–2021 m.)	32
14 paveikslas. Sunaudotas galutinės energijos kiekis paslaugų ir namų ūkių sektoriuose, tūkst. tne (2010–2021 m.).....	33
15 paveikslas. VP 13.1.1. konkretaus uždavinio produkto rodiklių reikšmių pažanga (2022 m.).....	41
16 paveikslas. VP 13.1.2. konkretaus uždavinio produkto rodiklių reikšmių pažanga (2022 m.).....	43
17 paveikslas. VP 14.1.1. konkretaus uždavinio produkto rodiklių reikšmių pažanga (2022 m.).....	44
18 paveikslas. VP 13 prioriteto produkto rodiklių reikšmių pažanga (2022 m.)	45

LENTELIŲ SĄRAŠAS

1 lentelė. VP 13 ir 14 prioritetų konkretūs uždaviniai ir priemonės.....	8
2 lentelė. VP 13 prioriteto tikslų, uždavinių ir rodiklių sistema	9
3 lentelė. VP 14 prioriteto tikslų, uždavinių ir rodiklių sistema.....	10
4 lentelė. VP 13.1.1. konkreta us uždavinio produkto rodikliai	39
5 lentelė. VP 13.1.2. konkreta us uždavinio produkto rodikliai	42
6 lentelė. VP 14.1.1. konkreta us uždavinio produkto rodikliai	44
7 lentelė. įmonės bendradarbiavimui su tyrimų institucijomis skirtos lėšų sumos variacija	46
8 lentelė. įmonės bendradarbiavimui su tyrimų institucijomis skirtos lėšų sumos variacija priemonės Nr. 13.1.1-LVPA-K-856 viduje	47
9 lentelė. metiniam pirminės energijos suvartojimo viešajame pastate sumažėjimui skirtos lėšų sumos variacija.....	47
10 lentelė. įgyvendinamam MTEP projektui skirtos lėšų sumos variacija.....	48
11 lentelė. įgyvendinamam MTEP projektui skirtos lėšų sumos variacija priemonės Nr. 13.1.1-LMT-K-718 viduje.....	48
12 lentelė. VP Intervencijų indėlis siekiant Ūkio subjektų finansuotos mokslo ir studijų institucijų mtep išlaidų dalies didinimo tikslo.....	50
13 lentelė. VP Intervencijų indėlis siekiant verslo sektoriaus išlaidų mtep didinimo tikslo	51
14 lentelė. VP Intervencijų indėlis siekiant MVĮ sukuriamos pridėtinės vertės didinimo tikslo	52
15 lentelė. VP Intervencijų indėlis siekiant Kultūros sektoriaus sukuriamos pridėtinės vertės didinimo tikslo	52
16 lentelė. VP Intervencijų indėlis siekiant 0-64 metų amžiaus gyventojų mirtingumo nuo kraujotakos ligų mažinimo tikslo	53
17 lentelė. VP Intervencijų indėlis siekiant 0-64 metų amžiaus gyventojų mirtingumo nuo piktybinių navikų mažinimo tikslo	54
18 lentelė. VP Intervencijų indėlis siekiant Atsinaujinančių išteklių energijos dalies galutiniame energijos balanse didinimo tikslo.....	55
19 lentelė. VP Intervencijų indėlis siekiant Energijos vartojimo efektyvumo didinimo tikslo.....	55
20 lentelė. VP Intervencijų indėlis siekiant Gyventojų užimtumo didinimo tikslo	56

NAUDOJAMOS SĄVOKOS IR SANTRUMPOS

AEI	Atsinaujinantieji energijos ištekliai
AM	Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija
BVP	Bendrasis vidaus produktas
CPVA	Centrinė projektų valdymo agentūra
EIM	Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija
EK	Europos Komisija
EM	Lietuvos Respublikos energetikos ministerija
ERPF	Europos regioninės plėtros fondas
ES	Europos Sąjunga
ESF	Europos socialinis fondas
ESIF	Europos Sąjungos investicijų fondai
FM	Lietuvos Respublikos finansų ministerija
Investicinis laikotarpis	Jeigu nenurodyta kitaip, 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos įgyvendinimo laikotarpis
KM	Lietuvos Respublikos kultūros ministerija
LR	Lietuvos Respublika
LVPA	VšĮ Lietuvos verslo paramos agentūra
MTEP	Moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra
MTEPI	Moksliniai tyrimai, eksperimentinė plėtra ir inovacijos
MVĮ	Mikro–įmonės, mažosios ir vidutinės įmonės
PFSA	Projektų finansavimo sąlygų aprašas

PO	Perkančioji organizacija (LR finansų ministerija)
Rezultato rodiklis	VP specialusis programos rezultato rodiklis
SaF	Sanglaudos fondas
SAM	Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija
SFMIS	Europos Sąjungos struktūrinės paramos kompiuterinė informacinė valdymo ir priežiūros sistema
SNA	Sąnaudų-naudos analizė
ŠESD	Šiltnamio efektą sukeliančios dujos
ŠMSM	Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija
TGV	Teorija grįstas vertinimas
TS	Techninė specifikacija
VDA	Valstybės duomenų agentūra
VK	Valstybės kontrolė
VP	2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programa

1. INTERVENCIJŲ LOGIKA

VP 13 prioritetą „Veiksmų, skirtų COVID-19 pandemijos sukeltai krizei įveikti, skatinimas ir pasirengimas aplinką tausojančiam, skaitmeniniam ir tvariam ekonomikos atgaivinimui“ sudaro 2 konkretūs uždaviniai, apimantys 18 priemonių. VP 14 prioritetą „Veiksmų, skirtų COVID-19 pandemijos sukeltai krizei įveikti, skatinimas, siekiant didinti užimtumą ir socialinę įtrauktį“ sudaro 1 konkretus uždavinys, apimantis 1 priemonę.

1 LENTELĖ. VP 13 IR 14 PRIORITETŲ KONKRETŪS UŽDAVINIAI IR PRIEMONĖS

VP PRIORITETAS	KONKRETUS UŽDAVINYS	PRIEMONĖS NR.	PRIEMONĖS PAVADINIMAS
13 prioritetas	13.1.1. Skaitmeninio ir inovacijų, siekiant šalinti COVID-19 pandemijos pasekmes ekonomikai, didinimas	13.1.1-LVPA-T-858	„COVID-19 MTEP tyrimai“
		13.1.1-LVPA-T-859	„COVID-19 produktai“
		13.1.1-LVPA-K-861	„Kūrybiniai čekiai COVID-19“
		13.1.1-LVPA-K-860	„E. komercijos modelis COVID-19“
		13.1.1-LVPA-K-309	„Paskatos gerinti kultūros ir kūrybinių industrijų įmonių infrastruktūrą“
		13.1.1-LVPA-K-310	„Paskatos kultūros ir kūrybinių industrijų sektoriui kurti konkurencingus kultūros produktus“
		13.1.1-LVPA-V-308	„Paskatos dizaino kūrėjams: „dizaino sparnai““
		13.1.1-LVPA-K-856	„Eksperimentas“
		13.1.1-CPVA-V-605	„Profilaktikos, diagnostikos ir gydymo paslaugų kokybės ir prieinamumo gerinimas ūmių infekcinių ir lėtinių ligų srityse“
		13.1.1-CPVA-V-606	„Onkologinių ligų prevencijos, ankstyvos diagnostikos ir gydymo paslaugų infrastruktūros tobulinimas“
		13.1.1-CPVA-V-610	„Kraujotakos sistemos ligų gydymo ir diagnostikos paslaugų infrastruktūros gerinimas“
		13.1.1-LMT-K-702	„MTEP rezultatų komercinimo ir tarptautiškumo skatinimas“
		13.1.1-CPVA-K-703	„Kompetencijos centrų ir inovacijų ir technologijų perdavimo centrų veiklos skatinimas“
	13.1.1-LMT-K-718	„Tiksliniai moksliniai tyrimai sumanios specializacijos srityje“	
	13.1.2. Energetinio efektyvumo ir atsinaujinančių energijos išteklių plėtros, siekiant švelninti poveikį klimato kaitai, skatinimas	13.1.2-VIPA-T-113	„Valstybei nuosavybės teise priklausančių pastatų atnaujinimas (II)“
13.1.2-LVPA-K-110		„Nedidelės galios biokuro kogeneracijos skatinimas“	

		13.1.2-LVPA-T-116	„Gatvių apšvietimo modernizavimas“
		13.1.2-LVPA-V-114	„Elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos įrenginių įrengimas namų ūkiuose“
14 prioritetas	14.1.1. Gyventojų užimtumo, prisitaikymo prie kintančios darbo rinkos ir atsparumo, COVID-19 pandemijos keliamiems iššūkiams, didinimas	14.1.1-ESFA-V-430	„Aktyvios darbo rinkos politikos priemonių įgyvendinimas, mažinant pandemijos poveikį užimtumui“

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis VP ir www.esinvesticijos.lt pateikiama informacija

Pagrindiniai VP 13 prioriteto tikslai yra didinti ekonomikos skaitmeninimą, mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros bei inovacijų (toliau – MTEPI) vystymą, tokiu būdu siekiant šalinti COVID-19 pandemijos pasekmes ekonomikai, bei skatinti energetinio efektyvumo ir atsinaujinančių energijos išteklių (toliau – AEI) plėtrą, tokiu būdu siekiant švelninti poveikį klimato kaitai.

2 LENTELĖ. VP 13 PRIORITETO TIKSLŲ, UŽDAVINIŲ IR RODIKLIŲ SISTEMA

KONKRETUS UŽDAVINYS	REZULTATO RODIKLIS	PRADINĖ REIKŠMĖ (METAJ)	SIEKTINA REIKŠMĖ (2023 M.)
13.1.1 Skaitmeninimo ir inovacijų, siekiant šalinti COVID-19 pandemijos pasekmes ekonomikai, didinimas	Ūkio subjektų finansuota mokslo ir studijų institucijų MTEP išlaidų dalis nuo visų išlaidų	2,8 proc. (2019 m.)	7 proc.
	Verslo sektoriaus išlaidos MTEP, tenkančios vienam gyventojui	53 Eur (2018 m.)	60,7 Eur
	Pridėtinė vertė gamybos sąnaudomis, sukurta MVĮ, tenkanti vienam darbuotojui ¹	17 202 Eur/m. (2017 m.)	17 726 Eur/m.
	Kultūros sektoriaus sukuriamos pridėtinės vertės dalis, palyginti su visa sukuriama verte	2,2 proc. (2017 m.)	2,6 proc.
	Standartizuoto 0– 64 m. amžiaus gyventojų mirtingumo sumažėjimas tikslinėse teritorijose ² nuo kraujotakos ligų	111,89 atvejai 100 tūkst. gyventojų (2019 m.)	105 atvejai 100 tūkst. gyventojų
	Standartizuoto 0– 64 m. amžiaus gyventojų mirtingumo sumažėjimas tikslinėse teritorijose nuo piktybinių navikų	93,08 atvejai 100 tūkst. gyventojų (2019 m.)	78 atvejai 100 tūkst. gyventojų
13.1.2 Energetinio efektyvumo ir atsinaujinančių energijos išteklių plėtros, siekiant švelninti poveikį klimato kaitai, skatinimas	Atsinaujinančių išteklių energijos dalis galutiniame energijos balanse	25,47 proc. (2019 m.)	28 proc.
	Sunaudotas galutinės energijos kiekis paslaugų ir namų ūkių sektoriuose	2 074,7 tūkst. tne (2019 m.)	1 680 tūkst. tne

¹ Visos SVV įmonės be finansų ir draudimo srities įmonių.

² Tikslinės teritorijos:

– šalies savivaldybės, kuriose standartizuoto 0–64 m. amžiaus gyventojų mirtingumo rodikliai (SMR) 2007–2011 m. laikotarpiu Lietuvos vidurkį vidutiniškai viršijo: kraujotakos sistemos ligos – daugiau kaip 20 proc., cerebrovaskulinės ligos – daugiau kaip 20 proc., piktybiniai navikai – daugiau kaip 8 proc., išorinės mirties priežastys – daugiau kaip 20 proc.;
– šalies savivaldybės, pasižyminčios didžiausiais vaikų sveikatos priežiūros prieinamumo netolygumais.

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis 2014–2020 m. VP.

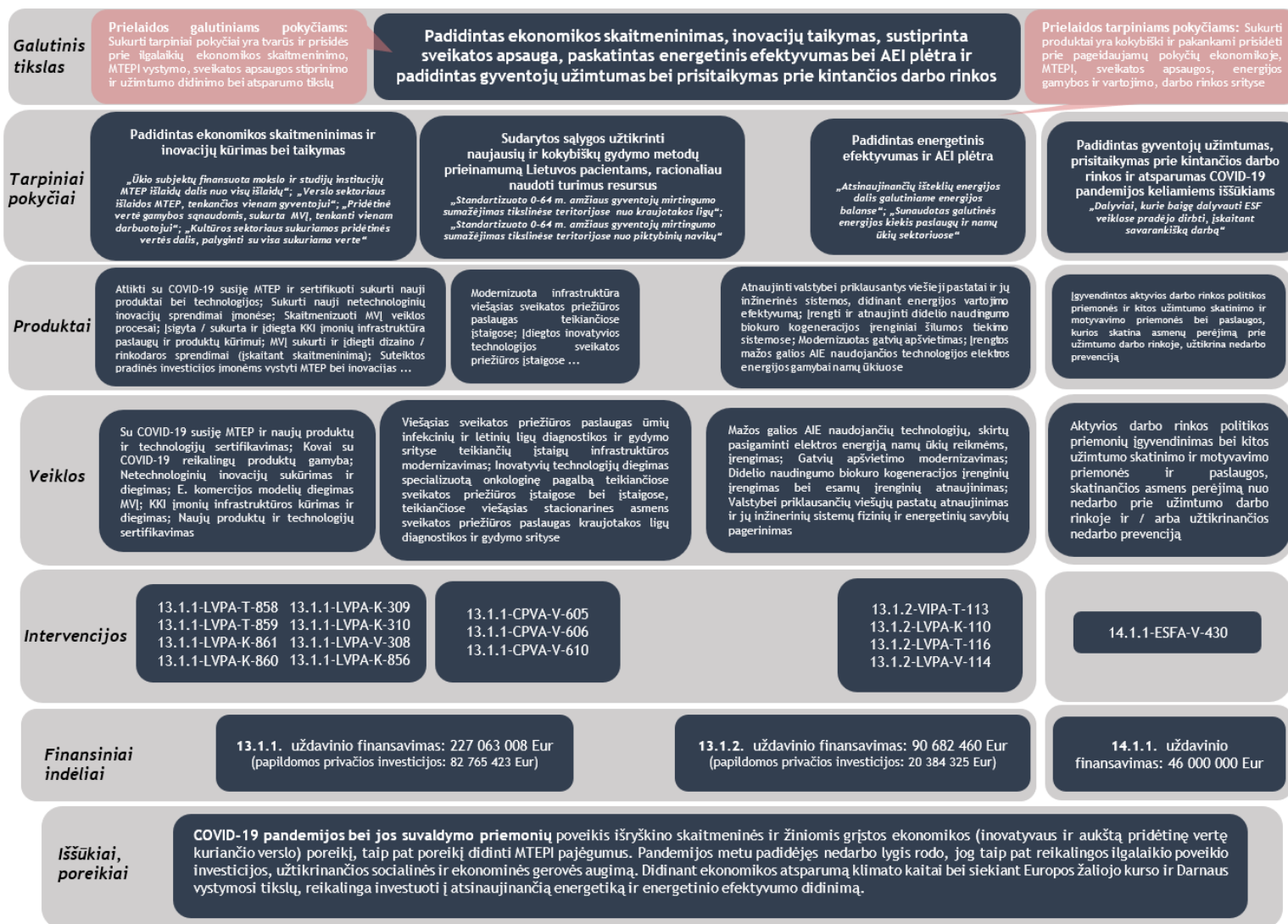
Pagrindinis VP 14 prioriteto tikslas yra didinti gyventojų užimtumą ir prisitaikymą prie kintančios darbo rinkos, taip pat didinti atsparumą COVID-19 pandemijos keliamiems iššūkiams.

3 LENTELĖ. VP 14 PRIORITETO TIKSLŲ, UŽDAVINIŲ IR RODIKLIŲ SISTEMA

KONKRETUS UŽDAVINYS	REZULTATO RODIKLIS	PRADINĖ REIKŠMĖ (METAI)	SIEKTINA REIKŠMĖ (2023 M.)
14.1.1 Gyventojų užimtumo, prisitaikymo prie kintančios darbo rinkos ir atsparumo, COVID-19 pandemijos keliamiems iššūkiams, didinimas	Dalyviai, kurie baigę dalyvauti ESF veiklose pradėjo dirbti, įskaitant savarankišką darbą	30 proc. (2013 m.)	34 proc.

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis 2014–2020 m. VP.

Intervencijų logika, taikyta siekiant VP 13 ir 14 prioritetų tikslų, ir šių tikslų pasiekimui svarbios prielaidos, detalizuojama žemiau esančiame paveiksle.

1 PAVEIKSLAS. VP 13 IR 14 PRIORITETŲ TIKSLŲ ĮGYVENDINIMO LOGINĖ SCHEMA

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis kaitos teorijos principais

VP 13 ir 14 prioritetuose išskirtos pagrindinės problemos, kurias siekiama spręsti įgyvendinamomis intervencijomis, yra COVID-19 pandemijos bei taikytų suvaldymo priemonių poveikio išryškintas skaitmeninės ir žiniomis grįstos (aukštą pridėtinę vertę kuriančios) ekonomikos bei MTEPI pajėgumų plėtros poreikis, pandemijos metu padidėjusio nedarbo lygio sprendimų (ilgalaikio poveikio investicijų, užtikrinančių socialinės ir ekonominės gerovės augimą) poreikis bei investicijų į atsinaujinančią energetiką ir energetinio efektyvumo didinimą poreikis, siekiant Europos žaliojo kurso tikslų ir kitų tarptautinių įsipareigojimų įgyvendinimo. Ekonomikos atsigavimas po COVID-19 pandemijos bei ilgalaikių struktūrinių pokyčių siekis (ekonomikos skaitmeninimas, inovacijų taikymas, sveikatos apsaugos stiprinimas, energetinio efektyvumo skatinimas ir AEI plėtra bei gyventojų užimtumo ir prisitaikymo prie kintančios darbo rinkos didinimas) yra vieni iš esminių faktorių siekiant pažangaus šalies ūkio augimo ilguoju laikotarpiu. Keliamos hipotezės, kad, sprendžiant su COVID-19 pandemija susijusias bei jos metu išryškintas problemas, 2014-2020 m. ES fondų investicijos prisidėjo/prisidės prie Lietuvos ūkio tvaraus ir subalansuoto augimo:

1. Investicijos padidino ūkio subjektų finansuotą MTEP dalį. Tokiu būdu sudarytos prielaidos didinti skaitmeninimą ir inovacijas, siekiant šalinti COVID-19 pandemijos pasekmes ekonomikai;
2. Investicijos padidino verslo sektoriaus išlaidas MTEP, tenkančias vienam gyventojui. Tokiu būdu sudarytos prielaidos didinti skaitmeninimą ir inovacijas, siekiant šalinti COVID-19 pandemijos pasekmes ekonomikai;
3. Investicijos padidino mažų ir vidutinių įmonių sukurtą pridėtinę vertę, tenkančią vienam darbuotojui. Tokiu būdu sudarytos prielaidos didinti skaitmeninimą ir inovacijas, siekiant šalinti COVID-19 pandemijos pasekmes ekonomikai;
4. Investicijos padidino kultūros sektoriaus sukuriamą pridėtinės vertės dalį, palyginti su visa sukuriama pridėtine verte. Tokiu būdu sudarytos prielaidos didinti skaitmeninimą ir inovacijas, siekiant šalinti COVID-19 pandemijos pasekmes ekonomikai;
5. Investicijos sumažino 0–64 m. amžiaus gyventojų mirtingumą nuo kraujotakos ligų tikslinėse teritorijose. Tokiu būdu sudarytos prielaidos stiprinti sveikatos apsaugą, siekiant šalinti COVID-19 pandemijos pasekmes visuomenei ir ekonomikai.
6. Investicijos sumažino 0–64 m. amžiaus gyventojų mirtingumą nuo piktybinių navikų tikslinėse teritorijose. Tokiu būdu sudarytos prielaidos stiprinti sveikatos apsaugą, siekiant šalinti COVID-19 pandemijos pasekmes visuomenei ir ekonomikai.
7. Investicijos padidino atsinaujinančių išteklių energijos (toliau – AIE) dalį galutiniame energijos balanse. Tokiu būdu sudarytos prielaidos energetinio efektyvumo ir atsinaujinančių energijos išteklių plėtrai.
8. Investicijos sumažino energijos sunaudojimą paslaugų ir namų ūkių sektoriuose. Tokiu būdu sudarytos prielaidos energetinio efektyvumo ir atsinaujinančių energijos išteklių plėtrai.
9. Investicijos į aktyvias darbo rinkos politikos priemones ir greitą darbo jėgos perkvalifikavimą padidino dalyvių, kurie baigę dalyvauti ESF veiklose pradėjo dirbti, skaičių. Tokiu būdu sudarytos prielaidos didinti gyventojų užimtumą, prisitaikymą prie kintančios darbo rinkos ir atsparumą COVID-19 pandemijos keliamiems iššūkiams.

Siekiant padėti atsigauti šalies ekonomikai ir darbo rinkai po COVID-19 pandemijos bei spręsti struktūrinius ekonomikos iššūkius, 2014-2020 m. investiciniu laikotarpiu atlikti su COVID-19 susiję (bei kiti) MTEP, sertifikuoti nauji produktai ir inovacijos, kurtos ir diegtos technologinės bei netechnologinės inovacijos, skaitmeninta MVĮ veikla, modernizuota viešasis sveikatos priežiūros paslaugas teikiančių įstaigų infrastruktūra, taip pat modernizuotas gatvių apšvietimas, renovuoti valstybei priklausantys viešieji pastatai, diegtos AIE naudojančios technologijos namų ūkiuose bei šilumos tiekimo sistemose, įgyvendintos aktyvios darbo rinkos politikos priemonės ir kt. (**produktai**). Daromos **prielaidos**, kad sukurtų produktų potencialas prisidėti prie pageidaujama struktūrinių ekonomikos pokyčių priklauso nuo įgyvendintų investicijų apimtys (kokia dalis įmonių, namų ūkių, viešosios infrastruktūros valdytojų, savivaldybių, viešasis sveikatos priežiūros paslaugas teikiančių įstaigų bei bedarbių gavo investicijas) ir įgyvendintų

investicijų kokybinių parametrų (sukurtos infrastruktūros tvarumo, sukurtų produktų panaudojimo ateityje, mokymų ilgalaikio aktualumo ir kt.)

Išpildžius šias sąlygas, pasiekiami **tarpiniai pokyčiai**, siekiant šalies ekonomikos ir darbo rinkos atsigavimo po COVID-19 pandemijos bei struktūrinių ekonomikos iššūkių sprendimo tikslo – didėja ekonomikos skaitmeninimas ir inovacijų kūrimas bei taikymas, sudaromos sąlygos užtikrinti naujausių ir kokybiškų gydymo metodų prieinamumą pacientams bei racionaliau naudoti turimus resursus, didėja energetinis efektyvumas bei AEI plėtra, taip pat gyventojų užimtumas ir prisitaikymas prie kintančios darbo rinkos. Suplanuotų tarpinių pokyčių pasiekimas matuojamas VP nustatytais rezultato rodikliais: „Ūkio subjektų finansuota mokslo ir studijų institucijų MTEP išlaidų dalis nuo visų išlaidų“, „Verslo sektoriaus išlaidos MTEP, tenkančios vienam gyventojui“, „Pridėtinė vertė gamybos sąnaudomis, sukurta MVĮ, tenkanti vienam darbuotojui“ ir „Kultūros sektoriaus sukuriamos pridėtinės vertės dalis, palyginti su visa sukuriama verte“, „Standartizuoto 0–64 m. amžiaus gyventojų mirtingumo sumažėjimas tikslinėse teritorijose nuo kraujotakos ligų“, „Standartizuoto 0–64 m. amžiaus gyventojų mirtingumo sumažėjimas tikslinėse teritorijose nuo piktybinių navikų“, „Atsinaujinančių išteklių energijos dalis galutiniam energijos balanse“, „Sunaudotas galutinės energijos kiekis paslaugų ir namų ūkių sektoriuose“ ir „Dalyviai, kurie baigę dalyvauti ESF veiklose pradėjo dirbti, įskaitant savarankišką darbą“. Daroma **prielaida**, kad, pasiekus numatytas šių tarpinių pokyčių apimtis ir užtikrinus jų tvarumą, yra pasiekimas **galutinis tikslas** – padidintas ekonomikos skaitmeninimas, inovacijų taikymas, sustiprinta sveikatos apsauga, paskatintas energetinis efektyvumas ir AEI plėtra, padidintas gyventojų užimtumas bei prisitaikymas prie kintančios darbo rinkos.

2. TINKAMUMAS

2.1 PAGRINDINIŲ RODIKLIŲ RAIDA COVID-19 PANDEMIJOS METU

2019 m. pabaigoje kilusi bei 2020 m. globaliu mastu paplitusi koronaviruso infekcija (toliau – COVID-19 pandemija) turėjo reikšmingą įtaką ne tik sveikatos sektoriui, tačiau ir valstybių ekonominei bei socialinei raidai. 2020 m. dėl valstybių taikytų karantino priemonių bei didesnio rizikos vengimo stipriai susitraukė ekonominis aktyvumas, o staigus ir reikšmingas viešųjų investicijų padidėjimas dėl valstybių taikytų paramos priemonių sveikatos bei kitiems ekonomikos sektoriams sukėlė likvidumo trūkumą.³ 2020 m. gegužę EK, siekdama sušvelninti COVID-19 neigiamą poveikį bendrijos ekonomikai bei darbo rinkai, pasiūlė **REACT-EU** dokumentų rinkinį (Sanglaudai ir Europos teritorijoms skirta ekonomikos gaivinimo pagalbos iniciatyva).⁴ REACT-EU reglamentas įsigaliojo 2020 m. gruodžio 24 d. ir **papildė VP papildomais 13 ir 14 prioritetais**, kurių siekis – padėti atsigausti šalies ekonomikai ir darbo rinkai po COVID-19 pandemijos bei kartu sustiprinti ekonomiką ilguoju laikotarpiu, investuojant į MTEPI vystymą ir skaitmeninimą, AEI plėtrą ir energijos vartojimo efektyvumo skatinimą, gyventojų prisitaikymą prie kintančios darbo rinkos. Atsižvelgiant į tai, jog VP 13 ir 14 prioritetai buvo įtraukti siekiant sušvelninti COVID-19 pandemijos poveikį ekonomikai ir darbo rinkai, intervencijų tinkamumą tikslinga analizuoti pandemijos kontekste.

PANDEMIJOS ĮTAKA PAGRINDINIAMS RODIKLIAMS

Lietuvoje, kaip ir kitose ES valstybėse, vieni labiausiai pandemijos bei taikytų suvaldymo priemonių neigiamai paveiktų sektorių buvo **paslaugų (įskaitant turizmo), pramonės, taip pat mikro-įmonių, mažų ir vidutinių įmonių (toliau – MVI) sektoriai**.

Dėl valstybių taikytų COVID-19 pandemijos suvaldymo priemonių dalis dirbančiųjų negalėjo vykdyti savo veiklos bei pasireiškė sutrikimai pasaulinėse tiekimo grandinėse, o tai stipriai paveikė prekių gamybą.⁵ Ši situacija atsispindi šalies **pramonės sektoriaus** įmonių apyvartoje – pirmaisiais pandemijos metais 2016–2019 m. vyravęs augimas sustojo ir sektoriaus apyvarta susitraukė maždaug 5 proc. (nuo 26,91 iki 25,55 mlrd. Eur) ir beveik sugrįžo į 2017 m. lygį (žr. 2 paveikslą). Kita vertus, jau 2020–2021 m. pramonės sektoriaus įmonių apyvarta išaugo beveik trečdaliu (32,8 proc.) ir pasiekė 33,92 mlrd. Eur 2021 m. Taigi, pramonės sektorius atsigavo palyginti greitai ir vos po metų ženkliai viršijo priešpandeminį apyvartos lygį. Panašios tendencijos vyravo ir transporto sektoriuje, kurio apyvarta 2019–2020 m. sumažėjo beveik 3 proc., tačiau jau 2020–2021 m. išaugo penktadaliu (beveik 21 proc.).⁶ Tuo tarpu statybos, mažmeninės ir

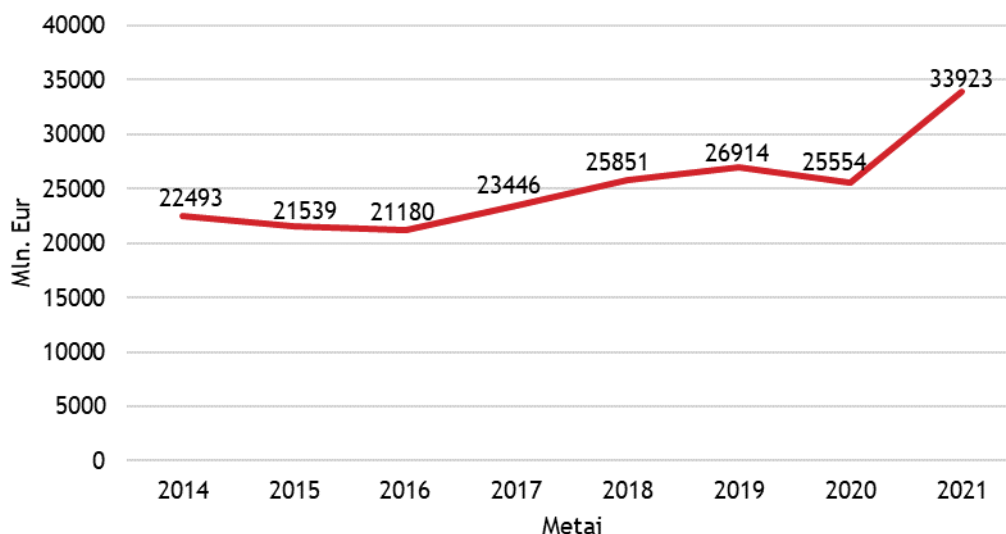
³ Regulation (EU) 2020/2221 of the European Parliament and of the Council of 23 December 2020 amending Regulation (EU) No 1303/2013 as regards additional resources and implementing arrangements to provide assistance for fostering crisis repair in the context of the COVID-19 pandemic and its social consequences and for preparing a green, digital and resilient recovery of the economy (REACT-EU), Europos Komisija ir Europos Parlamentas, 2020-12-23. Prieiga internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32020R2221>

⁴ Sanglaudai ir Europos teritorijoms skirta ekonomikos gaivinimo pagalbos iniciatyva (REACT-EU), Europos Parlamentas, 2023-04. Prieiga internete: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/lt/sheet/215/sanglaudai-ir-europos-teritorijoms-skirta-ekonomikos-gaivinimo-pagalbos-iniciatyva>

⁵ VU mokslininkai ištyrė COVID-19 pandemijos poveikį ekonomikai, Vilniaus universitetas, 2021-02-18. Prieiga internete: <https://naujienos.vu.lt/vu-mokslininkai-istryre-covid-19-pandemijos-poveiki-ekonomikai/>

⁶ Remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis. Prieiga internete: <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize/#/>

didmeninės prekybos, nekilnojamojo turto operacijų sektorių apyvarta nepajautė stipraus pandemijos poveikio – 2019–2021 m. laikotarpiu šių sektorių įmonių apyvarta ir toliau augo.

2 PAVEIKSLAS. PRAMONĖS SEKTORIAUS ĮMONIŲ APYVARTA, MLN. EUR (2014–2021 M.)

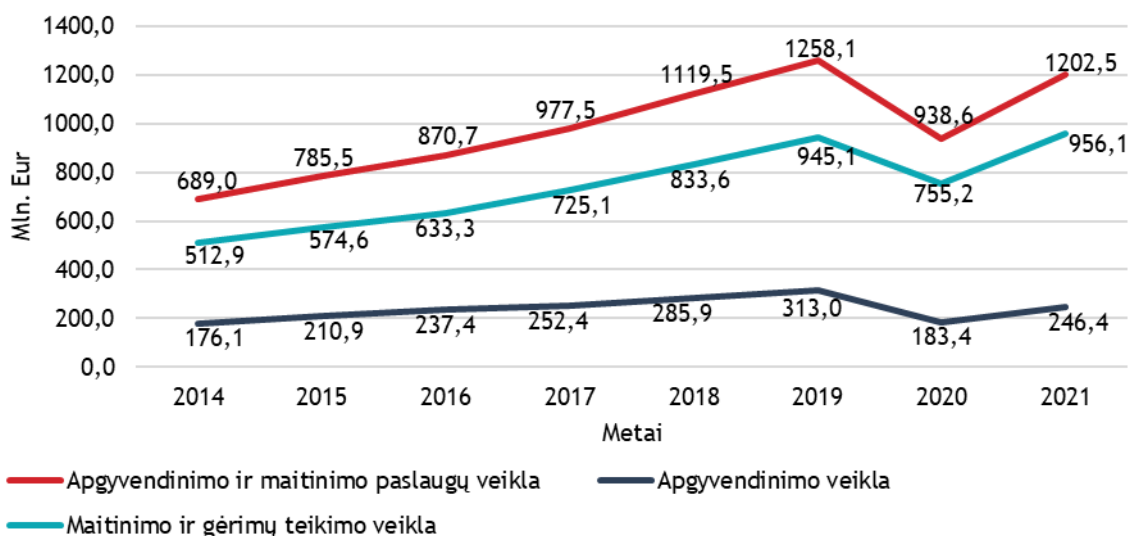
Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis

Remiantis pandemijos metu Vilniaus universiteto tyrėjų atliktu vertinimu, pramonės sektoriuje stipriausią neigiamą pandemijos ir jos suvaldymo priemonių poveikį 2020 m. pradžioje patyrė apdirbamosios gamybos įmonės⁷ – 2019–2020 m. laikotarpiu šio sektoriaus įmonių apyvarta smuko 5 proc., tačiau taip pat greitai atsistatė 2021 m. (apyvarta padidėjo 32 proc., lyginant su 2020 m.).

Ženkiausias pandemijos poveikis pastebimas apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų sektoriuje⁸ – šio sektoriaus įmonių apyvarta 2020 m., lyginant su 2019 m., sumažėjo ketvirtadaliu (25,4 proc.), o 2021 m. vis dar nebuvo pilnai atsistačiusi, lyginant su 2019 m. apimtimis (žr. 3 paveikslą). Ypatingai stipriai buvo paveiktas apgyvendinimo sektorius, kurio įmonių apyvarta 2019–2020 m. sumažėjo net 41,4 proc. Tuo pačiu laikotarpiu maisto ir gėrimų teikimo veiklos įmonių apyvarta sumažėjo penktadaliu (20,1 proc.).

⁷ VU mokslininkai ištyrė socioekonominių pandemijos poveikį Lietuvai, Vilniaus universitetas, 2021-01-26. Prieiga internete: <https://naujienos.vu.lt/vu-mokslininkai-istyre-socioekonomini-pandemijos-poveiki-lietuvai/>

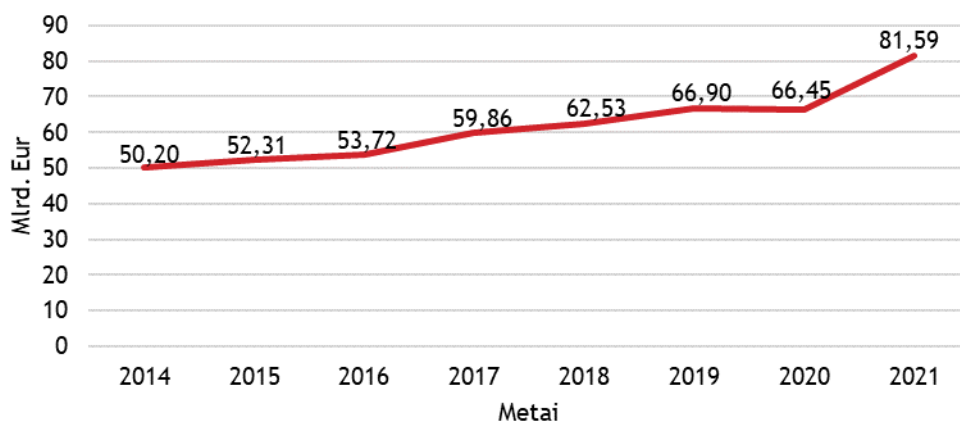
⁸ VU mokslininkai ištyrė socioekonominių pandemijos poveikį Lietuvai, Vilniaus universitetas, 2021-01-26. Prieiga internete: <https://naujienos.vu.lt/vu-mokslininkai-istyre-socioekonomini-pandemijos-poveiki-lietuvai/>

3 PAVEIKSLAS. APGYVENDINIMO IR MAITINIMO PASLAUGŲ SEKTORIAUS ĮMONIŲ APYVARTA, MLN. EUR (2014–2021 M.)

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis

Remiantis EK vertinimu, pandemijos metu valstybių taikytos priemonės, kaip transporto ir keliavimo ribojimai tarp valstybių bei valstybių viduje, taip pat reikšmingai paveikė MVĮ sektorių.⁹ Visgi, Lietuvoje šis poveikis buvo ribotas – MVĮ apyvarta 2019–2020 m. sumažėjo, tačiau ne ženkliai – tik apie 0,7 proc. (žr. 4 paveikslą). Kaip ir atskiri pramonės bei transporto sektoriai, MVĮ sektorius taip pat greitai atsigavo ir jau 2021 m. MVĮ apyvarta siekė 81,6 mlrd. Eur – t. y. beveik ketvirtadaliu (22,8 proc.) daugiau, lyginant su 2020 m. apimtimis.

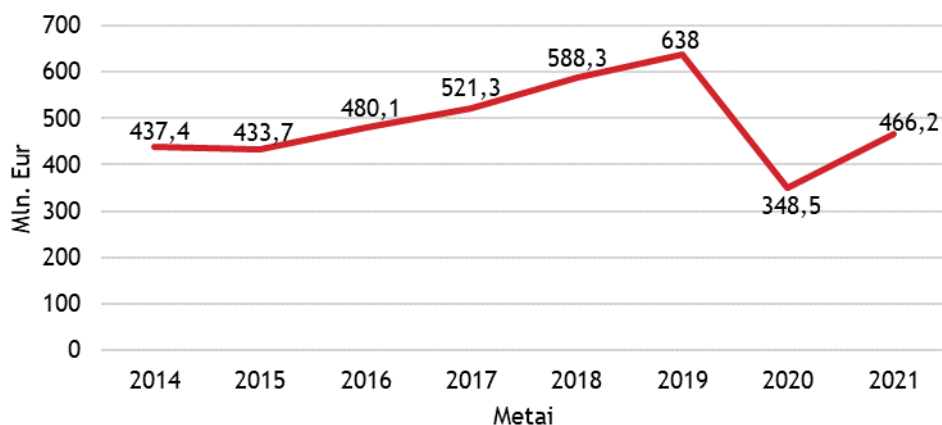

4 PAVEIKSLAS. MVĮ APYVARTA, MLRD. EUR (2014–2021 M.)

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis

⁹ Regulation (EU) 2020/2221 of the European Parliament and of the Council of 23 December 2020 amending Regulation (EU) No 1303/2013 as regards additional resources and implementing arrangements to provide assistance for fostering crisis repair in the context of the COVID-19 pandemic and its social consequences and for preparing a green, digital and resilient recovery of the economy (REACT-EU), Europos Komisija ir Europos Parlamentas, 2020-12-23. Prieiga internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32020R2221>

Kitas sektorius, kurį stipriai paveikė COVID-19 pandemija bei taikytos suvaldymo priemonės – turizmas ir kultūra.¹⁰ Nors turizmo sektoriaus dalis pagal sukuriamą pridėtinę vertę bendroje ekonomikoje Lietuvoje, lyginant su kitomis ES šalimis, yra palyginti maža¹¹, pandemijos laikotarpiu pastebimas ženklus šio sektoriaus pridėtinės vertės sumažėjimas (žr. 5 paveikslą). 2015–2019 m. laikotarpiu buvo stebimas stabilus turizmo sektoriaus pridėtinės vertės augimas, siekęs net 47,1 proc., tačiau prasidėjus COVID-19 pandemijai (2019–2020 m.) šio sektoriaus pridėtinė vertė sumažėjo beveik perpus (45,4 proc.) – nuo 638 iki 348,5 mln. Eur. Nors 2021 m. situacija gerėjo ir turizmo sektoriaus pridėtinė vertė išaugo iki 466,2 mln. Eur, ji vis dar ženkliai atsiliko nuo priešpandeminio lygio ir buvo panaši į 2016 m. apimtį.

5 PAVEIKSLAS. TURIZMO SEKTORIAUS PRIDĖTINĖ VERTĖ, MLN. EUR (2014–2021 M.)

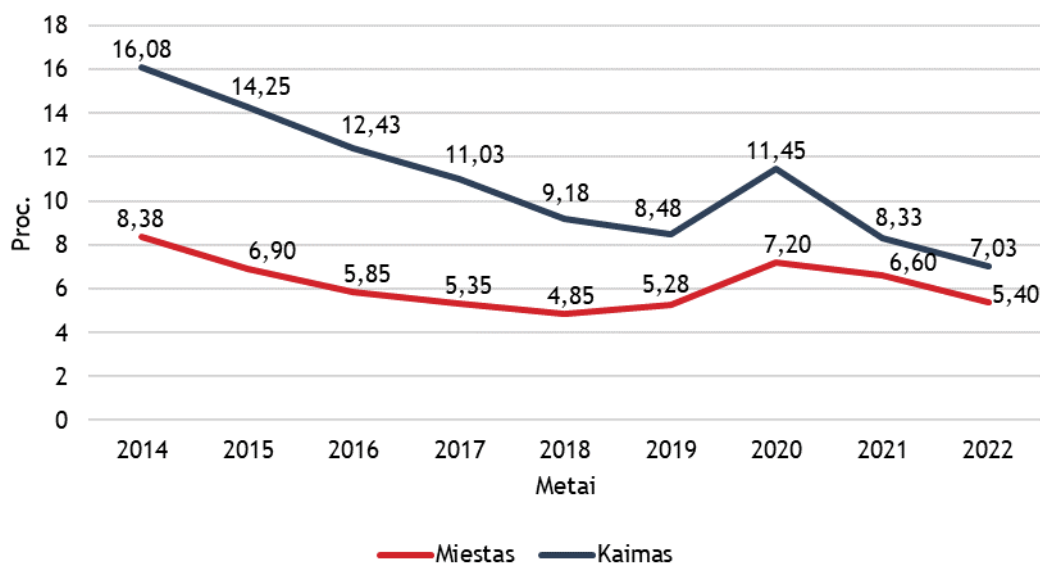
Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis

Pandemijos poveikis šalies ekonomikai taip pat pastebimas nedarbo lygio pokytyje – nors nuo 2010 m., darbo rinkai atsigaunant po finansų krizės, nedarbo lygis šalyje mažėjo (iki sąlyginai nedidelio 1,6 proc. punkto padidėjimo 2018–2019 m.), **2019–2020 m. nedarbo lygis padidėjo maždaug trečdaliu** – nuo 6,3 proc. 2019 m. iki 8,5 proc. 2020 m.¹² Kita vertus, jau 2022 m. nedarbo lygis siekė tik apie 5,9 proc. ir buvo žemesnis, negu 2018 m., kai siekė 6,3 proc. Taip pat, po pandemijos (2021–2022 m.) stebimas ženklus nedarbo lygio skirtumo tarp kaimo ir miesto vietovių sumažėjimas. Nors 2014–2019 m. kaimo vietovėse nedarbo lygis buvo vidutiniškai beveik dvigubai aukštesnis, lyginant su miestais, 2021–2022 m. šis skirtumas sumažėjo iki vos 28 proc.

¹⁰ Regulation (EU) 2020/2221 of the European Parliament and of the Council of 23 December 2020 amending Regulation (EU) No 1303/2013 as regards additional resources and implementing arrangements to provide assistance for fostering crisis repair in the context of the COVID-19 pandemic and its social consequences and for preparing a green, digital and resilient recovery of the economy (REACT-EU), Europos Komisija ir Europos Parlamentas, 2020–12–23. Prieiga internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32020R2221>

¹¹ Tourism: €572 billion gross value added in the EU, EUROSTAT, 2023–04–14. Prieiga internete: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/wdn-20230414-1>

¹² Remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis. Prieiga internete: <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?indicator=S3R347#/>

6 PAVEIKSLAS. NEDARBO LYGIS MIESTE IR KAIME, PROC. (2014–2022 M.)

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis

Galiausiai, pandemijos bei taikytų suvaldymo priemonių neigiamas poveikis pasireiškė ir kitose socialinėse dimensijose – karantino laikotarpiu gyventojams apsunkėjo prieiga prie sveikatos priežiūros paslaugų, pirmaisiais pandemijos mėnesiais šalyje išaugo pajamų nelygybė¹³ ir kt.

Taigi, remiantis atliktais tyrimais bei pagrindinių aktualių rodiklių analize, **neigiamas COVID-19 pandemijos ir jos suvaldymo priemonių poveikis Lietuvoje ryškiausias buvo turizmo bei apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų sektoriams**. Šie sektoriai susidūrė su didžiausiu apyvartos (arba vertės) sumažėjimu 2019–2020 m. laikotarpiu bei 2021 m. vis dar nebuvo pasiekę priešpandeminio lygio. Nors 2019–2020 m. apyvarta kiek sumažėjo ir pramonės (įskaitant apdirbamąją gamybą) bei transporto sektoriuose, šių sektorių įmonėse jau 2020–2021 m. stebimas ženklus apyvartos padidėjimas, siekiantis virš 20 proc. Tuo tarpu MVĮ sektorius, kuris ES valstybėse dažnai patyrė ženklią neigiamą pandemijos įtaką¹⁴, Lietuvoje atsilaikė palyginti sėkmingai – 2019–2020 m. buvo stebimas minimalus MVĮ apyvartos sumažėjimas (0,7 proc.), o jau 2020–2021 m. MVĮ apyvarta išaugo beveik ketvirtadaliu. Visgi, **pandemijos laikotarpiu pastebimas santykinai reikšmingas nedarbo lygio padidėjimas**, kuris į priešpandeminį lygį sugrįžo tik 2022 m. Svarbu pastebėti, jog valstybės taikyta parama verslui buvo skiriama jau nuo 2020 m., todėl sąlyginai nedideli apyvartos rodiklių pokyčiai (kaip MVĮ atveju) kartu atspindi ir valstybės pagalbos teigiamą įtaką.

¹³ VU mokslininkai ištyrė socioekonominių pandemijos poveikį Lietuvai, Vilniaus universitetas, 2021-01-26. Prieiga internete: <https://naujienos.vu.lt/vu-mokslininkai-istryre-socioekonomini-pandemijos-poveiki-lietuvai/>

¹⁴ Regulation (EU) 2020/2221 of the European Parliament and of the Council of 23 December 2020 amending Regulation (EU) No 1303/2013 as regards additional resources and implementing arrangements to provide assistance for fostering crisis repair in the context of the COVID-19 pandemic and its social consequences and for preparing a green, digital and resilient recovery of the economy (REACT-EU), Europos Komisija ir Europos Parlamentas, 2020-12-23. Prieiga internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32020R2221>

2.2 INTERVENCIJŲ TINKAMUMAS PANDEMIJOS KONTEKSTE

VP 13 ir 14 prioritetai buvo patvirtinti 2020 m. pabaigoje bei pradėti įgyvendinti 2021 m., o šių prioritetų intervencijas, pagal tikslines grupes ir finansuojamų veiklų pobūdį, galima suskirstyti į 4 esmines (MTEPI veiklų vystymo, sveikatos sektoriaus modernizavimo, energijos vartojimo efektyvumo skatinimo ir AEI plėtros, bei gyventojų užimtumo didinimo) sritis.

MTEPI VEIKLŲ VYSTYMAS (13.1.1 KONKRETUS UŽDAVINYS)

Didžioji dalis 13.1.1 konkretaus uždavinio veiklų buvo nukreiptos į MTEP veiklų vystymą bei inovacijų (įskaitant netechnologines inovacijas bei skaitmeninimą) **kūrimą ir diegimą** – pavyzdžiui, su COVID-19 susiję MTEP, naujų produktų ir technologijų sertifikavimas, kovai su COVID-19 reikalingų produktų gamyba, netechnologinių inovacijų kūrimas ir diegimas, e. komercijos modelių diegimas MVĮ, kultūros ir kūrybinių industrijų (toliau – KKI) įmonių infrastruktūros kūrimas ir diegimas. Svarbu pastebėti, kad dalies šios srities priemonių projektai buvo tiesiogiai perkelti iš VP 1 prioriteto priemonių. Tokios yra VP 13.1.1 konkretaus uždavinio priemonės Nr. 13.1.1-LVPA-K-856¹⁵; Nr. 13.1.1-LMT-K-702¹⁶; Nr. 13.1.1-CPVA-K-703¹⁷ ir Nr. 13.1.1-LMT-K-718¹⁸. Minėtomis priemonėmis tęsiamos pagal VP 1 prioritetą įgyvendintos veiklos – įmonių pradinės investicijos, kuriomis kuriama bei plečiama įmonių viešai neprieinama MTEPI infrastruktūra, vykdomas naujų produktų ir technologijų sertifikavimas, MTEP rezultatų komercinimas ir MTEP veiklų tarptautiškumo skatinimas, skatinama kompetencijos bei inovacijų ir technologijų perdavimo centrų veikla, diegiama antreprenerystė mokslo ir studijų institucijose, vykdomi moksliniai tyrimai ir kt.

Nors dalis šios srities veiklų yra tiesiogiai sietinos su pandemijos ir jos padarinių suvaldymu (kaip su COVID-19 susijusios MTEP veiklos bei produktų kūrimas), didelė dalis intervencijų skirta daugiau ilgalaikiams pokyčiams ekonomikoje, siekiant sustiprinti šalies ekonomikos atsparumą išoriniams šokams

¹⁵ Įsakymas dėl projektų, pateiktų pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 1 prioriteto „Mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų skatinimas“ priemonę Nr. 01.2.1-LVPA-K-856 „Eksperimentas“, priskyrimo 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 13 prioriteto „Veiksmų, skirtų COVID-19 pandemijos sukeltai krizei įveikti, skatinimas ir pasirengimas aplinką tausojančiam, skaitmeniniam ir tvariam ekonomikos atgaivinimui“ priemonei Nr. 13.1.1-LVPA-K-856 „Eksperimentas“, LR Ekonomikos ir inovacijų ministras, Nr. 4-342, 2022-03-03. Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/99f1b4a29b3111ec9e62f960e3ee1cb6?fwid=-bxdpceyvf>

¹⁶ Įsakymas dėl švietimo, mokslo ir sporto ministro 2022 m. sausio 19 d. įsakymo Nr. V-95 „Dėl projektų, pateiktų pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 1 prioriteto „Mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų skatinimas“ priemonę Nr. 01.2.2-MITA-K-702 „MTEP rezultatų komercinimo ir tarptautiškumo skatinimas“, priskyrimo 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 13 prioriteto „Veiksmų, skirtų COVID-19 pandemijos sukeltai krizei įveikti, skatinimas ir pasirengimas aplinką tausojančiam, skaitmeniniam ir tvariam ekonomikos atgaivinimui“ priemonei Nr. 13.1.1-MITA-K-702 „MTEP rezultatų komercinimo ir tarptautiškumo skatinimas“ pakeitimo, LR Švietimo, mokslo ir sporto ministras, Nr. V-338, 2022-03-02. Prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/3f7a720099f111ec8d04d3fbbc911715>

¹⁷ Įsakymas dėl projektų, pateiktų pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 1 prioriteto „Mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų skatinimas“ 01.2.2-CPVA-K-703 priemonę „Kompetencijų centrų ir inovacijų ir technologijų perdavimo centrų veiklos skatinimas“, priskyrimo 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 13 prioriteto „Veiksmų, skirtų covid-19 pandemijos sukeltai krizei įveikti, skatinimas ir pasirengimas aplinką tausojančiam, skaitmeniniam ir tvariam ekonomikos atgaivinimui“ 13.1.1-CPVA-K-703 priemonei „Kompetencijų centrų ir inovacijų ir technologijų perdavimo centrų veiklos skatinimas“, LR Švietimo, mokslo ir sporto ministras, Nr. V-96, 2022-01-19. Prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/8f73ac40792b11ec993ff5ca6e8ba60c>

¹⁸ Įsakymas dėl projektų, pateiktų pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 1 prioriteto „Mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų skatinimas“ 01.2.2-LMT-K-718 priemonę „Tiksliniai moksliniai tyrimai sumanios specializacijos srityje“, priskyrimo 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 13 prioriteto „Veiksmų, skirtų covid-19 pandemijos sukeltai krizei įveikti, skatinimas ir pasirengimas aplinką tausojančiam, skaitmeniniam ir tvariam ekonomikos atgaivinimui“ 13.1.1-LMT-K-718 priemonei „Tiksliniai moksliniai tyrimai sumanios specializacijos srityje“, LR Švietimo, mokslo ir sporto ministras, Nr. V-97, 2022-01-19. Prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/cce55920792b11ec993ff5ca6e8ba60c>

ateityje. Tai apima ir bendrąsias MTEPI veiklas, kurios nėra tiesiogiai susijusios su pandemija, ir MVĮ veiklos skaitmeninimą, KKI sektoriaus įmonių infrastruktūros kūrimą bei diegimą. Tokiu būdu siekiama vystyti skaitmeninę ir žiniomis grįstą ekonomiką, kurioje didesnę dalį sudarytų inovatyvūs ir aukštą pridėtinę vertę kuriantis verslas, vyrautų gerai apmokamos ir aukštos kompetencijos reikalaujančios darbo vietos, būtų kuriamos inovacijos ir didelės vertės produktai. Taigi, šios srities **intervencijos daugiau skirtos spręsti ne tiesiogiai COVID-19 pandemijos bei jos suvaldymo priemonių sukeltus padarinius, o bendrai stiprinti ir modernizuoti šalies ekonomiką ilguoju laikotarpiu, iš dalies sprendžiant ir pandemijos metu išryškėjusias problemas** (kaip MTEPI bazės, skaitmeninės ekonomikos trūkumą). Taip pat, maždaug trečdalis šios srities priemonių apėmė projektus, kurie buvo tiesiogiai perkelti iš VP 1 prioriteto, todėl intervencijos didele dalimi tęsė pagal minėtą prioritetą įgyvendinamas MTEPI skatinimo veiklas.

SVEIKATOS SEKTORIAUS MODERNIZAVIMAS (13.1.1 KONKRETUS UŽDAVINYS)

Mažesnė dalis 13.1.1 konkreto uždavinio intervencijų buvo skirta sveikatos sektoriaus modernizavimui¹⁹ – inovatyvių technologijų diegimui įstaigose, teikiančiose viešąsias stacionarines asmens sveikatos priežiūros paslaugas kraujotakos ligų diagnostikos ir gydymo srityse bei specializuotą onkologinę pagalbą teikiančiose sveikatos priežiūros įstaigose. Taip pat, įstaigų, teikiančių viešąsias sveikatos priežiūros paslaugas ūmių infekcinių ir lėtinių ligų diagnostikos ir gydymo srityse, infrastruktūros modernizavimui. Svarbu pastebėti, kad 2 iš 3 šios srities priemonių projektai buvo tiesiogiai perkelti iš VP 8 prioriteto (priemonės Nr. 13.1.1-CPVA-V-606 ir Nr. 13.1.1-CPVA-V-610).²⁰ Minėtomis priemonėmis Nacionaliniame vėžio institute modernizuojama ir plečiama onkologinių medicinos paslaugų infrastruktūra, diegiami inovatyvūs diagnostikos ir gydymo metodai, siekiant sveikatos priežiūros paslaugų efektyvumo didinimo onkologiniams pacientams, taip pat VŠĮ Vilniaus universiteto ligoninės Santaros klinikų Širdies ir krūtinės chirurgijos centre įrengiama Hibridinė operacinė (atliekamas kapitalinis patalpų remontas ir medicininės įrangos įsigijimas). Pagal priemonę Nr. 13.1.1-CPVA-V-605 įgyvendinamas projektas, kuriuo kuriama bei diegiama infrastruktūra (įsigyjant ir įdiegiant modernią diagnostinę viruso testavimo įrangą bei kitą įrangą, pritaikant patalpas moderniai infrastruktūrai) Nacionalinėje visuomenės sveikatos priežiūros laboratorijoje centralizuotam SARS-CoV-2 viruso diagnozavimui bei efektyviam COVID-19 ligos testavimui. Šiuo projektu yra toliau tęsiamos pagal VP 8 prioriteto priemonę Nr. 08.1.3-CPVA-V-605 įgyvendinamos veiklos – laboratorinių patalpų remontas, modernios laboratorinės diagnostikos bei kompiuterinės įrangos įsigijimas, informacinės sistemos diegimas Nacionalinėje visuomenės sveikatos priežiūros laboratorijoje.

Taigi, 13.1.1 konkreto uždavinio sveikatos sektoriaus modernizavimo srities veiklos yra daugiausiai nukreiptos į infrastruktūros modernizavimą bei įrangos įsigijimą viešąsias stacionarines asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikiančiose įstaigose. **Tik palyginti nedidelė dalis intervencijų yra tiesiogiai**

¹⁹ Priemonės Nr. 13.1.1-CPVA-V-605; Nr. 13.1.1-CPVA-V-606 ir Nr. 13.1.1-CPVA-V-610.

²⁰ Remiantis: *Įsakymas dėl projekto, pateikto pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ įgyvendinimo priemonę Nr. 08.1.3-CPVA-V-606 „Onkologinių ligų prevencijos, ankstyvos diagnostikos ir gydymo paslaugų infrastruktūros tobulinimas“, priskyrimo 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 13 prioriteto „Veiksmų, skirtų COVID-19 pandemijos sukeltai krizei įveikti, skatinimas ir pasirengimas aplinką tausojančiam, skaitmeniniam ir tvariam ekonomikos atgaivinimui“ įgyvendinimo priemonei Nr. 13.1.1-CPVA-V-606 „Onkologinių ligų prevencijos, ankstyvos diagnostikos ir gydymo paslaugų infrastruktūros tobulinimas“, LR Sveikatos apsaugos ministras, Nr. V-69, 2022-01-14. Prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/eea43f92753911ec993ff5ca6e8ba60c> ; ir *Įsakymas dėl projekto, pateikto pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ įgyvendinimo priemonę Nr. 08.1.3-CPVA-V-610 „Kraujotakos sistemos ligų gydymo ir diagnostikos paslaugų infrastruktūros gerinimas“, priskyrimo 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 13 prioriteto „Veiksmų, skirtų COVID-19 pandemijos sukeltai krizei įveikti, skatinimas ir pasirengimas aplinką tausojančiam, skaitmeniniam ir tvariam ekonomikos atgaivinimui“ įgyvendinimo priemonei Nr. 13.1.1-CPVA-V-610 „Kraujotakos sistemos ligų gydymo ir diagnostikos paslaugų infrastruktūros gerinimas“, LR Sveikatos apsaugos ministras, Nr. V-70, 2022-01-14. Prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/f28daec0753911ec993ff5ca6e8ba60c>**

nukreiptos į COVID-19 pandemijos suvaldymą, o kitos tęsia VP 8 prioriteto veiklas ir prisideda prie platesnio sveikatos sektoriaus infrastruktūros atnaujinimo.

ENERGIJOS VARTOJIMO EFEKTYVUMO SKATINIMAS IR AEI PLĖTRA (13.1.2 KONKRETUS UŽDAVINYS)

VP 13.1.2 konkreta us uždavinio intervencijos skirtos energijos vartojimo efektyvumo skatinimui bei AEI plėtrai – modernizuojamas gatvių apšvietimas, įrengiamos mažos galios AIE naudojančios technologijos, skirtos pasigaminti elektros energiją namų ūkių reikmėms, įrengiami bei atnaujinami didelio naudingumo biokuro kogeneracijos įrenginiai centralizuoto šilumos teikimo sistemose, taip pat atnaujinami valstybei priklausantys viešieji pastatai. Visų 4 šios srities priemonių projektai buvo tiesiogiai perkelti iš VP 4 prioriteto (priemonės Nr. 13.1.2-VIPA-T-113²¹; Nr. 13.1.2-LVPA-K-110²²; Nr. 13.1.2-LVPA-T-116²³ ir Nr. 13.1.2-LVPA-V-114²⁴).

Taigi, energijos vartojimo efektyvumo skatinimo ir AEI plėtros (13.1.2 konkreta us uždavinio) **intervencijos iš esmės tęsia VP 4 prioriteto veiklas ir tiesiogiai neprisideda prie COVID-19 pandemijos bei jos neigiamų pasekmių ekonomikai ar visuomenei švelninimo**. Šios intervencijos daugiau skirtos ilgalaikiai energetikos sektoriaus transformacijai, siekiant Europos žaliojo kurso, Paryžiaus susitarimo ir kitų tarptautinių įsipareigojimų įgyvendinimo bei energetinės nepriklausomybės stiprinimo, vietinės energijos pasiūlos didinimo tikslų.

GYVENTOJŲ UŽIMTUMO DIDINIMAS (14.1.1 KONKRETUS UŽDAVINYS)

²¹ *Isakymas dėl projekto, pateiktų pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujanančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.3.1-VIPA-T-113 priemonę „Valstybei nuosavybės teise priklausančių pastatų atnaujinimas (II)“, priskyrimo 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 13 prioriteto „Veiksmų, skirtų covid-19 pandemijos sukeltai krizei įveikti, skatinimas ir pasirengimas aplinką tausojančiam, skaitmeniniam ir tvariam ekonomikos atgaivinimui“ 13.1.2-VIPA-T-113 priemonei „Valstybei nuosavybės teise priklausančių pastatų atnaujinimas (II)“, LR Energetikos ministras, Nr. 1-344, 2021–12–14. Prieiga internete: <https://2014.esinvesticijos.lt/lt/dokumentai/del-projektu-pateiktu-pagal-2014-2020-metu-europos-sajungos-fondu-investiciju-veiksmu-programos-4-prioriteto-energijos-efektyvumo-ir-atsinaujinanciu-istekliu-energijos-gamybos-ir-naudojimo-skatinimas-04-3-1-vipa-t-113-priemone-valstybei-nuosavybes-teise-priklausanciu-pastatu-atnaujinimas-ii-priskyrimo-2014-2020-metu-europos-sajungos-fondu-investiciju-veiksmu-programos-13-prioriteto-veiksmu-skirtu-covid-19-pandemijos-sukeltai-krizei-iveikti-skatinimas-ir-pasirengimas-aplinka-tausojanciam-skaitmeniniam-ir-tvariam-ekonomikos-atgaivinimui-13-1-2-vipa-t-113-priemonei-valstybei-nuosavybes-teise-priklausanciu-pastatu-atnaujinimas-ii>*

²² *Isakymas dėl projekto, pateikto pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujanančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.1.1-LVPA-K-110 priemonę „Nedidelės galios biokuro kogeneracijos skatinimas“, priskyrimo 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 13 prioriteto „Veiksmų, skirtų COVID-19 pandemijos sukeltai krizei įveikti, skatinimas ir pasirengimas aplinką tausojančiam, skaitmeniniam ir tvariam ekonomikos atgaivinimui“ 13.1.2-LVPA-K-110 priemonei „Nedidelės galios biokuro kogeneracijos skatinimas“, LR energetikos ministras, Nr. 1-333, 2021–12–06. Prieiga internete: <https://2014.esinvesticijos.lt/lt/dokumentai/https-www-teisesakturegistras-lt-portal-lt-legalact-451efbd0569f11ec862fdcbc8b3e3e05>*

²³ *Isakymas dėl projekto, pateiktų pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujanančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.3.1-LVPA-T-116 priemonę „Gatvių apšvietimo modernizavimas“ priskyrimo 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 13 prioriteto „Veiksmų, skirtų COVID-19 pandemijos sukeltai krizei įveikti, skatinimas ir pasirengimas aplinką tausojančiam, skaitmeniniam ir tvariam ekonomikos atgaivinimui“ 13.1.2-LVPA-T-116 priemonei „Gatvių apšvietimo modernizavimas“, LR energetikos ministras, Nr. 1-330, 2021–12–06. Prieiga internete: <https://2014.esinvesticijos.lt/lt/dokumentai/https-www-teisesakturegistras-lt-portal-lt-legalact-67eb2280569d11ec862fdcbc8b3e3e05>*

²⁴ *Isakymas dėl projekto, pateikto pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujanančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.1.1-LVPA-V-114 priemonę „Elektros energijos iš atsinaujanančių išteklių gamybos įrenginių įrengimas namų ūkiuose“, priskyrimo 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 13 prioriteto „Veiksmų, skirtų COVID-19 pandemijos sukeltai krizei įveikti, skatinimas ir pasirengimas aplinką tausojančiam, skaitmeniniam ir tvariam ekonomikos atgaivinimui“ 13.1.2-LVPA-V-114 priemonei „Elektros energijos iš atsinaujanančių išteklių gamybos įrenginių įrengimas namų ūkiuose“, LR Energetikos ministras, Nr. 1-340, 2021–12–09. Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/1e18f5d2592f11ecac0d54306d0ca27?positionInSearchResults=0&searchModelUIID=2a78fd6e-73a9-4fbb-983b-e90387c1f537>*

Galiausiai, **14.1.1 konkretaus uždavinio intervencijos yra skirtos gyventojų užimtumo didinimui** – aktyvios darbo rinkos politikos (toliau – ADRP) priemonių įgyvendinimui bei kitų užimtumo skatinimo ir motyvavimo priemonių ir paslaugų, mažinančių nedarbą, įgyvendinimui.

Pagal šią priemonę įgyvendinamas vienintelis projektas „Nauja pradžia“, kuriuo visos šalies mastu įgyvendinama bedarbių kvalifikacijos įgijimo, kompetencijų tobulinimo ir integravimo į darbo rinką didinimo bei darbo vietų steigimo veikla. Projektinėmis veikomis bedarbiai įtraukiami į profesinį mokymą, įdarbinimą pagal pameistrystės darbo sutartis bei stažuotes. Taip pat siekiama, kad bedarbiai neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų pripažinimą, teikiamos subsidijos įdarbinimui, remiamas darbo įgūdžių įgijimas.

Taigi, 14.1.1 konkretaus uždavinio **intervencijos tikslingai sprendžia vieną esminių COVID-19 pandemijos sukeltų iššūkių šalies socialinei ir ekonominei situacijai – nedarbo lygio padidėjimą**. Taip pat, šios intervencijos prisideda ir prie daugiau ilgalaikių pokyčių šalies darbo rinkoje – ne tik didinamas trumpalaikis gyventojų užimtumas, tačiau taip pat didinamas gyventojų prisitaikymas prie kintančios darbo rinkos, tobulinant bedarbių kvalifikacijas ir kompetencijas, tokiu būdu siekiant tikslingiau atliepti esamą darbuotojų paklausą.

BENDRAS VP 13 IR 14 PRIORITETŲ TINKAMUMAS COVID-19 PANDEMIJOS KONTEKSTE

Apibendrinant, sąlyginai nedidelė VP 13 ir 14 prioritetų intervencijų dalis buvo nukreipta į tiesiogiai su COVID-19 pandemija susijusių iššūkių sprendimą – tokios veiklos daugiausiai apėmė su COVID-19 susijusių MTEP vykdymą bei produktų kūrimą, sertifikavimą, taip pat laboratorijų infrastruktūros diegimą centralizuotam SARS-CoV-2 viruso diagnozavimui bei COVID-19 ligos testavimui, bedarbių integravimo į darbo rinką priemonės. **Didelė dalis intervencijų skirtos pandemijos metu išryškėjusių platesnių iššūkių sprendimui** – KKI sektoriaus įmonių infrastruktūros plėtrai, MVĮ veiklos skaitmeninimui, netechnologinių ir technologinių inovacijų kūrimui ir diegimui įmonėse, taip pat gyventojų prisitaikymo prie kintančios darbo rinkos didinimui. Šiomis intervencijomis siekiama vystyti skaitmeninę ir žiniomis grįstą ekonomiką, kurioje didesnę dalį sudarytų inovatyvus ir aukštą pridėtinę vertę kuriantis verslas, vyrautų gerai apmokamos ir aukštos kompetencijos reikalaujančios darbo vietos, būtų kuriamos inovacijos ir didelės vertės produktai. Galiausiai, **pusė VP 13 prioriteto priemonių projektinių veiklų buvo tiesiogiai perkeltos iš VP 1, 4 bei 8 prioritetų**, todėl iš esmės sprendė pastaruosiuose prioritetuose išskirtus iššūkius bei siekė skirtingų sektorių tikslų (AEI plėtros ir energetinio efektyvumo didinimo, MTEPI skatinimo, sveikatos sektoriaus infrastruktūros modernizavimo), kurie nėra tiesiogiai susiję su COVID-19 pandemijos pasekmėmis. Ypatingai abejotinas 13.1.2 konkretaus uždavinio intervencijų tinkamumas pandemijos kontekste, kadangi šio uždavinio veiklomis įgyvendinami energijos vartojimo efektyvumo didinimo ir AEI plėtros tikslai nėra susiję nei su COVID-19 pandemija, nei su jos metu išryškėjusiais platesniais ekonomikos ar socialiniais iššūkiais.

Vertinant prioritetus atskirai, VP 14 prioritetą pasižymi **palyginti aukštu** tinkamumu, kadangi sprendžiami iššūkiai tiesiogiai siejami su neigiamu pandemijos poveikiu šalies ekonomikai bei darbo rinkai. Visgi, VP 13 prioriteto tinkamumas COVID-19 pandemijos kontekste laikytinas **žemu** – tik nedidelė dalis priemonių yra skirtos tiesiogiai su pandemija susijusiems iššūkiams spręsti, o didelė priemonių dalis buvo techniškai perkeltos iš kitų VP prioritetų. **Apibendrinant, bendras VP 13 ir 14 prioritetų tinkamumas COVID-19 pandemijos kontekste laikomas vidutiniu**.

3. POVEIKIS

2022 m. atlikto ES investicijų poveikio Lietuvos makroekonominiais rodikliams ir atskiriems ūkio sektoriams vertinimo²⁵ metu nustatyta, jog REACT-EU (VP 13 ir 14 prioritetų) investicijos turės teigiamą poveikį tiek bendrai šalies ekonomikai (per visą intervencijų įgyvendinimo laikotarpį, modeliuota, kad REACT-EU investicijos sukurs per 482 mln. Eur papildomo realaus šalies BVP, o po intervencijų įgyvendinimo pabaigos (iki 2035 m.) – per 14 mln. Eur kasmet)²⁶, tiek gyventojų užimtumui (investicijų įgyvendinimo metu bus sukurta maždaug 60 tūkst. papildomų darbo vietų). Toliau pateikiama VP 13 ir 14 prioritetų intervencijų poveikio analizė, struktūruota pagal siekiamus rezultato rodiklius.

3.1 MTEPI VEIKLŲ VYSTYMAS (13.1.1 KONKRETUS UŽDAVINYS)

13.1.1 konkretaus uždavinio MTEPI veiklų vystymo srities priemonės galima papildomai suskirstyti į pogrupius pagal siekiamus rezultato rodiklius. **Rezultato rodiklio „Ūkio subjektų finansuota mokslo ir studijų institucijų MTEP išlaidų dalis nuo visų išlaidų“** (žr. 7 paveikslą) siekė 3 šio konkretaus uždavinio priemonės²⁷, kurių projektai buvo perkelti iš VP 1 prioriteto. Atsižvelgiant į tai, jog 13.1.1 konkretaus uždavinio veiklos pradėtos įgyvendinti tik 2021 m., o tiek rezultato rodiklis, tiek įgyvendinamos veiklos buvo perkelti iš VP 1 prioriteto, stebimas **poveikis yra priskirtinas VP 1 prioriteto intervencijoms**.

Minėto rezultato rodiklio VP nurodyta siektina reikšmė 2023 m. yra 7 proc., o 2021 m. pasiekta reikšmė buvo 2,8 karto mažesnė (2,52 proc.). Atliekant VP 1 prioriteto 1.2.2 konkretaus uždavinio vertinimą²⁸ nustatyta sąlyginai aukšta koreliacija tarp kasmetinių išlaidų laiko eilutės bei rezultato rodiklio reikšmės laiko eilutės, kas indikuoja, jog prie rezultato rodiklio pokyčio veikiausiai prisidėjo ir VP investicijos. Nors koreliacinė analizė tarp rezultato rodiklio bei pagrindinių produkto rodiklių laiko eilučių atskleidė vidutinio stiprumo koreliaciją, tai lėmė gan vėlai pradėtas fiksuoti analizuojamų produkto rodiklių reikšmių pasiekimas. Dėl šios priežasties bendras 1.2.2 konkretaus uždavinio intervencijų poveikis įvertintas kaip **aukštas**.

Atsižvelgiant į tai, jog 13.1.1 konkretaus uždavinio intervencijos, kurios siekia šio rezultato rodiklio, pradėtos įgyvendinti tik 2021 m., poveikiui atsiskleisti reikės ilgesnio laikotarpio. Visgi, remiantis VP 1 prioriteto vertinimo metu atlikta poveikio analize bei atsižvelgiant į sąlyginai platų intervencijų mastą (planuojama, jog privačios investicijos, atitinkančios viešąją paramą inovacijoms arba MTEP projektams, sieks 51,6 mln. Eur, o tai siektų net 26 proc. visų verslo sektoriaus išlaidų MTEP veikloms 2021 m.), 13.1.1

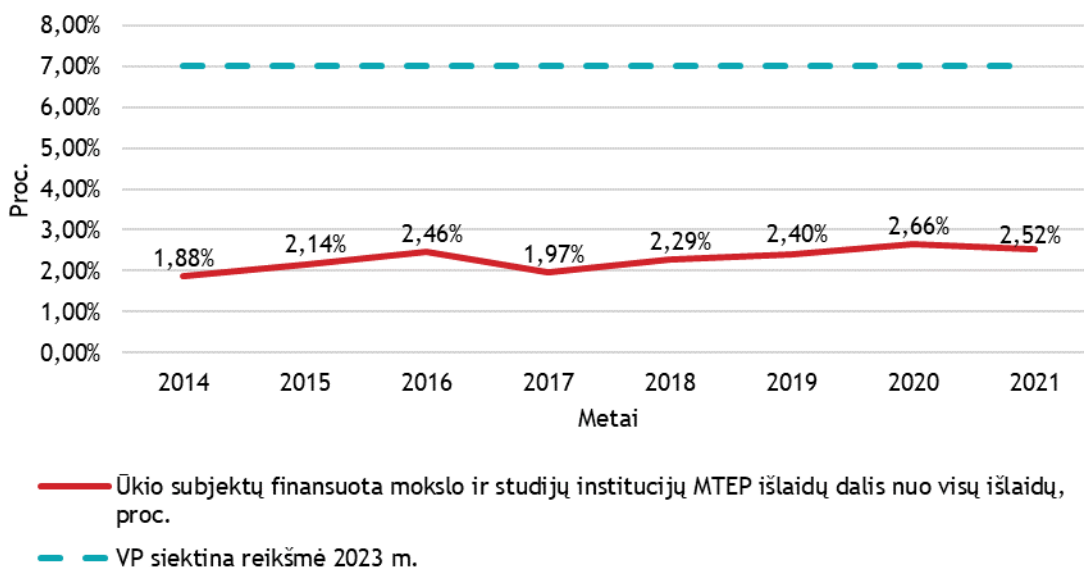
²⁵ ES investicijų poveikio Lietuvos makroekonominiais rodikliams ir atskiriems ūkio sektoriams vertinimas, FM užsakymu atliko UAB „BGI Consulting“, 2022 m. Prieiga internete: https://2014.esinvesticijos.lt/media/force_download/?url=/uploads/main/documents/docs/118588_4a51a881f0120cb27f5c9166_63a14bb5.pdf

²⁶ Palyginamosiomis 2015 m. kainomis; Atsižvelgiant į tai, jog VP 13 ir 14 prioritetų finansavimas, lyginant su 2022 m. vertinime modeliuotu REACT-EU investicijų paketu, yra dar didesnis, poveikis šalies realiam BVP galimai yra dar didesnis.

²⁷ Priemonės Nr. 13.1.1-LMT-K-702, Nr. 13.1.1-CPVA-K-703 ir Nr. 13.1.1-LMT-K-718

²⁸ 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos tikslų pasiekimo vertinimas. Priedas Nr. 1. VP 1 prioriteto vertinimas, FM užsakymu atliko UAB „BGI Consulting“, 2023 m.

konkretaus uždavinio intervencijų, nukreiptų į ūkio subjektų finansuotos mokslo ir studijų institucijų MTEP išlaidų dalies nuo visų išlaidų didinimą, **poveikis vertinamas kaip aukštas.**

7 PAVEIKSLAS. ŪKIO SUBJEKTŲ FINANSUOTA MOKSLO IR STUDIJŲ INSTITUCIJŲ MTEP IŠLAIDŲ DALIS NUO VISŲ IŠLAIDŲ, PROC. (2014–2021 M.)

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis

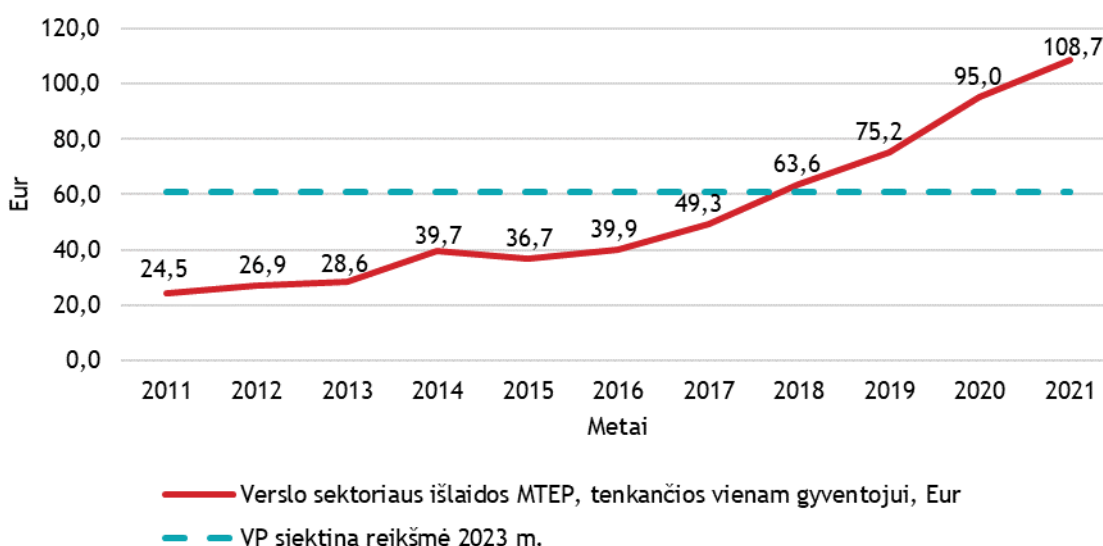
Kitas rezultato rodiklis, kurio siekė 13.1.1 konkreto uždavinio priemonės, nukreiptos į MTEPI veiklų vystymą – „Verslo sektoriaus išlaidos MTEP, tenkančios vienam gyventojui“ (žr. 8 paveikslą). Šio rezultato rodiklio siekė dvi priemonės Nr. 13.1.1-LVPA-K-856 ir Nr. 13.1.1-LVPA-T-858, kurių pirmoji taip pat buvo perkelta iš VP 1 prioriteto. Šiomis priemonėmis finansuoti MTEP, įmonių pradinės investicijos, kuriomis kuriama arba plečiama esama įmonės MTEP ir inovacijų infrastruktūra (kuri nėra prieinama viešai arba klasteriuose) bei naujų produktų ir technologijų sertifikavimas, taip pat finansuoti su COVID-19 susiję MTEP ir naujų produktų bei technologijų sertifikavimas. Minėto rezultato rodiklio VP nurodyta siektina reikšmė 2023 m. yra 60,7 Eur, o 2021 m. pasiekta reikšmė jau siekė 108,7 Eur. Šio rezultato pasiekimui priskirtinas tiek bendro šalies ekonominio augimo, tiek pagal VP 1 prioriteto 1.2.1 konkretų uždavinį įgyvendintų intervencijų poveikis.

VP 1 prioriteto vertinimo metu²⁹ nustatyta labai aukšta koreliacija tarp kasmetinių išlaidų laiko eilutės bei rezultato rodiklio reikšmės laiko eilutės, kas indikuoja, jog prie rezultato rodiklio pokyčio prisidėjo ir VP investicijos. VP įgyvendinimo laikotarpiu vidutiniškai 23,3 proc. verslo sektoriaus išlaidų MTEP buvo finansuojama iš užsienio lėšų (į šį šaltinį įskaitomos ir Europos struktūrinių ir investicijų (toliau – ESI) fondų lėšos), vadinasi, visu VP įgyvendinimo laikotarpiu augusios VP kasmetinės išlaidos (iš visų šaltinių) pagal 1.2.1 konkretų uždavinį tiesiogiai prisidėjo prie verslo sektoriaus išlaidų MTEP augimo. Skaičiavimai rodo, kad pagal 1.2.1 konkretų uždavinį iki 2020 m. pabaigos pripažinta deklaruotina EK viešųjų išlaidų suma sudarė 157 mln. Eur, taigi, tiesioginis paramos indėlis į pasiektą rodiklio reikšmę galėtų vidutiniškai sudaryti apie 11 proc. Taip pat tikėtina, kad ESI fondų lėšos turėjo ir netiesioginį poveikį, kadangi, sumažindamos verslo MTEP veiklų riziką bei tuo pačiu reikalaujant verslo prisidėti ir savo lėšomis, tikėtina, paskatino verslą daugiau skirti ir nuosavų lėšų, lyginant su situacija be paramos. Skaičiavimai rodo, kad

²⁹ 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos tikslų pasiekimo vertinimas. Priedas Nr. 1. VP 1 prioriteto vertinimas, FM užsakymu atliko UAB „BGI Consulting“, 2023 m.

paramos lėšomis finansuojamoms verslo sektoriaus išlaidoms MTEP padidėjus 1 proc., paties verslo lėšomis finansuojamos išlaidos padidėja apie 0,53 proc. Vadinasi, netiesioginis paramos indėlis į pasiektą rodiklio reikšmę galėtų papildomai sudaryti apie 6 proc. Tokiu būdu bendras paramos indėlis į pasiektą rodiklio reikšmę galėtų iš viso sudaryti apie 17 proc. Koreliacinės analizės tarp rezultato rodiklio laiko eilutės bei pagrindinių produkto rodiklių laiko eilučių rezultatai taip pat sudaro prielaidas teigti, kad subsidijas gaunančių įmonių srauto išlaidymas, kartu pritraukiant privačias investicijas, atitinkančias viešąją paramą inovacijoms arba MTEP projektams, leido finansuoti verslo sektoriaus išlaidas MTEP, kas prididėjo prie didesnės nei planuota rezultato rodiklio reikšmės pasiekimo. Taigi, šio rezultato rodiklio atveju 1.2.1 konkreto uždavinio intervencijų poveikis vertinamas kaip **aukštas**.

Visgi, atsižvelgiant į tai, jog 13.1.1 konkreto uždavinio atveju minėto rezultato rodiklio siekė tik dvi priemonės, taip pat turint omenyje, jog šių priemonių intervencijų poveikis rezultato rodiklio atžvilgiu atsiskleis tik ateityje, 13.1.1 uždavinio intervencijų, skirtų verslo sektoriaus išlaidų MTEP didinimui, poveikis vertinamas kaip **vidutinis**. Vidutinį poveikio įvertį taip pat lemia santykinai ribota priemonių aprėptis tikslinių grupių atžvilgiu – finansinę paramą (subsidijas) turėtų gauti apie 153 MVĮ, o remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis, tai sudaro vos 0,18 proc. visų šalyje veikusių MVĮ 2021 m. pradžioje.³⁰

8 PAVEIKSLAS. VERSLO SEKTORIAUS IŠLAIDOS MTEP, TENKANČIOS VIENAM GYVENTOJUI, EUR (2011–2021 M.)

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis EUROSTAT duomenimis

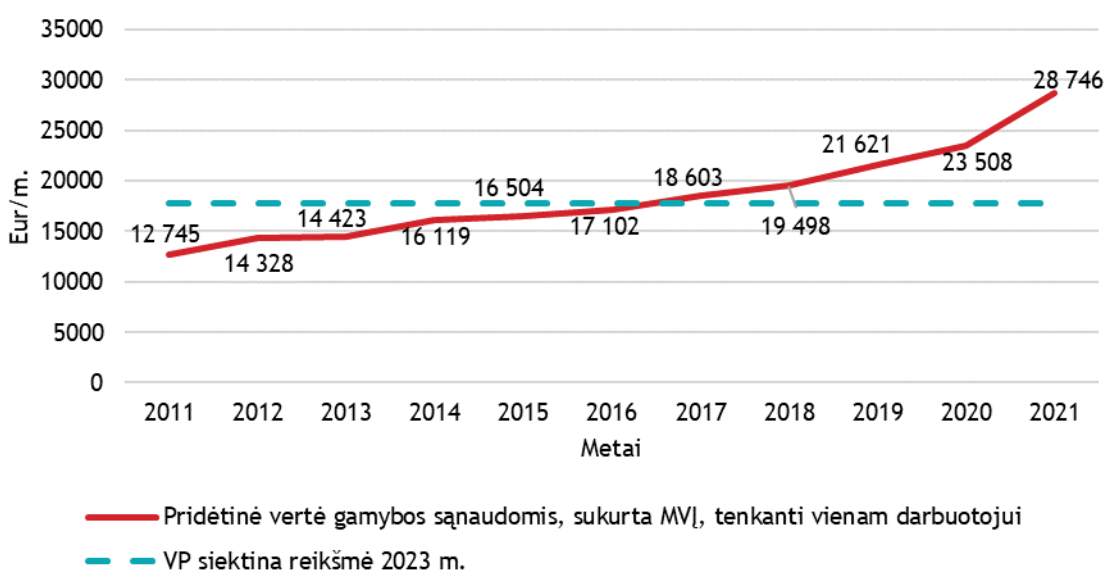
Trečiojo 13.1.1 uždavinio rezultato rodiklio – „Pridėtinė vertė gamybos sąnaudomis, sukurta MVĮ, tenkanti vienam darbuotojui“ – siekia tik viena priemonė Nr. 13.1.1-LVPA-T-859, pagal kurią remiama kovai su COVID-19 reikalingų produktų (vaistinių preparatų, gydymo priemonių, medicinos priemonių, dezinfekavimo priemonių, duomenų rinkimo ir tvarkymo priemonių ir kt.) gamyba. Visgi, netiesiogiai prie šio tikslo taip pat prisideda priemonės Nr. 13.1.1-LVPA-K-861 ir Nr. 13.1.1-LVPA-K-860, pagal kurias MVĮ diegiami e. komercijos modeliai bei finansuojamas originalių produktų sprendimų (netechnologinių inovacijų) sukūrimas ir diegimas.³¹ Minėto rezultato rodiklio VP numatyta siektina reikšmė 2023 m. yra 17 726 Eur/m., o 2022 m. ji jau buvo viršyta beveik dviem trečdaliais (pasiekta reikšmė – 28 746 Eur/m.). Visgi,

³⁰ Remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis. Prieiga internete: <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize/>

³¹ Priemonės prisideda netiesiogiai, kadangi nesiekia analizuojamo rezultato rodiklio.

šis rezultato rodiklis yra perkeltas iš VP 3 prioriteto, todėl **rezultato pasiekimas yra daugiau priskirtinas VP 3 prioriteto intervencijų**, tiesiogiai nukreiptų į MVĮ konkurencingumo bei produktyvumo didinimą, poveikiui.

Atsižvelgiant į tai, jog minėtos priemonės Nr. 13.1.1-LVPA-T-859 veiklos yra nukreiptos į daugiau aukštesnės pridėtinės vertės (žinioms imlių) produktų gamybos MVĮ skatinimą, prielaidos padidinti MVĮ sukuriama pridėtinę vertę gamybos sąnaudomis, tenkančią vienam darbuotojui, yra sudarytos. Visgi, šiuo atveju pagrindinis intervencijų poveikį ribojantis faktorius yra siauras intervencijų mastas tikslinės grupės atžvilgiu – pagal minėtą priemonę finansinę paramą (subsidijas) turėtų gauti tik apie 50 MVĮ, o privačios investicijos, atitinkančios viešąją paramą įmonėms (subsidijos), 2022 m. pabaigoje siekė tik apie 6,6 mln. Eur.³² Taigi, 13.1.1 konkrečiau uždavinio intervencijų, skirtų MVĮ sukuriamos pridėtinės vertės didinimui, poveikis yra vertinamas kaip **žemas**.

9 PAVEIKSLAS. PRIDĖTINĖ VERTĖ GAMYBOS SĄNAUDOMIS, SUKURTA MVĮ, TENKANTI VIENAM DARBUOTOJUI, EUR/M. (2011–2021 M.)

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis

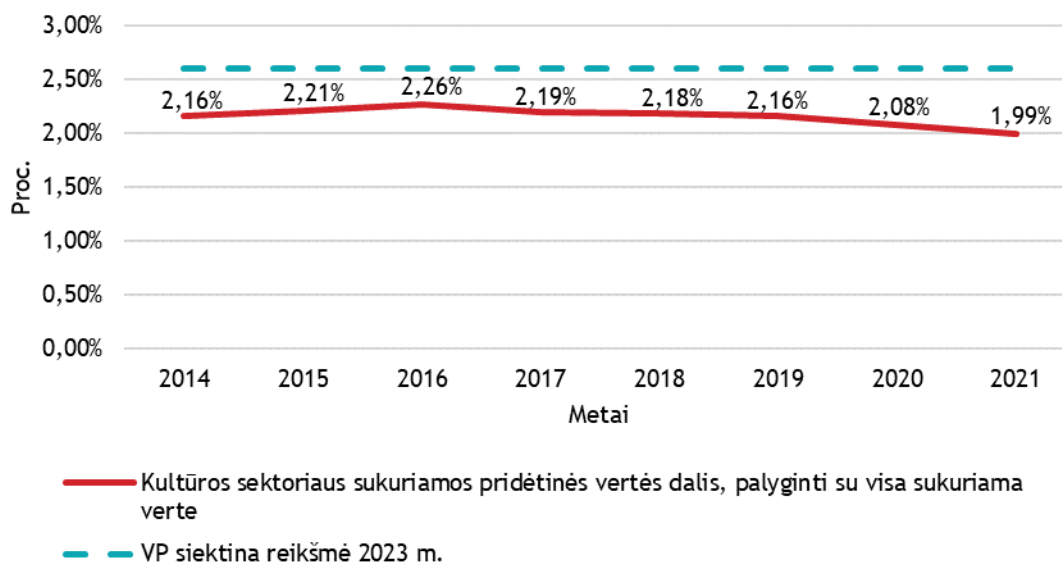
Rezultato rodiklio „Kultūros sektoriaus sukuriama pridėtinės vertės dalis, palyginti su visa sukuriama pridėtine verte“ siekė 3 13.1.1 konkrečiau uždavinio priemonės³³, kurios nukreiptos į KKI įmonių infrastruktūros bei originalių dizaino ir rinkodaros sprendimų kūrimą bei diegimą, skaitmeninių ir elektroninių platformų ar panašaus pobūdžio kanalų KKI produktų ir paslaugų sklaidai kūrimą, skaitmeninių technologijų naudojimą, KKI produktų/paslaugų ar veiklos procesų transformavimą. Minėto rezultato rodiklio VP siektina reikšmė 2023 m. yra 2,6 proc., tačiau 2021 m. pasiekta reikšmė siekė tik 1,99 proc. (žr. 10 paveikslą) ir buvo žemiausia reikšmė nuo 2014 m. (kai siekė 2,16 proc.). Atsižvelgiant į tai, jog šios srities 13.1.1 konkrečiau uždavinio priemonės pradėtos įgyvendinti tik 2021 m., jų poveikiui atsiskleisti reikės ilgesnio laikotarpio. Visgi, žvelgiant į istorinę rezultato rodiklio tendenciją, priemonių potencialas prisidėti prie VP suplanuotos reikšmės pasiekimo iki 2023 m. yra abejotinas, visų pirma dėl ribotos intervencijų aprėpties – visų 3 priemonių parama geriausiu atveju apimtų apie 137 KKI sektoriaus įmones³⁴,

³² Produkto rodiklis P.B.206-13.1.1.

³³ Priemonės Nr. 13.1.1-LVPA-K-309, Nr. 13.1.1-LVPA-K-310 ir Nr. 13.1.1-LVPA-V-308.

³⁴ Remiantis projektų sutartyse planuojamomis pasiekti produkto rodiklių P.B.202-13.1.1 ir P.B.204-13.1.1 reikšmėmis.

o tai sudaro mažiau negu 2 proc. visų kūrybinės, meninės ir pramogų organizavimo veiklos sektoriaus įmonių skaičiaus 2021 m.³⁵ Taip pat, visoms trims į KKI sektoriaus plėtrą nukreiptoms priemonėms bendrai skirtas finansavimas siekia apie 15 mln. Eur, o tai siekia tik 1,5 proc. KKI sektoriaus bendrai sukurtos pridėtinės vertės 2021 m.³⁶ Taigi, 13.1.1 konkretaus uždavinio intervencijų, nukreiptų į kultūros sektoriaus sukuriamos pridėtinės vertės didinimą, poveikis vertinamas kaip **žemas**.

10 PAVEIKSLAS. KULTŪROS SEKTORIAUS SUKURIAMOS PRIDĖTINĖS VERTĖS DALIS, PALYGINTI SU VISA SUKURIAMA VERTE, PROC. (2014–2021 M.)

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis

3.2 SVEIKATOS SEKTORIAUS MODERNIZAVIMAS (13.1.1 KONKRETUS UŽDAVINYS)

13.1.1 konkretaus uždavinio intervencijų pažanga sveikatos sektoriaus modernizavimo srityje matuojama dvejais rezultato rodikliais: „Standartizuoto 0–64 m. amžiaus gyventojų mirtingumo sumažėjimas tikslinėse teritorijose nuo kraujotakos sistemos ligų“ ir „Standartizuoto 0–64 m. amžiaus gyventojų mirtingumo sumažėjimas tikslinėse teritorijose nuo piktybinių navikų“.

Abiejų minėtų rezultato rodiklių reikšmės 2021 m. vis dar viršijo VP numatytas siektinas reikšmes 2023 m.: standartizuoto 0–64 m. amžiaus gyventojų mirtingumo sumažėjimas tikslinėse teritorijose nuo kraujotakos sistemos ligų 2021 m. siekė 127,6 atvejus 100 tūkst. gyventojų (VP siektina reikšmė – 105), o nuo piktybinių navikų – 86,5 atvejus 100 tūkst. gyventojų (VP siektina reikšmė – 78) (žr. 11 ir 12 paveikslus).

³⁵ Remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis. Prieiga internete: <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize/>

³⁶ Remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis. Prieiga internete: <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=e58f8779-873c-4239-a280-b748a6eab37b#/>

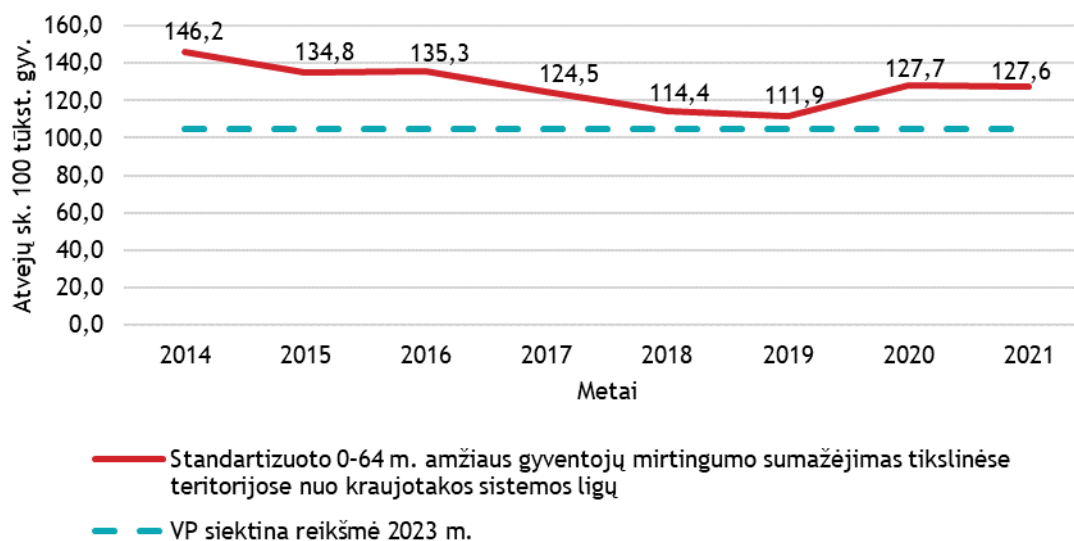
Kaip minėta anksčiau, 2 iš 3 šios srities priemonių apėmė projektus, kurie buvo tiesiogiai perkelti iš VP 8 prioriteto, o vienintelis naujas projektas, pagal kurį diegiama infrastruktūra Nacionalinėje visuomenės sveikatos priežiūros laboratorijoje centralizuotam SARS-CoV-2 viruso diagnozavimui bei efektyviam COVID-19 ligos testavimui, nepripasiekė minėtų rezultatų siekimo (kadangi rezultato rodikliai nėra tiesiogiai susiję su COVID-19). Dėl šios priežasties, taip pat dėl to, jog naujausi rezultato rodiklių duomenys atspindi 2021 m., **poveikis rezultatams yra priskirtinas VP 8 prioriteto (8.1.3 konkreto uždavinio) intervencijoms.**

Atliekant VP 8.1.3 konkreto uždavinio poveikio vertinimą³⁷ nustatyta, kad egzistuoja stipri teigiama koreliacija tarp gyventojų mirtingumo nuo kraujotakos sistemos ligų rodiklio laiko eilutės ir asmens sveikatos priežiūros įstaigų, kuriose atnaujinta infrastruktūra, skaičiaus laiko eilutės. Didėjant investicijas gavusių ASPĮ skaičiui, gerėjo mirtingumo nuo kraujotakos sistemos ligų situacija tikslinėse teritorijose (mirtingumas mažėjo), tačiau COVID-19 pandemijos metu 2020–2021 m. mirtingumo nuo kraujotakos sistemos ligų rodikliai staiga ir pastebimai pablogėjo, greičiausiai, dėl tokių faktorių kaip laiku negautos paslaugos (suteikta mažiau kardiologinių ambulatorinių ir stacionarinių paslaugų) ir pan. Būtent šis staigus rodiklio pablogėjimas ir prisidėjo prie teigiamos koreliacijos (normaliomis sąlygomis, koreliacija turėtų būti neigiama, t.y. didėjant investicijų apimtims (objektams, paslaugoms), mirtingumo rodiklis turėtų mažėti).

Visgi, mirtingumo nuo kraujagyslių sistemos ligų rodiklio mažėjimas fiksuojamas jau nuo 2014 m. (prieš investicijas), kas bent dalinai patvirtina, kad 2014–2020 m. investicijos analizuojamu laikotarpiu nebuvo esminis faktorius bendrai rodiklio raidai. Be to, iki 2021 m. investicijos, tiesiogiai susijusios su kraujotakos sistemos ligų prevencija ir gydymu, dar buvo labai mažos ir pagrindinis tikėtinas investicijų poveikis turėtų pradėti reikštis vėliau (esamuose mirtingumo duomenyse dar neatsispindi ar atsispindi labai maža apimtimi). Tačiau prognozuojama, kad investicijos pagal 8.3.1 konkreto uždavinio priemones, tiesiogiai susijusios su kraujotakos ligų gydymu artimiausiais metais jau turės vidutinės apimties teigiamą poveikį mirtingumo nuo kraujotakos sistemos mažėjimui tikslinėse teritorijose ir visoje šalyje. Kita vertus, svarbu pastebėti, kad mirtingumo nuo kraujotakos sistemos ligų reikšmė artimiausiais metais gali kažkiek mažėti ir dėl labiau techninių-administracinių priežasčių, kadangi, nustačius jog išeminių širdies ligų hiperdiagnostika yra įprastas reiškinys ir siekiant sumažinti neteisingai nustatytų mirties priežasčių dalį, parengta ir įgyvendinta kvalifikacijos kėlimo programa gydytojams.

Atsižvelgiant į aptartas aplinkybes, laikoma, kad 8.1.3 konkreto uždavinio intervencijų, skirtų viešąsias paslaugas teikiančių asmens sveikatos priežiūros įstaigų infrastruktūros ir įrangos gerinimui, poveikis mirtingumo nuo kraujotakos sistemos ligų mažinimui yra **vidutinis**. Kadangi VP 13 prioriteto intervencijos, nukreiptos į mirtingumo nuo kraujotakos sistemos ligų mažinimą, tęsia 8.1.3 konkreto uždavinio veiklas, tačiau ženkliai mažesne apimtimi (intervencijos apima tik 1 projektą, skirtą vienai asmens sveikatos priežiūros įstaigai), 13.1.1 uždavinio intervencijų poveikis siekiant minėto tikslo vertinamas kaip **žemas**.

³⁷ 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos tikslų pasiekimo vertinimas. Priedas Nr. 8. VP 8 prioriteto vertinimas, FM užsakymu atliko UAB „BGI Consulting“, 2023 m.

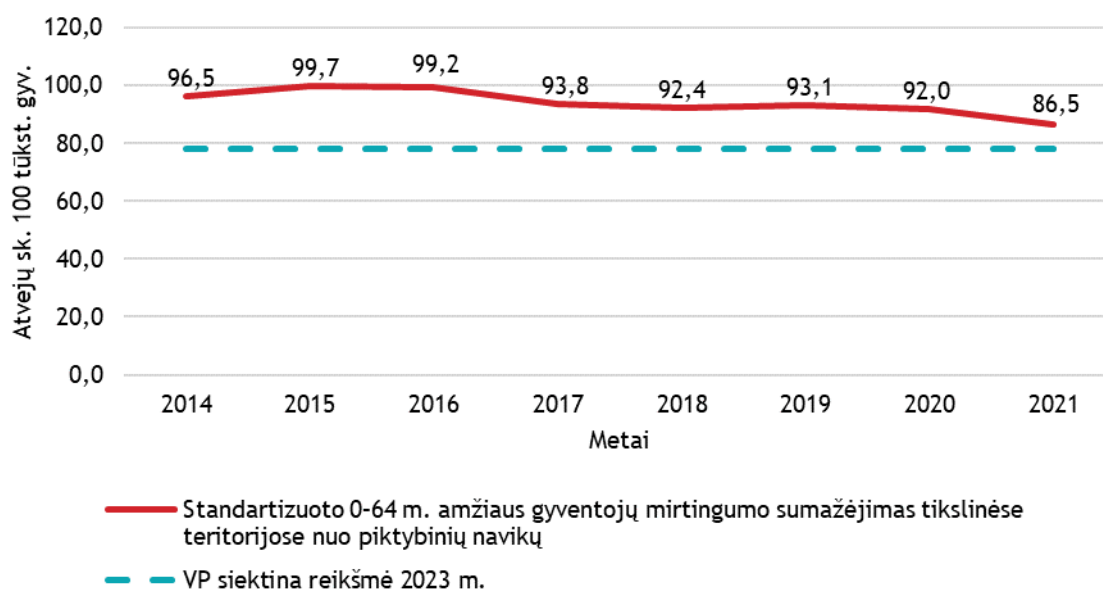

11 PAVEIKSLAS. STANDARTIZUOTO 0–64 M. AMŽIAUS GYVENTOJŲ MIRTINGUMO SUMAŽĖJIMAS TIKSLINĖSE TERITORIJOSE NUO KRAUJOTAKOS SISTEMOS LIGŲ, ATVEJŲ SK. 100 TŪKST. GYVENTOJŲ (2014–2021 M.)

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis Higienos instituto (Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registro) duomenimis

VP 8 prioriteto poveikio vertinimo metu taip pat nustatyta, kad egzistuoja stipri neigiama koreliacija tarp gyventojų mirtingumo nuo piktybinių navikų tikslinėse teritorijose rodiklio laiko eilutės su asmens sveikatos priežiūros įstaigų, kuriose atnaujinta infrastruktūra skaičiaus laiko eilute. Kaip matyti 12 paveiksle, mirtingumo nuo piktybinių navikų rodiklis rodo tam tikras mažėjimo tendencijas, tačiau ši mažėjimo tendencija tiesiogiai nėra susijusi su 2014–2020 m. intervencijomis, kadangi ji stebima jau nuo 2015 m., o pirmosios analizuojamo investicinio laikotarpio investicijos į onkologijos centrus atėjo 2019 m. Investicijos leido specializuotus respublikos lygmens onkologijos centrus aprūpinti itin specializuota ir inovatyvia įranga, kuri leidžia taikyti sudėtingus, didelio tikslumo, iki šiol buvusius neprieinamus gydymo metodus ir prisideda prie proveržio gydant tam tikrų lokacijų, tipo vėžinius susirgimus. Kita vertus tai, kad piktybinių navikų lokacijos ir reikalingas gydymas yra įvairus (įskaitant inovatyvių vaistų poreikį), reiškia, jog įgyvendintų specifinių investicijų poveikis visai mirtingumo nuo piktybinių navikų rodiklio reikšmei yra ribotas. Be to, šiame investiciniame laikotarpyje, dalinai dėl techninių priežasčių, nepavyko įgyvendinti prevencinių programų koordinacinių centrų steigimo veiklų ir vėluos gyventojų dalyvavimo atrankinių patikros programų aktyvinimo veiklos, o būtent uždelsti piktybinių navikų atvejai yra viena iš dažniausių mirtingumą didinančių priežasčių.

Apibendrinant, VP 8.1.3 konkretaus uždavinio intervencijos, skirtos onkologinių ligų gydymo infrastruktūros ir įrangos plėtrai, turi **vidutinį** poveikį mirtingumo nuo piktybinių navikų mažėjimui. Visgi, atsižvelgiant į tai, jog VP 13 prioriteto intervencijos, nukreiptos į mirtingumo nuo piktybinių navikų mažinimą, tęsia 8.1.3 konkretaus uždavinio veiklas, tačiau mažesne apimtimi (realiai įgyvendinamas tik vienas projektas, skirtas vienai įstaigai), 13.1.1 uždavinio intervencijų poveikis siekiant minėto tikslo taip pat vertinamas kaip **žemas**.

12 PAVEIKSLAS. STANDARTIZUOTO 0–64 M. AMŽIAUS GYVENTOJŲ MIRTINGUMO SUMAŽĖJIMAS TIKSLINĖSE TERITORIJOSE NUO PIKTYBINIŲ NAVIKŲ, ATVEJŲ SK. 100 TŪKST. GYVENTOJŲ (2014–2021 M.)

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis Higienos instituto (Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registro) duomenimis

3.3 ENERGIJOS VARTOJIMO EFEKTYVUMO SKATINIMAS IR AEI PLĖTRA (13.1.2 KONKRETUS UŽDAVINYS)

13.1.2 konkretaus uždavinio intervencijų pažanga AEI plėtros ir energijos vartojimo efektyvumo skatinimo srityje matuojama dvejais rezultato rodikliais: „Atsinaujinančių išteklių energijos dalis galutiniame energijos balanse“ ir „Sunaudotas galutinės energijos kiekis paslaugų ir namų ūkių sektoriuose“.

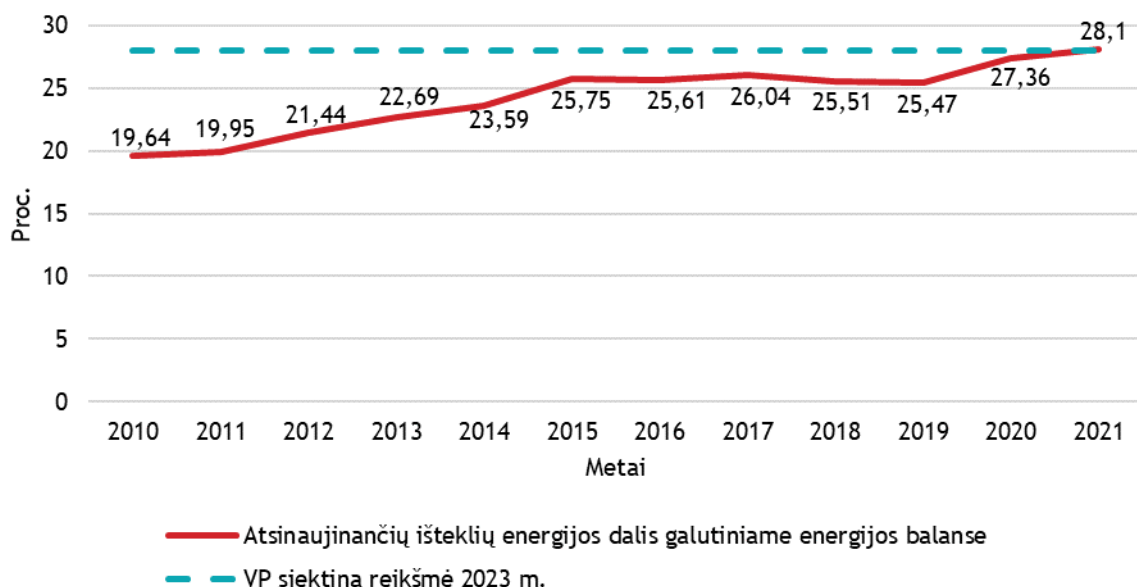
2021 m. AIE dalis galutiniame energijos balanse sudarė 28,1 proc., o tai reiškia, kad pagal VP 2023 m. planuota pasiekti reikšmė (28 proc.) jau 2021 m. buvo viršyta (žr. 13 paveikslą). Kadangi VP 13.1.2 konkretaus uždavinio veiklos, skirtos didinti AEI plėtrą, pradėtos įgyvendinti tik 2021 m., o tiek rezultato rodiklis, tiek įgyvendinamos veiklos buvo perkelti iš VP 4 prioriteto, **rezultato pasiekimas yra priskirtinas VP 4 prioriteto intervencijų poveikiui.**

Atliekant VP 4 prioriteto intervencijų poveikio vertinimą³⁸ nustatyta, jog koreliacija tarp rezultato rodiklio ir akumuluotų kasmetinių išlaidų (iš visų šaltinių) laiko eilučių yra vidutinė. Visgi, šį analizės rezultatą lėmė projekto 04.1.1-LVPA-V-108-0001 „Didelio efektyvumo kogeneracijos skatinimas Vilniaus mieste“ sutarties pakeitimai, kadangi EIB lėšomis finansuotos išlaidos buvo perkeltos prie netinkamų, nes jos negali būti

³⁸ 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos tikslų pasiekimo vertinimas. Priedas Nr. 4. VP 4 prioriteto vertinimas, FM užsakymu atliko UAB „BGI Consulting“, 2023 m.

deklaruotos EK.³⁹ Tokie koreliacinės analizės rezultatai leidžia daryti prielaidą, kad prie analizuojamo rodiklio augimo veikiausiai prisidėjo ir pagal 4.1.1 konkretų uždavinį įgyvendintos intervencijos. Visgi, didelė šių intervencijų poveikio dalis dar pasireišk ateiityje, kadangi didžiausios apimtys šio konkretaus uždavinio projektas, skirtas didelio naudingumo kogeneracijos pajėgumų, naudojančių AEI, sukūrimui Vilniaus mieste, tebėra įgyvendinamas (planuojama projekto veiklų pabaiga, remiantis EM – 2023 m. pabaiga)⁴⁰. Kita vertus, koreliacinės analizės tarp rezultato rodiklio bei produkto rodiklių laiko eilučių rezultatai indikuoja, jog 4.1.1 konkretaus uždavinio veiklomis sukurti papildomi AIE gamybos pajėgumai pakankamai reikšmingai prisidėjo prie AIE energijos dalies galutiniame šalies energijos balanse augimo (nustatyta aukšta koreliacija). Ši intervencijų poveikį iliustruoja ir platus VP 4.1.1 konkretaus uždavinio intervencijų mastas (pagal šio konkretaus uždavinio intervencijas iki 2022 m. pabaigos įdiegti papildomi AIE gamybos pajėgumai jau sudarė apie 19,2 proc. visos šalies elektros energijos gamybos iš AEI pajėgumų 2021 m.) bei ankstesnių vertinimų rezultatai, teigiantys, jog šio konkretaus uždavinio priemonės yra tinkamos numatytiems AIE plėtros tikslams pasiekti.⁴¹ Taigi, 4.1.1 konkretaus uždavinio intervencijos, kurios daugiausiai prisidėjo prie atsinaujinančių išteklių energijos dalies galutiniame energijos balanse augimo, pasižymi **aukštu** poveikiu.

Kita vertus, **13.1.2 konkretaus uždavinio intervencijų poveikis yra laikytinas vidutiniu**. Tai visų pirma lemia faktas, jog prie rezultato pasiekimas yra priskirtinas VP 4 prioriteto intervencijoms. Visgi, 13.1.1 konkretaus uždavinio **intervencijos taip pat pasižymėjo gana plačia apimtimi, lyginant su esamais šalies AEI pajėgumais**. Remiantis produkto rodiklio P.B.230-13.1.2 planuojama pasiekti reikšme, kuri siekia 150 MW, pagal 13.1.2 konkretaus uždavinio intervencijas įdiegti papildomi AIE gamybos pajėgumai sudarytų apie 13 proc. visos šalies elektros energijos gamybos iš AEI pajėgumų 2021 m.⁴² Taigi, sėkmingai įgyvendinus likusius projektus, šio konkretaus uždavinio intervencijos teigiamai keistų šalies AEI pasiūlos situaciją, tačiau šiam poveikiui pasireikšti reikalingas ilgesnis laikotarpis.

³⁹ Remiantis Inovacijų agentūros suteikta informacija.

⁴⁰ Projektas įgyvendinamas pagal priemonę Nr. 04.1.1-LVPA-V-108 „Didelio efektyvumo kogeneracijos skatinimas mieste“

⁴¹ Veiksmų programos prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ aktualių uždavinių pažangos vertinimas, EM užsakymu atliko UAB „Smart Continent“

⁴² Remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis. Prieiga internete: https://lithuaniasdg-ls-osp-sdg.hub.arcgis.com/datasets/8d32167e9f024fa2970df17a025569c4_0/explore?location=55.157797%2C23.894900%2C7.60&showTable=true

13 PAVEIKSLAS. ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGIJOS DALIS GALUTINIAME ENERGIJOS BALANSE, PROC. (2010–2021 M.)

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis EUROSTAT duomenimis

Kito rezultato rodiklio „Sunaudotas galutinės energijos kiekis paslaugų ir namų ūkių sektoriuose“ taip pat siekė VP 4 prioriteto priemonės, o įgyvendinamos veiklos buvo perkeltos iš VP 4.3.1 uždavinio, todėl **poveikis yra priskirtinas VP 4 prioriteto intervencijoms.**

Kaip pastebima VP 4 prioriteto poveikio vertinime⁴³, sunaudotas galutinės energijos kiekis paslaugų ir namų ūkių sektoriuose 2010–2021 m. laikotarpiu stipriai varijavo ir žemiausią tašką buvo pasiekęs 2015 m. (siekė 1935,1 tūkst. tne). Visgi, 2021 m. pastebimas padidėjimas ir rezultato rodiklio reikšmė siekė 2277,1 tūkst. tne – maždaug trečdaliu daugiau, negu VP nurodyta siektina reikšmė 2023 m. (1680 tūkst. tne) (žr. 14 paveikslą).

Analizuojant VP akumuliuotų kasmetinių išlaidų (iš visų šaltinių) pagal 4.3.1 konkretų uždavinį laiko eilutės koreliaciją su rezultato rodiklio laiko eilute nustatyta vidutinio stiprumo teigiama koreliacija, nors siekiant sunaudotos galutinės energijos kiekio paslaugų ir namų ūkių sektoriuose sumažėjimo minėtas koreliacijos koeficientas turėtų būti neigiamas. Tokie koreliacinės analizės rezultatai leidžia daryti prielaidą, kad prie analizuojamo rodiklio reikmės mažėjimo pagal 4.3.1 konkretų uždavinį įgyvendintos intervencijos reikšmingai neprisidėjo. Remiantis ankstesnių vertinimų rezultatais, labiausiai prie energijos efektyvumo tikslo prisideda šio konkretaus uždavinio projektai, skirti daugiabučių namų atnaujinimui, o viešosios infrastruktūros bei viešųjų pastatų atnaujinimui skirtos uždavinio priemonės (bei projektai) pasižymi palyginti maža energijos suvartojimo sumažėjimo apimtimi.⁴⁴

Koreliacinės analizės tarp pagrindinių produkto rodiklių ir rezultato rodiklio pokyčių metu nustatyta, kad 4.3.1 konkretaus uždavinio veiklomis modernizuoti viešieji pastatai bei atnaujinti daugiabučiai namai neprisidėjo prie sunaudotos galutinės energijos kiekio paslaugų ir namų ūkių sektoriuose mažėjimo. Visgi, šie rezultatai taip pat pabrėžia 4.3.1 konkretaus uždavinio tarpiniams pokyčiams matuoti pasirinkto rezultato rodiklio netinkamumą – nors veiklomis buvo siekiama mažinti viešosios infrastruktūros ir daugiabučių namų energijos suvartojimą (modernizuoti daugiabučiai namai, vykdyta viešųjų pastatų modernizacija bei energijos vartojimo efektyvumo didinimas viešojoje infrastruktūroje), pasirinktas rezultato rodiklis neatspindi visų viešųjų pastatų energijos suvartojimo bei įtraukia visą paslaugų sektorių, kurio šio uždavinio intervencijos neapėmė. Analizės metu taip pat nustatyta, kad pagal 4.3.1 konkretų uždavinį įgyvendinamų **intervencijų aprėptis yra gana nemaža (vidutinė)**. Kita vertus, **poveikio bendrojo energijos efektyvumo tikslo prasme intervencijų aprėptis yra maža**, t. y. labai didelė dalis gyventojų būstų dar yra žemoje energijos vartojimo efektyvumo klasėje. Atsižvelgiant į žemą sukurtų produktų poveikį rezultato rodikliams, šis intervencijų mastas, veikiausiai, buvo per mažas. Remiantis anksčiau atliktais vertinimais, 4.3.1 rezultato pasiekimui taip pat išskiriama išorinių veiksnių įtaka pačiam rezultato rodikliui – sunaudotas galutinės energijos kiekis paslaugų sektoriuje išaugo dėl sektoriaus plėtos ir didesnės sukurtos pridėtinės vertės, namų sektoriuje augo dėl mažėjusių energijos kainų, gerėjančios gyventojų materialinės padėties ir naujų energijos vartotojų skaičiaus augimo.⁴⁵ Taigi, koreliacinės analizės rezultatai indikuoja, jog intervencijos neprisidėjo prie rezultato siekimo, o tai daugiausiai lėmė netinkamo

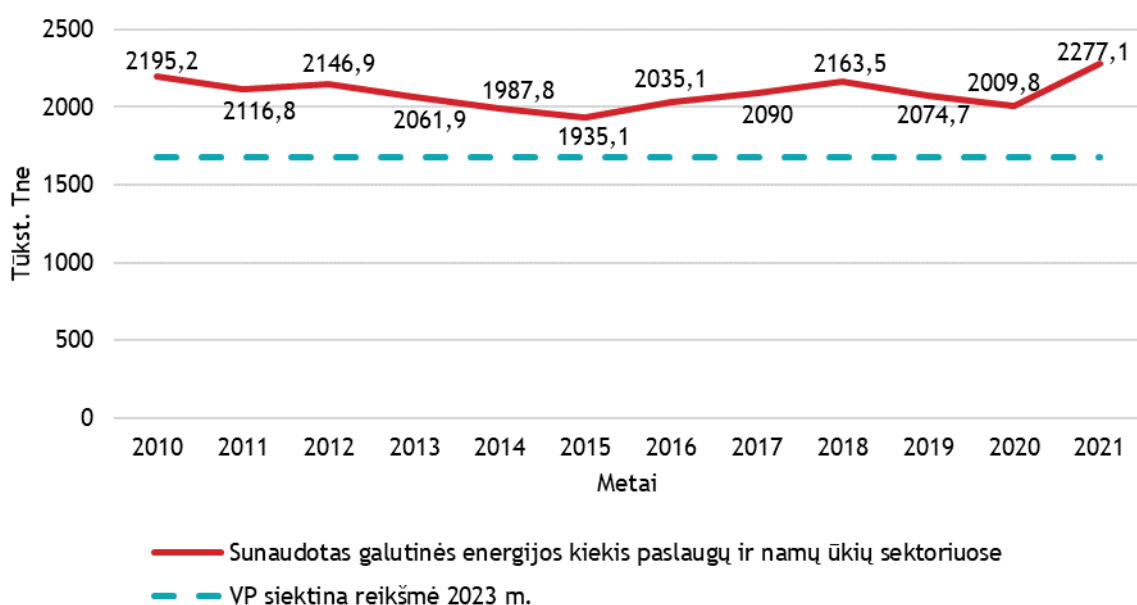
⁴³ 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos tikslų pasiekimo vertinimas. Priedas Nr. 4. VP 4 prioriteto vertinimas, FM užsakymu atliko UAB „BGI Consulting“, 2023 m.

⁴⁴ Veiksmų programos prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ aktualių uždavinių pažangos vertinimas, EM užsakymu atliko UAB „Smart Continent“

⁴⁵ Veiksmų programos prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ aktualių uždavinių pažangos vertinimas, EM užsakymu atliko UAB „Smart Continent“

intervencijų poveikiui atspindėti rezultato rodiklio pasirinkimas bei per mažas intervencijų mastas, todėl 4.3.1 konkretaus uždavinio intervencijų poveikis vertinamas kaip **žemas**.

Atsižvelgiant į tai, jog 13.1.2 uždavinio priemonės tęsia 4.3.1 uždavinio veiklas, tačiau mažesne apimtimi (išskyrus modernizuojamų šviestuvų skaičių, kurių pagal 13.1.2 uždavinio investicijas planuojama modernizuoti per 42 tūkst., o tai sudarytų beveik ketvirtadalį visų esamų šviestuvų skaičiaus šalyje⁴⁶), 13.1.2 konkretaus uždavinio intervencijų poveikis, siekiant sunaudoto galutinės energijos kiekio paslaugų ir namų ūkių sektoriuose mažėjimo, taip pat laikomas **žemu**. Šiuo atveju taip pat pabrėžtinas netinkamas rezultato rodiklio pasirinkimas, kadangi 13.1.2 uždavinio intervencijos, lyginant su 4.3.1 uždavinio veiklomis, yra dar labiau orientuotos į viešosios infrastruktūros (valstybei priklausančių viešųjų pastatų) atnaujinimą, o pasirinktas rezultato rodiklis įtraukia ne tik viešojo sektoriaus, tačiau viso paslaugų sektoriaus sunaudotos galutinės energijos kiekį.

14 PAVEIKSLAS. SUNAUDOTAS GALUTINĖS ENERGIJOS KIEKIS PASLAUGŲ IR NAMŲ ŪKIŲ SEKTORIUOSE, TŪKST. TNE (2010–2021 M.)

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis

3.4 GYVENTOJŲ UŽIMTUMO DIDINIMAS (14.1.1 KONKRETUS UŽDAVINYS)

VP 14 prioriteto tikslo pasiekimas matuojamas rezultato rodikliu „Dalyviai, kurie baigę dalyvauti ESF veiklose pradėjo dirbti, įskaitant savarankišką darbą“. Šio rodiklio pradinė reikšmė siekė 30 proc. (2013 m.), o VP nurodyta siektina reikšmė 2023 m. – 34 proc. dalyvių. Veiklų įgyvendinimo laikotarpiu stebima

⁴⁶ Remiantis VIPA ir EM pateikta informacija.

ženkli rezultato rodiklio pažanga: pirmaisiais, 2021, metais 8,47 proc. dalyvių, baigusių dalyvauti ESF veiklose, pradėjo dirbti (įskaitant savarankišką darbą), o 2022 m. – net 55,86 proc. dalyvių.⁴⁷ Taigi, **jau 2022 m. VP siektina rezultato rodiklio reikšmė 2023 m. buvo viršyta beveik dviem trečdaliais.**

Šio konkretaus uždavinio intervencijos taip pat **pasivymėjo gana plačia tikslinės grupės aprėptimi.** Minėtame projekte iki 2022 m. pabaigos dalyvavo daugiau nei 16 tūkst. bedarbių (2021 m. šalyje buvo 89,3 tūkst. bedarbių, 2022 m. – 104,8 tūkst.⁴⁸).

Taigi, **VP 14 prioriteto intervencijos, nukreiptos į gyventojų užimtumo didinimą, pasivymi aukštu poveikiu.** Kita vertus, sėkmingai rezultato rodiklio pažangai įtakos veikiausiai turėjo ir išoriniai faktoriai. Nors rezultato rodiklis yra tiesiogiai susietas su finansuojamomis veiklomis, augantis gyventojų užimtumas 2020–2021 m. stebimas ir bendrame šalies kontekste – šiuo laikotarpiu metinis nedarbo lygis šalyje sumažėjo maždaug penktadaliu (21,2 proc.)⁴⁹, o tokios darbo rinkos tendencijos galėjo turėti įtakos ir sėkmingesniai ESF veiklų dalyvių įdarbinimui.

Svarbu pastebėti, kad bendrai **VP 13 bei 14 prioritetų intervencijos tiesiogiai bei netiesiogiai prisideda prie darbo vietų kūrimo ir nedarbo lygio šalyje mažinimo.** ES investicijų poveikio Lietuvos makroekonominiams rodikliams ir atskiriems ūkio sektoriams vertinimo⁵⁰ metu prognozuota, jog REACT-EU (VP 13 ir 14 prioritetų) intervencijos investicijų įgyvendinimo metu sukurs maždaug 60 tūkst. papildomų darbo vietų bei lems 0,41 proc. p. mažesnę nedarbo lygį šalyje. Visgi, vertinime pastebima, jog šis poveikis pasireiškė tik investicijų įgyvendinimo metu, o ilguoju laikotarpiu VP 13 ir 14 prioritetų investicijos poveikio užimtumo ir nedarbo lygiui praktiškai neturės. Tačiau atsižvelgiant į tai, jog REACT-EU investicijų pagrindinis tikslas – sušvelninti Lietuvos ekonomikos dėl COVID-19 pandemijos ir jai valdyti skirtų priemonių įgyvendinimo patirtą smūgį, sukuriamas trumpalaikis poveikis leidžia darbo rinkai greičiau sugrįžti į priešpandeminį lygį ir išvengti histerezės padarinių, kurie didintų ilgalaikį nedarbo lygį.

⁴⁷ Remiantis SFMIS duomenimis.

⁴⁸ Remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis

⁴⁹ Remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis. Prieiga internete: <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/>

⁵⁰ ES investicijų poveikio Lietuvos makroekonominiams rodikliams ir atskiriems ūkio sektoriams vertinimas, FM užsakymu atliko UAB „BGI Consulting“, 2022 m. Prieiga internete: https://2014.esinvesticijos.lt/media/force_download/?url=/uploads/main/documents/docs/118588_4a51a881f0120cb27f5c916663a14bb5.pdf

4. TVARUMAS

VP 13 prioriteto intervencijos buvo daugiausiai nukreiptos į įvairių tipų infrastruktūros kūrimą bei atnaujinimą. Tuo tarpu VP 14 prioriteto intervencijos skirtos bedarbių kvalifikacijų tobulinimui, siekiant padėti įsitvirtinti darbo rinkoje. Dėl šios priežasties, intervencijomis sukurtų produktų tvarumas yra apžvelgiamas keliais lygmenimis, analizuojant konkrečių uždavinių veiklomis sukurtų produktų nusidėvėjimo potencialą (produktų kokybę), priežiūros arba palaikymo užtikrinimą (ar produktų priežiūrai užtikrinamas finansavimas ateityje) ir produktų panaudojimo ateityje potencialą. Tvarumo analizė yra pateikiama kiekvienos veiklų srities lygmeniu.

MTEPI VEIKLŲ VYSTYMAS (13.1.1 KONKRETUS UŽDAVINYS)

Atliktuose ES investicijų vertinimuose yra išreikštas tam tikras nuogąstavimas dėl MTEPI srityje atliekamų investicijų tvarumo. Pavyzdžiui, kaip pažymima anksčiau atlikto VP 1 prioriteto vertinimo ataskaitoje⁵¹, investicijų į MTEP augimas Lietuvoje yra tiesiogiai palaikomas ES struktūrinių fondų lėšų (jos sudaro trečdalį visų investicijų), tačiau nėra tvarus. Tai rodo, kad ES investicijų poveikį būtina stiprinti įgyvendinant reguliacinio pobūdžio ir sisteminius pokyčius. 2017 m. atliktas Valstybės kontrolės auditas atskleidė, jog užsienio lėšos sudarė 70 proc. išlaidų MTEP, o pagrindinis šių lėšų šaltinis – ES struktūrinė parama, kuri ateityje mažės, o tai gali kelti MTEP ir inovacijų veiklos finansavimo tvarumo problemų⁵², dėl šios priežasties yra itin svarbu sutelkti dėmesį į MTEPI pajėgumų efektyvesnę išnaudojimą.

13.1.1 konkreta us uždavinio įgyvendinimo metu buvo siekiama padidinti verslo sektoriaus išlaidas MTEP ir nors nuo 2014 m. tyrėjų skaičius verslo sektoriuje augo, buvo susidurta su problemomis, siekiant sukurti ilgalaikes darbo vietas. Valstybės kontrolės 2022 m. atliktoje apžvalgoje pastebima, kad mokslininkai vis dar nėra suinteresuoti dirbti verslo įmonėse, todėl tyrėjų skaičiaus verslo sektoriuje šuoliai 2014 m. ir 2018 m. galėjo būti susiję su ES fondų investicijų įgyvendinamais projektais ir keistis priklausomai nuo to ar yra įgyvendinamos priemonės, nukreiptos į MTEP veiklų verslo sektoriuje skatinimą bei tyrėjų įsidarbinimą įmonėse⁵³.

Vis dėlto, šiuos nuogąstavimus paneigia stebimi duomenys – skaičiuojant nuo BVP, verslo sektoriaus išlaidos MTEP padidėjo 2,3 karto (nuo 0,24 proc. BVP iki 0,55 proc. BVP). Nors toks pokytis kol kas toliau neleidžia bent kiek priartėti prie strategijoje „Europa2020“ ir NRD siekiamo tikslo⁵⁴, tačiau yra reikšmingas. Šiuo požiūriu pozityvius lūkesčius dėl tvarumo sukelia faktas, kad dėl sparčiai augančių darbo užmokesčio kaštų Lietuvos verslui darėsi vis sunkiau išlikti konkurencingais, todėl atsirado inovacijų ir MTEP veiklų poreikis, siekiant išlaikyti konkurencingumą tarptautinėse rinkose. Vadinasi, finansinę paramą gavusios įmonės, tikėtina, ir toliau vykdys MTEP veiklas, nepaisant paramos mažėjimo ateityje. Taip pat, duomenys rodo, kad išorės vartotojų iš ūkio subjektų, pasinaudojusių atnaujinta atviros prieigos MTEPI infrastruktūra, skaičius Lietuvoje 2013–2021 metų laikotarpiu augo – 2013 m. užfiksuoti 273 išorės vartotojai, o 2021 m.

⁵¹ 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos tarpinis vertinimas, FM užsakymu atliko UAB „ESTEP Vilnius“ ir UAB „Visionary Analytics“, 2019 m. Prieiga internete: <https://2014.esinvesticijos.lt/lt/dokumentai//2014-2020-m-europos-sajungos-fondu-investiciju-veiksmu-programos-tarpinis-vertinimas>

⁵² Mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros apžvalga, Valstybės kontrolė, 2022 m. Prieiga internete: <https://www.valstybeskontrolė.lt/LT/Product/24067>

⁵³ Ten pat.

⁵⁴ „Investicijos į MTEP padidėtų iki 1,9 proc. BVP“ (2021 metais pasiekta tik 1,12 proc. BVP).

– jau 1769. Susumavus metines išorės vartotojų iš ūkio subjektų skaičiaus reikšmes, 2021 m. buvo pasiekta 7919 vartotojų skaičiaus reikšmė. Tai rodo, kad turima ir naujai kuriama atviros prieigos MTEPI infrastruktūra verslo įmonėms teikia naudos, tad, tikėtina, verslo įmonės ir toliau naudosis tokia infrastruktūra.

Be to, VP 1 prioriteto lygmeniu atliktuose vertinimuose buvo nustatytos prielaidos sukurtų rezultatų aktualumui ateityje. Pavyzdžiui, priemonės Nr. 01.2.1-LVPA-V-835 anketinės apklausos rezultatai rodo, kad ženkli dalis ikiprekybinius pirkimus vykdančių organizacijų atstovų (37 proc.) teigė, kad per artimiausius 5 metus planuoja skirti daugiau lėšų MTEPI; pusė ikiprekybinius pirkimus vykdančių organizacijų planuoja įdiegti projekto metu sukurtą produktą, kita pusė – kad nežino. Anot vertintojų, tokia anketinės apklausos respondentų nuomonė yra paaiškintina tuo, kad MTEP paslaugų pirkimas savaime negarantuoja galutinio rezultato, yra daug aukštos rizikos veiksmų tiek poveikio sukūrimui, tiek sukurtų rezultatų ir poveikio tvarumui.

Apibendrinant, atliktuose ES investicijų vertinimuose yra išreikštas tam tikras nuogąstavimas dėl MTEPI srityje atliekamų investicijų tvarumo – investicijų į MTEP augimas Lietuvoje yra tiesiogiai palaikomas ES struktūrinių fondų lėšų. Vis dėlto, yra daug įrodymų, kad situacija keičiasi – dėl sparčiai augančių darbo užmokesčio kaštų Lietuvos verslui darėsi vis sunkiau išlikti konkurencingais, todėl atsirado inovacijų ir MTEP veiklų poreikis, siekiant išlaikyti konkurencingumą tarptautinėse rinkose. Vadinasi, finansinę paramą gavusios įmonės, tikėtina, ir toliau vykdys MTEP veiklas, nepaisant paramos mažėjimo ateityje. Taip pat duomenys rodo, kad turima ir naujai kuriama atviros prieigos MTEPI infrastruktūra verslo įmonėms teikia naudos, tad, tikėtina, verslo įmonės ir toliau naudosis tokia infrastruktūra.

Apibendrinant, **13.1.1 konkretaus uždavinio veiklos, nukreiptos į MTEPI veiklų vystymą, pasižymi vidutiniu tvarumu.**

Svarbu pastebėti, jog dalis šios veiklų srities 13.1.1 konkretaus uždavinio priemonių taip pat skirta su COVID-19 susijusių MTEP veiklų bei produktų (vaistinių preparatų, gydymo priemonių, dezinfekcinių priemonių ir kt.) kūrimui remti. Šiomis intervencijomis sukurtų produktų tvarumas laikomas **žemu**, kadangi kuriami produktai yra daugiausiai aktualūs tik COVID-19 pandemijos (2020–2022 m.) kontekste.

SVEIKATOS SEKTORIAUS MODERNIZAVIMAS (13.1.1 KONKRETUS UŽDAVINYS)

Pagal 13.1.1 konkretų uždavinį vykdytų investicijų į infrastruktūrą ir įrangą socialines paslaugas arba asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikiančiose įstaigos tvarumas yra pakankamai aukštas. Sveikatos sektoriaus modernizavimo srityje investicijos teko respublikos lygmens asmens sveikatos priežiūros įstaigoms (toliau – ASPĮ) ir jose veikiantiems specializuotiems padaliniais. Šios įstaigos aptarnauja visos šalies gyventojus, o jų veikla yra pakankamai specializuota, dėl ko užtikrinamas pacientų srautas ir efektyvus įsigytos įrangos naudojimas. Be to, visų brangių medicinos prietaisų įsigijimas yra koordinuojamas nacionaliniu mastu⁵⁵, todėl galima pagrįstai prognozuoti, jog ES investicijų pagalba įsigyta įranga yra būtina konkrečių ASPĮ funkcijoms vykdyti ir numatytais paslaugoms teikti. Tiesa, svarbu atkreipti dėmesį, kad kai kuriais atvejais, dėl atskirų ASPĮ vadybinių ar panašių problemų, fiksuojami neefektyvaus turimų įrangos resursų naudojimo atvejai (pavyzdžiui, nustatytu paros laiku įstaigoje nėra tinkamo pasirengimo specialistų, kurie turėtų naudoti turimus prietaisus pacientų gydymui)⁵⁶. Taip pat,

⁵⁵ LR sveikatos apsaugos ir darbo ministro 2012 m. spalio 22 d. įsakymas Nr. V-947 “Dėl brangių medicinos prietaisų įsigijimo iš įvairių finansavimo šaltinių koordinavimo šalies mastu tvarkos aprašo patvirtinimo”

⁵⁶ Šaltinis: <https://vaspvt.gov.lt/node/1431>

įvertinus tai, kad sveikatos priežiūros paslaugų teikimas dažnai susideda iš kelių etapų, į kuriuos įsitraukia skirtingos ASPĮ, bendra paslaugų kokybė kraujotakos sistemos bei onkologinėmis ligomis sergantiems pacientams priklausys ir nuo to, kaip seksis įgyvendinti šiuo metu vykstančias sveikatos srities reformas, pagerinti šiuo metu galiojančią sveikatos priežiūros paslaugų teikimo organizavimą (ypač svarbi greitosios medicinos pagalbos kokybė ir savalaikiškumas).

Lėšos sukurtos sveikatos infrastruktūros išlaikymui ir priežiūrai, įrangos priežiūrai, daugumoje atveju bus užtikrintos pačių ASPĮ lėšomis, kurių didžioji dalis yra gaunama iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo už įstaigų teikiamas paslaugas. Kai kurios, ypač mažesnės, rajono lygmens ASPĮ gali būti papildomai subsidijuojamos iš savivaldybių biudžetų.

ENERGIJOS VARTOJIMO EFEKTYVUMO SKATINIMAS IR AEI PLĖTRA (13.1.2 KONKRETUS UŽDAVINYS)

13.1.2 konkretaus uždavinio investicijomis buvo finansuojamas didelio naudingumo biokuro kogeneracijos įrenginių bei biokurą naudojančių šilumos gamybos įrenginių įrengimas bei atnaujinimas, taip pat mažos galios AIE naudojančių technologijų (saulės elektrinių) namų ūkiuose įrengimas. Remiantis viešais vertinimais, kogeneracijos įrenginių (generatorių) įprastas tarnavimo laikotarpis yra 20–30 metų nuo jų eksploatacijos pradžios.⁵⁷ Remiantis EM viešai pateikiama informacija, kokybiškų saulės šviesos energijos elektrinių (saulės modulių) tarnavimo laikas taip pat siekia apie 30 metų.⁵⁸ Taigi, galima daryti išvadą, jog 13.1.2 konkretaus uždavinio intervencijomis sukurta arba atnaujinta infrastruktūra pasižymi ilgalaikiškumu. Atsižvelgiant į tai, jog statomos (arba renovuojamos) biokuro kogeneracijos elektrinės pasižymi santykinai dideliais pajėgumais bei, dažnu atveju, priklauso miestų centralizuoto šildymo tinklams⁵⁹, jų tęstinė priežiūra bei naudojimas bus užtikrinami ir ateityje. Įrengiamų AIE naudojančių technologijų namų ūkiuose tęstinę priežiūrą bei naudojamą taip pat užtikrina projektų techniniai reikalavimai, kurie nustato, jog įrengiamiems saulės moduliams turi būti suteikta 10 m. produkto garantija ir 25 m. 80 proc. efektyvumo garantija.⁶⁰

13.1.2 konkretaus uždavinio veiklomis taip pat vykdyta viešųjų pastatų modernizacija bei energijos vartojimo efektyvumo didinimas viešojoje infrastruktūroje (modernizuotas gatvių apšvietimas). Viešųjų pastatų renovacijai, kaip ir visiems kitiems statybos darbams, yra suteikiama privaloma garantija: matomiems darbams – 5 metų, o nematomiems (paslėptiems) darbams – 10 metų garantija.⁶¹ Tuo tarpu remiantis gatvių apšvietimo modernizavimo priemonėse keliamais techniniais reikalavimais, įrengiamo šviestuvo eksploatacijos laikas turi būti ne mažiau 100 tūkst. valandų.⁶² Taigi, uždavinio intervencijomis modernizuoti viešieji pastatai bei gatvių apšvietimas pasižymi ilgalaikiškumu, o jų priežiūros tęstinį užtikrinimą indikuoja tai, jog modernizuojama infrastruktūra priklauso valstybei ir savivaldybėms. Atsižvelgiant į tai, jog šio konkretaus uždavinio intervencijų tiesioginiai bei netiesioginiai naudos gavėjai apima plačias tikslines grupes (namų ūkius, savivaldybes, valstybei priklausančių pastatų valdytojus), produktų panaudojimas bei priežiūra ateityje taip pat yra užtikrinami. Apibendrinant, 13.1.2 konkretaus

⁵⁷ Remiantis National Renewable Energy Laboratory duomenimis. Prieiga internete: <https://www.nrel.gov/analysis/tech-footprint.html>

⁵⁸ Remiantis EM pateikiama informacija. Prieiga internete: <https://enmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys-3/atsinaujinantys-energijos-istekliai/elektros-energija-gaminantys-vartotojai/dazniausiai-uzduodami-klausimai-apie-elektra-gaminancius-vartotojus>

⁵⁹ Pavyzdžiui, VP 4 prioriteto projektai Nr. 04.1.1-LVPA-K-110-03-0004 „Kogeneracinės elektrinės Alytaus miesto CŠT sistemoje statyba“ arba Nr. 04.1.1-LVPA-K-110-03-0003 „Kogeneracinės elektrinės Visagino miesto CŠT sistemoje statyba“.

⁶⁰ Remiantis APVA pateikiama informacija. Prieiga internete: <https://apvis.apva.lt/paskelbti-kvietimai/elektros-energijos-is-atsinaujinanciu-istekliu-gamybos-irenginiu-irengimas-namu-ukiuose-2022-06>

⁶¹ Lietuvos Respublikos Statybos įstatymas, patvirtinta LR Seimo nutarimu Nr. I-1240, 1996–03–19 (Suvestinė redakcija nuo 2023-05-01). Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.26250/asr>

⁶² Remiantis Lietuvos verslo paramos agentūros pateikiama informacija. Prieiga internete: <https://enmin.lrv.lt/uploads/enmin/documents/files/Gatviu%20apsvietimas1.pdf>

uždavinio intervencijų, nukreiptų į AEI plėtrą bei energijos vartojimo efektyvumo skatinimą, **produktų tvarumas yra laikomas aukštu.**

GYVENTOJŲ UŽIMTUMO DIDINIMAS (14.1.1 KONKRETUS UŽDAVINYS)

VP 14 prioriteto intervencijos buvo nukreiptos į žmogiškojo kapitalo stiprinimą – bedarbių kvalifikacijos, siekiant suteikti tinkamas kompetencijas įsitvirtinti užimtumo rinkoje, tobulinimą.

Analizuojant bedarbių ir ekonomiškai neaktyvių asmenų kompetencijų tvarumą ateityje pastebima, kad investicijos buvo skirtos šios tikslinės grupės asmenų įtraukimui į darbo rinką. Intervencijų pagalba buvo įgyvendintas platus spektras veiklų, įtrauktos skirtingos visuomenės grupės. Vis dėl to pažymėtina, kad intervencijų sėkmingumui iš dalies įtakos galėjo turėti ir išoriniai faktoriai – po COVID-19 pandemijos gerėjanti ekonominė situacija ir dėl to mažėjantis nedarbo lygis, kuris galimai palengvino finansuojamose veiklose dalyvavusių bedarbių įtraukimą į darbo rinką.

Remiantis VP 7 prioriteto vertinimu⁶³, 7.4.1. konkrečiau uždaviniu atveju įgyvendintos panašios intervencijos trumpuoju ir vidutiniu laikotarpiu rodė nuoseklų dalyvių išsilaikymą darbo rinkoje, tačiau ilguoju laikotarpiu šie rodikliai krenta ir darbo rinkoje išsilaiko tik nuo trečdaliao iki pusės visų po dalyvavimo priemonės veiklose įsidarbinusių arba savarankišką veiklą pradėjusių dalyvių.⁶⁴ Taip pat išskirtina, kad taikytos intervencijos labiausiai atitiko darbo rinkai pasirengusių bedarbių asmenų poreikius. Tuo tarpu asmenys, kurie nebuvo pasirengę darbo rinkai, stokojo motyvacijos, socialinių įgūdžių, vangiai įsitraukdavo į intervencijų veiklas, taip pat jų išsilaikymas darbo rinkoje (nepertraukiamai) buvo mažesnis. Galima daryti prielaidą, kad šios tikslinės grupės – nemotyvuoti, socialinių įgūdžių stokojantys ekonomiškai neaktyvūs asmenys – tvarumas žmogiškojo kapitalo stiprinimo aspektu yra sąlyginai mažesnis. Siekiant, kad įgytos kompetencijos būtų aktyviai naudojamos darbo rinkoje, reikalingos ir papildomos, palaikančios intervencijos.

Anksčiau atliktuose vertinimuose pastebima, kad į bedarbių ir ekonomiškai neaktyvių asmenų kompetencijų stiprinimą orientuotos veiklos sukūrė papildomą poveikį – taikomos intervencijos sudarė tinkamas sąlygas atsirasti ir įsitvirtinti naujoms paslaugoms, kurias gali teikti projektų vykdytojai ateityje. Išskirtina, kad tokios papildomos naudos prisideda prie bendro investicijų tvarumo prielaidų stiprinimo – pasiteisinusios veiklos gali būti plėtojamos kitais formatais, taip užtikrinant tęstinį poveikį tikslinėms grupėms.

Atsižvelgiant į tai, kas paminėta aukščiau, VP 14 prioriteto intervencijomis sukurtų produktų tvarumas yra laikomas **vidutiniu.**

⁶³ 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos tikslų pasiekimo vertinimas. Priedas Nr. 7. VP 7 prioriteto vertinimas, FM užsakymu atliko UAB „BGI Consulting“, 2023 m.

⁶⁴ Europos Sąjungos investicijų ir jaunimo užimtumo iniciatyvos veiksmingumo, efektyvumo ir poveikio, įskaitant jaunimo garantijų iniciatyvos įgyvendinimą, vertinimas, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos užsakymu atliko UAB „BGI Consulting“, 2019 m. Prieiga per internetą: <https://2014.esinvesticijos.lt/lt/dokumentai/euopos-sajungos-investiciju-ir-jaunimo-uzimtumo-iniciatyvos-veiksmingumo-efektyvumo-ir-poveikio-iskaitant-jaunimo-garantiju-iniciatyvos-igvandinima-vertinimas-1>

5. REZULTATYVUMAS

VP 13 ir 14 prioritetų rezultatyvumas vertinamas analizuojant produktų rodiklių pasiekimus pagal atskirus konkrečiuosius uždavinius: 13.1.1., 13.1.2. ir 14.1.1. Poskyrio pabaigoje pateikiama bendra konkrečių uždavinių bei visų prioritetų rezultatyvumo apžvalga. Analizei naudojami 2022 m. gruodžio 31 d. SFMIS duomenys.

VP 13.1.1 KONKRETAUS UŽDAVINIO PRODUKTO RODIKLIAI

Konkreto uždavinio 13.1.1 pasiekimai matuojami 12 produkto rodiklių (žr. 4 lentelę).

4 LENTELĖ. VP 13.1.1. KONKRETAUS UŽDAVINIO PRODUKTO RODIKLIAI

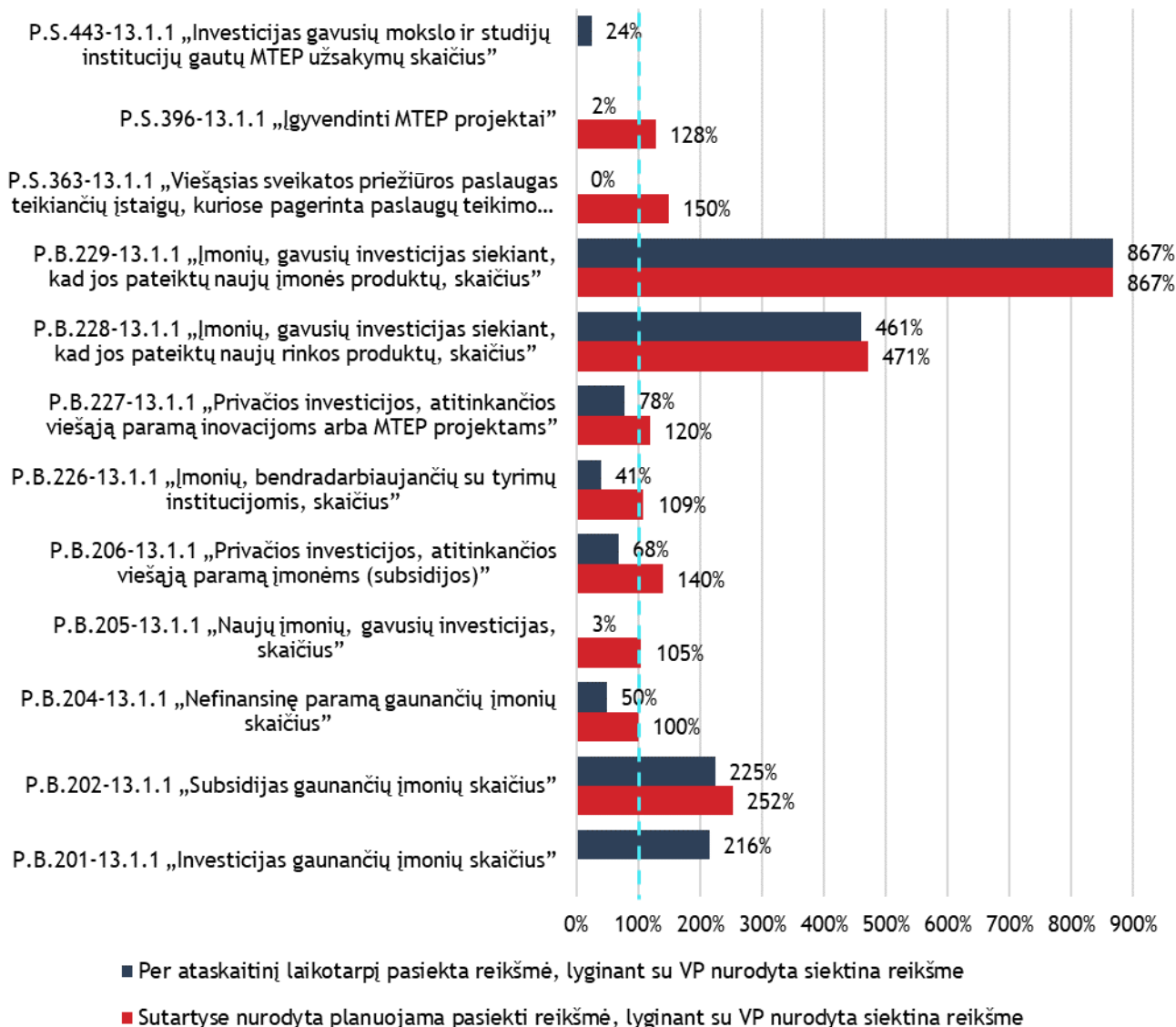
RODIKLIO KODAS	RODIKLIO PAVADINIMAS	VP SIEKTINA REIŠMĖ 2023 M.	PASIEKTA REIŠMĖ (2022 M.)	SUTARTYSE PLANUOJAMA PASIEKTI REIŠMĖ	PRIEMONĖS, KURIOSE SIEKIAMA RODIKLIO	PASIEKTA REIŠMĖ 2022 M.	SUTARTYSE PLANUOJAMA PASIEKTI REIŠMĖ
P.B.201-13.1.1	Investicijas gaunančių įmonių skaičius	662	1 428	N/D ⁶⁵	N/D	N/D	N/D
P.B.202-13.1.1	Subsidijas gaunančių įmonių skaičius	632	1 421	1 593	13.1.1-LVPA-K-309	44	44
					13.1.1-LVPA-K-310	61	63
					13.1.1-LVPA-K-856	113	113
					13.1.1-LVPA-K-860	1 136	1 149
					13.1.1-LVPA-K-861	133	134
					13.1.1-LVPA-T-858	40	40
					13.1.1-LVPA-T-859	49	50
P.B.204-13.1.1	Nefinansinę paramą gaunančių įmonių skaičius	30	15	30	13.1.1-LVPA-V-308	15	30
P.B.205-13.1.1	Naujų įmonių, gavusių investicijas, skaičius	40	1	42	13.1.1-LMT-K-702	1	42
P.B.206-13.1.1	Privačios investicijos, atitinkančios viešąją paramą	17 502 411 Eur	11 869 438 Eur	24 531 316 Eur	13.1.1-LVPA-K-860	4 433 776	15 766 142
					13.1.1-LVPA-K-861	795 460	2 397 965

⁶⁵ Rodiklis P.B.201 nėra planuojamas projektų sutartyse.

RODIKLIO KODAS	RODIKLIO PAVADINIMAS	VP SIEKTINA REIKŠMĖ 2023 M.	PASIEKTA REIKŠMĖ (2022 M.)	SUTARTYSE PLANUOJAMA PASIEKTI REIKŠMĖ	PRIEMONĖS, KURIOSE SIEKIAMA RODIKLIO	PASIEKTA REIKŠMĖ 2022 M.	SUTARTYSE PLANUOJAMA PASIEKTI REIKŠMĖ
	įmonėms (subsидijos)				13.1.1-LVPA-T-859	6 640 201	6 367 208
P.B.226-13.1.1	Įmonių, bendradarbiaujančių su tyrimų institucijomis, skaičius	69	28	75	13.1.1-LMT-K-702	1	47
					13.1.1-LVPA-K-856	27	28
P.B.227-13.1.1	Privačios investicijos, atitinkančios viešąją paramą inovacijoms arba MTEP projektams	43 041 159 Eur	33 590 528 Eur	51 579 916 Eur	13.1.1-LVPA-K-856	29 612 904	47 195 833
					13.1.1-LVPA-T-858	3 977 624	4 384 083
P.B.228-13.1.1	Įmonių, gavusių investicijas siekiant, kad jos pateiktų naujų rinkos produktų, skaičius	28	129	132	13.1.1-LVPA-K-856	101	102
					13.1.1-LVPA-T-858	30	30
P.B.229-13.1.1	Įmonių, gavusių investicijas siekiant, kad jos pateiktų naujų įmonės produktų, skaičius	3	26	26	13.1.1-LVPA-K-856	17	16
					13.1.1-LVPA-T-858	10	10
P.S.363-13.1.1	Viešąsias sveikatos priežiūros paslaugas teikiančių įstaigų, kuriose pagerinta paslaugų teikimo infrastruktūra, skaičius	2	0	3	13.1.1-CPVA-V-605	0	1
					13.1.1-CPVA-V-606	0	1
					13.1.1-CPVA-V-610	0	1
P.S.396-13.1.1	Įgyvendinti MTEP projektai	65	1	83	13.1.1-LMT-K-702	1	48
					13.1.1-LMT-K-718	0	35
P.S.443-13.1.1	Investicijas gavusių mokslo ir studijų institucijų gautų MTEP užsakymų skaičius	94	23	N/D	13.1.1-CPVA-K-703	23	N/D

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis 2014–2020 m. VP ir SFMIS duomenimis.

8 iš 12 šio konkretaus uždavinio produkto rodiklių 2022 m. dar nebuvo pasiekę VP nurodytų siektinų reikšmių 2023 m. (žr. 15 pav.).

15 PAVEIKSLAS. VP 13.1.1. KONKRETAUS UŽDAVINIO PRODUKTO RODIKLIŲ REIŠMIŲ PAŽANGA (2022 M.)

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting.

Pagrindinė investicijų pagal VP 13.1.1 konkretų uždavinį dalis teko MTEP vykdymui bei įmonių pradinėms investicijoms, skirtoms kurti bei plėsti MTEP ir inovacijų infrastruktūrą, taip pat naujų produktų ir technologijų sertifikavimui. Santykinai didelė investicijų dalis taip pat skirta MVĮ veiklos skaitmeninimui (e. komercijos modelių diegimui) bei kovai su COVID-19 reikalingų produktų gamybai (vaistinių preparatų ir gydymo priemonių, tarpinių produktų, medicinos priemonių ir reikmenų, žaliavų gamybai). Kiek mažesnė investicijų dalis skirta KKI sektoriaus MVĮ remti, skatinant kurti konkurencingus kultūros produktus, netechnologines inovacijas, taip pat KKI infrastruktūrai kurti ir diegti. Galiausiai, investicijomis remtas inovatyvių technologijų diegimas bei infrastruktūros modernizavimas sveikatos priežiūros įstaigose.

Įgyvendinant intervencijas, 2022 m. pabaigoje jau apie 130 įmonių buvo gavusios investicijas siekiant, kad jos pateiktų naujų rinkos produktų, o dar 26 įmonės buvo gavusios investicijas siekiant, kad jos pateiktų naujų įmonės produktų. Iš viso subsidijas 2022 m. pabaigoje buvo gavusios beveik 1,5 tūkst. įmonių, o panašus skaičius įmonių buvo gavusios investicijas.

Projektų sutartyse planuojama, kad gyvendinus veiklas bus įgyvendinta daugiau kaip 80 MTEP projektų, trijose viešąsias sveikatos priežiūros paslaugas teikiančiose įstaigose bus pagerinta paslaugų teikimo infrastruktūra ir 75 įmonės bendradarbiaus su tyrimų institucijomis.

Svarbu pastebėti, kad dalies VP 13.1.1 konkretaus uždavinio produkto rodiklių pasiektos reikšmės 2022 m. pabaigoje dar atsiliko nuo VP suplanuotų reikšmių. Visgi, remiantis tiek pasirašytomis projektų sutartimis, tiek atsakingų institucijų pateiktomis prognozėmis⁶⁶, visų produkto rodiklių suplanuotos reikšmės 2023 m. viduryje jau yra pasiektos arba bus pasiektos iki 2023 m. pabaigos.

Atitinkamai, VP 13.1.1 konkretaus uždavinio rezultatyvumas yra **aukštas**.

VP 13.1.2 KONKRETAUS UŽDAVINIO PRODUKTO RODIKLIAI

Konkretaus uždavinio 13.1.2 pasiekimai matuojami 4 produkto rodikliais (žr. 5 lentelę).

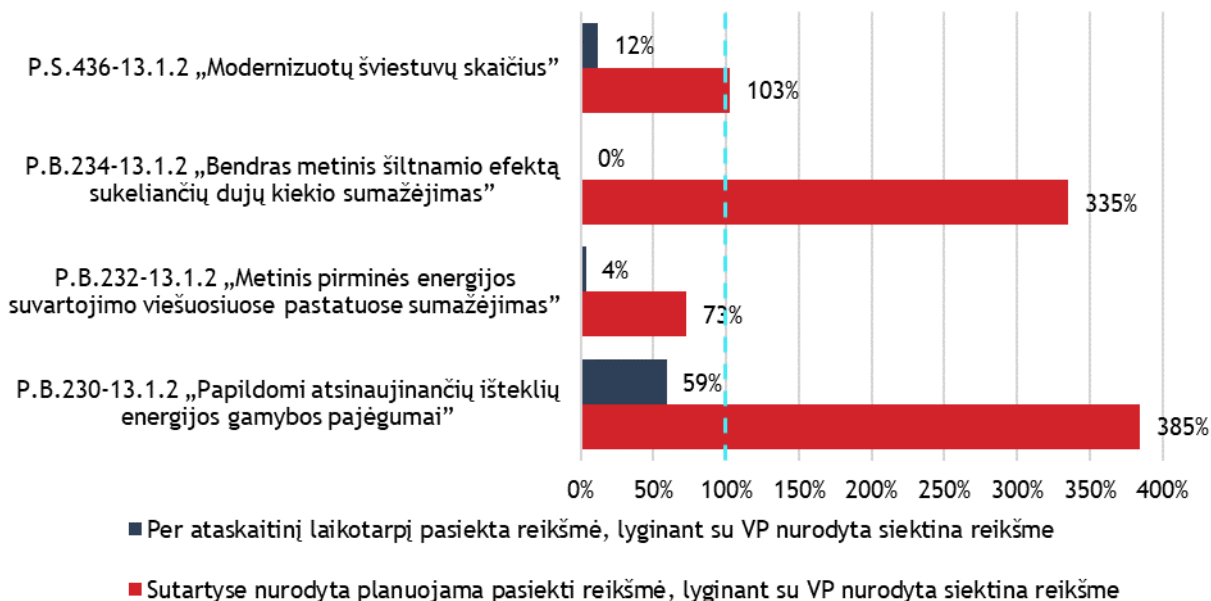
5LENTELĖ. VP 13.1.2. KONKRETAUS UŽDAVINIO PRODUKTO RODIKLIAI

RODIKLIO KODAS	RODIKLIO PAVADINIMAS	VP SIEKTINA REIKŠMĖ 2023 M.	PASIEKTA REIKŠMĖ (2022 M.)	SUTARTYSE PLANUOJAMA PASIEKTI REIKŠMĖ	PRIEMONĖS, KURIOSE SIEKIAMA RODIKLIO	PASIEKTA REIKŠMĖ 2022 M.	SUTARTYSE PLANUOJAMA PASIEKTI REIKŠMĖ
P.B.230-13.1.2	Papildomi atsinaujinančių išteklių energijos gamybos pajėgumai	39 MW	23,06 MW	150,05 MW	13.1.2-LVPA-K-110	0	8,05
					13.1.2-LVPA-V-114	23,06	142
P.B.232-13.1.2	Metinis pirminės energijos suvartojimo viešuosiuose pastatuose sumažėjimas	24 988 751 kWh/m.	875 961 kWh/m.	18 238 359 kWh/m.	13.1.2-VIPA-T-113	875 961	18 238 359
P.B.234-13.1.2	Bendras metinis šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimas	28 064 t CO ₂ ekvivalentu	75,9 t CO ₂ ekvivalentu	94 092 t CO ₂ ekvivalentu	13.1.2-LVPA-K-110	0	6 981
					13.1.2-LVPA-V-114	0	85 200
					13.1.2-VIPA-T-113	75,9	1 910,7
P.S.436-13.1.2	Modernizuotų šviestuvų skaičius	41 000	4 926	42 104	13.1.2-LVPA-T-116	4 926	42 104

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis 2014–2020 m. VP ir SFMIS duomenimis.

Visi 4 šio konkretaus uždavinio produkto rodikliai 2022 m. dar nebuvo pasiekę VP nurodytų siektinų reikšmių 2023 m. (žr. 16 pav.).

⁶⁶ Remiantis KM, EIM, LMT ir SAM pateikta informacija.

16 PAVEIKSLAS. VP 13.1.2. KONKRETAUS UŽDAVINIO PRODUKTO RODIKLIŲ REIKŠMIŲ PAŽANGA (2022 M.)

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting.

Pagrindinė investicijų pagal VP 13.1.2 konkretų uždavinį dalis (beveik pusė visų lėšų) teko mažos galios AIE naudojančių technologijų, skirtų pasigaminti elektros energiją, įrengimui namų ūkiuose. Kiek mažesnė dalis investicijų skirta valstybei nuosavybės teise priklausančių pastatų atnaujinimui bei gatvių apšvietimo modernizavimui, didinant energijos vartojimo efektyvumą. Mažiausia lėšų dalis skirta subsidijoms didelio naudingumo biokuro kogeneracijos įrenginių įrengimui bei atnaujinimui centralizuoto šilumos tiekimo sistemose.

Įgyvendinant intervencijas, iki 2023 m. pabaigos planuojama įdiegti 150 MW papildomų AIE gamybos pajėgumų, apie 18 mln. kWh/m. sumažinti metinį pirminės energijos suvartojimą viešuosiuose pastatuose, modernizuoti apie 42 tūkst. gatvių šviestuvų ir bendrą metinį ŠEDS kiekį sumažinti 94 tūkst. tonų CO₂ ekvivalentu.

Svarbu pastebėti, kad visų VP 13.1.2 konkretaus uždavinio produkto rodiklių pasiektos reikšmės 2022 m. pabaigoje dar atsiliko nuo VP suplanuotų reikšmių. Rodiklio **P.B.230-13.1.2** atveju VP suplanuotos reikšmės iki 2023 m. pabaigos pasiekti gali nebepavykti, kadangi priemonės Nr. 13.1.2-LVPA-K-110 projektą „Kogeneracinės elektrinės Visagino miesto CŠT sistemoje statyba“ planuojama įtraukti į nefunkcionalių projektų sąrašą ir jo pabaiga turėtų būti 2026 m.⁶⁷ Rodiklio **P.B.232-13.1.2** atveju VP suplanuotos reikšmės 2023 m. pasiekti taip pat nebepavyks, kadangi, remiantis naujausiais duomenimis, sutartyse suplanuota pasiekti reikšmė siekia tik 16 083 837 kWh/m. (beveik trečdaliu mažiau, negu numatyta VP).⁶⁸ Ši projektų sutartyse suplanuotos rodiklio reikšmės sumažėjimą lėmė 2022–2023 m. laikotarpiu nutrauktos dar 6 projektų finansavimo sutartys (dėl geopolitinės situacijos poveikio statybų sektoriui, viešųjų pirkimų procedūroms, kainų šuoliui). Rodiklio **P.B.234-13.1.2** VP suplanuotą reikšmę 2023 m. pasiekti veikiausiai pavyks, tačiau atsižvelgiant į rodiklio skaičiavimo specifiką (pasiekimo reikšmė

⁶⁷ Remiantis EM pateikta informacija.

⁶⁸ Remiantis EM pateikta informacija.

skaičiuojama po 1 metų, užbaigus projekto įgyvendinimą), šio rodiklio duomenys gali vėluoti.⁶⁹ Galiausiai, produkto rodiklio **P.S.436-13.1.2** VP suplanuota reikšmė iki 2023 m. pabaigos veikiausiai bus pasiekta.

Taigi, 2022 m. pabaigoje visų 13.1.2 konkretaus uždavinio produkto rodiklių suplanuotos reikšmės dar buvo nepasiektos, o remiantis pasirašytomis sutartimis bei atsakingų institucijų pateiktomis prognozėmis, bent pusės (2 iš 4) produkto rodiklių reikšmės iki 2023 m. pabaigos nebus pasiektos.

Atitinkamai, VP 13.1.2 konkretaus uždavinio rezultatyvumas yra **žemas**.

VP 14.1.1 KONKRETAUS UŽDAVINIO PRODUKTO RODIKLIAI

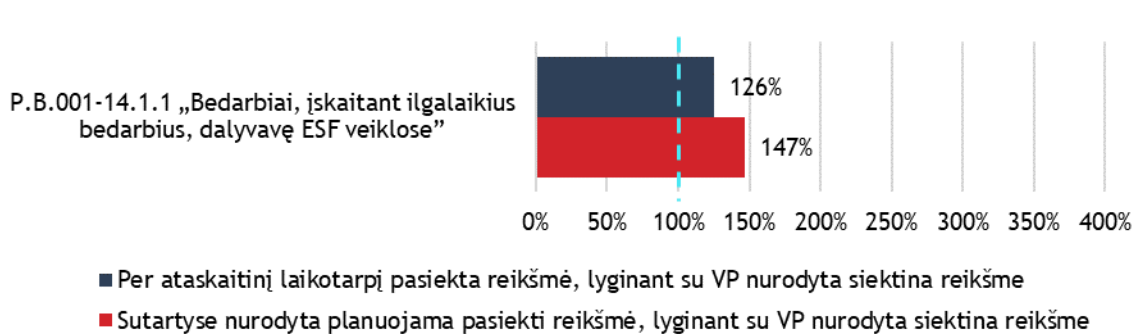
Konkretaus uždavinio 14.1.1 pasiekimai matuojami 1 produkto rodikliu (žr. 6 lentelę).

6 LENTELE. VP 14.1.1. KONKRETAUS UŽDAVINIO PRODUKTO RODIKLIAI

RODIKLIO KODAS	RODIKLIO PAVADINIMAS	VP SIEKTINA REIKŠMĖ 2023 M.	PASIEKTA REIKŠMĖ (2022 M.)	SUTARTYSE PLANUOJAMA PASIEKTI REIKŠMĖ	PRIEMONĖS, KURIOSE SIEKIAMA RODIKLIO	PASIEKTA REIKŠMĖ 2022 M.	SUTARTYSE PLANUOJAMA PASIEKTI REIKŠMĖ
P.B.001-14.1.1	Bedarbiai, įskaitant ilgalaikius bedarbius, dalyvavę ESF veiklose	13 000	16 318	19 127	14.1.1-ESFA-V-430	16 318	19 127

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis 2014–2020 m. VP ir SFMIS duomenimis.

Šio konkretaus uždavinio produkto rodiklis jau 2022 m. buvo pasiekęs bei viršijęs VP nurodytą siektiną reikšmę 2023 m. (žr. 17 pav.).

17 PAVEIKSLAS. VP 14.1.1. KONKRETAUS UŽDAVINIO PRODUKTO RODIKLIŲ REIKŠMIŲ PAŽANGA (2022 M.)

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting.

Pagal VP 14.1.1 konkretų uždavinį visos šalies mastu įgyvendinamas projektas „Nauja pradžia“⁷⁰, kuriuo įgyvendinama bedarbių kvalifikacijos įgijimo, kompetencijų tobulinimo ir integravimo į darbo rinką didinimo bei darbo vietų steigimo veikla.

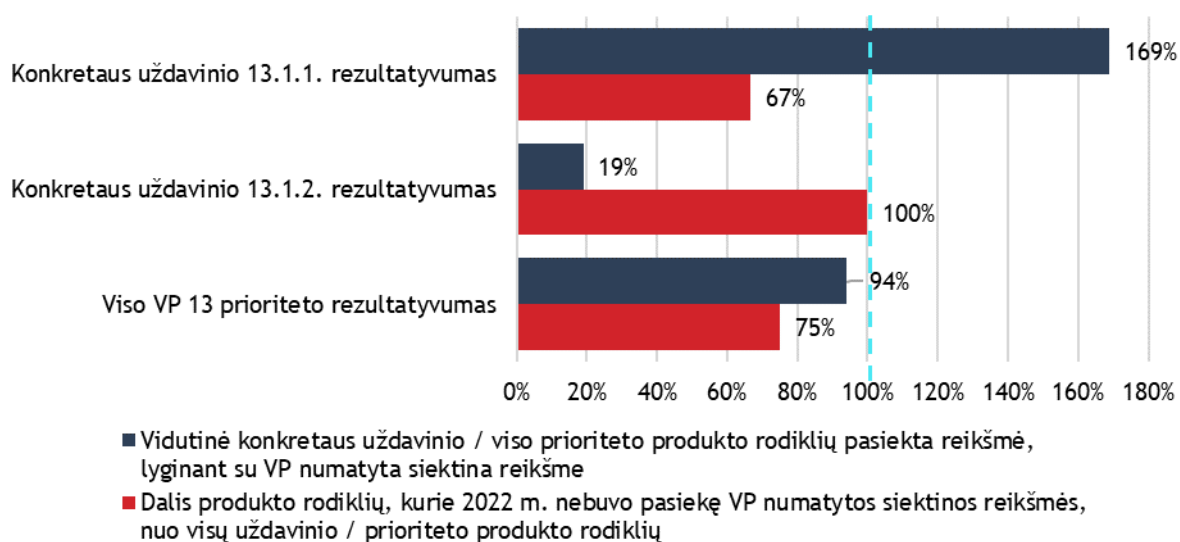
⁶⁹ Remiantis EM pateikta informacija.

⁷⁰ Projekto Nr. 14.1.1-ESFA-V-430-01-0001

Iki 2022 m. pabaigos šiame projekte jau dalyvavo daugiau nei 16 tūkst. bedarbių, o remiantis projekto sutartimi, iki 2023 m. pabaigos šis skaičius gali padidėti iki 19 tūkst. asmenų. Taigi, VP nurodyta siektina rodiklio „Bedarbiai, įskaitant ilgalaikius bedarbius, dalyvavę ESF veiklose“ reikšmė 2023 m. jau 2022 m. pabaigoje buvo viršyta. Atsižvelgiant į šią rodiklio pažangą, VP 14.1.1 konkretaus uždavinio bei, atitinkamai, viso VP 14 prioriteto rezultatyvumas yra vertinamas kaip **aukštas**.

APIBENDRINIMAS PRIORITETŲ LYGIU

Visų VP 13 prioriteto produkto rodiklių vidutinis rezultatyvumas siekia 94 proc. VP numatytų siektinų rodiklių reikšmių. Visgi, vertinant šiuos duomenis svarbu turėti omenyje aukščiau aprašytus rodiklius, kurie 2022 m. pabaigoje dar nebuvo pasiekę suplanuotų siektinų reikšmių, tačiau remiantis atsakingų institucijų pateiktomis prognozėmis bei pasirašytų sutarčių duomenimis, jas pasieks iki 2023 m. pabaigos. Taip pat, remiantis EM pateikta informacija, bent pusė 13.1.2 konkretaus uždavinio produkto rodiklių VP numatytų siektinų reikšmių iki 2023 m. pabaigos nepasieks. Taigi, **VP 13 prioriteto investicijų rezultatyvumas yra vertinamas kaip vidutinis**. Tuo tarpu VP 14 prioriteto rezultatyvumas siekia 126 proc., kadangi šiame prioritete įgyvendinama tik viena priemonė, matuojama vieninteliu produkto rodikliu. Taigi, VP 14 prioriteto **investicijų rezultatyvumas taip pat yra vertinamas kaip aukštas**.

18 PAVEIKSLAS. VP 13 PRIORITETO PRODUKTO RODIKLIŲ REIKŠMIŲ PAŽANGA (2022 M.)

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting.

6. EFEKTYVUMAS

Efektivitymo analizė gali būti atliekama įvairiais lygmenimis, pavyzdžiui, lyginant tų pačių rodiklių siekiančias priemones tarpusavyje arba analizuojant produktų vienetinių sąnaudų dispersiją priemonės viduje. **VP 13 prioriteto atveju buvo derinami abu būdai.** VP 14 prioriteto atveju efektyvumo analizė atliekama nebuvo, kadangi prioriteto rėmuose pagal vienintelę priemonę įgyvendinamas tik vienas projektas.

VP 13 prioriteto atveju efektyvumo analizei buvo pasirinkti 3 rodikliai, kurie, vertintojų nuomone, geriausiai galėtų apibūdinti prioriteto intervencijų efektyvumą:

- „Įmonių, bendradarbiaujančių su tyrimų institucijomis, skaičius“;
- „Metinis pirminės energijos suvartojimo viešuosiuose pastatuose sumažėjimas“;
- „Įgyvendinti MTEP projektai“.

ĮMONIŲ, BENDRADARBIAUJANČIŲ SU TYRIMŲ INSTITUCIJOMIS, SKAIČIUS

Analizuojamo rodiklio „Įmonių, bendradarbiaujančių su tyrimų institucijomis, skaičius“ siekia dvi VP 13 prioriteto priemones: Nr. 13.1.1-LMT-K-702 ir Nr. 13.1.1-LVPA-K-856. Lentelėje žemiau pateikiami 5 didžiausiu efektyvumu (rodiklio vienetui pasiekti skirta lėšų suma) bei 5 mažiausiu efektyvumu pasižymėję šių priemonių projektai. Analizuojant visus rodiklio siekiančius projektus bendrai, efektyvumas atrodytų **vidutinis** – atskirų projektų efektyvumas nuo visų priemonių projektų efektyvumo vidurkio vidutiniškai **nukrypsta 83 proc.** Atsižvelgiant į šiuos duomenis galima teigti, kad santykinai neefektyviausi buvo **priemonės Nr. 13.1.1-LVPA-K-856 projektai.**

7 LENTELĖ. ĮMONIŲ BENDRADARBIAVIMUI SU TYRIMŲ INSTITUCIJOMIS SKIRTOS LĖŠŲ SUMOS VARIACIJA

Uždavinys	Priemonės kodas	Projekto kodas	Rodiklio vienetui pasiekti skirta lėšų suma (ES+BF) (Eur)	Nuokrypis (proc.)
13.1.1	13.1.1-LMT-K-702	13.1.1-LMT-K-702-11-0024	90 822	-71%
13.1.1	13.1.1-LMT-K-702	13.1.1-LMT-K-702-11-0026	91 779	-70%
13.1.1	13.1.1-LMT-K-702	13.1.1-LMT-K-702-09-0009	93 020	-70%
13.1.1	13.1.1-LMT-K-702	13.1.1-LMT-K-702-11-0028	95 757	-69%
13.1.1	13.1.1-LMT-K-702	13.1.1-LMT-K-702-09-0006	98 227	-68%
13.1.1	13.1.1-LVPA-K-856	13.1.1-LVPA-K-856-01-0098	1 043 050	236%
13.1.1	13.1.1-LVPA-K-856	13.1.1-LVPA-K-856-01-0029	1 113 316	259%
13.1.1	13.1.1-LVPA-K-856	13.1.1-LVPA-K-856-01-0005	1 133 853	265%
13.1.1	13.1.1-LVPA-K-856	13.1.1-LVPA-K-856-01-0067	1 199 962	287%
13.1.1	13.1.1-LVPA-K-856	13.1.1-LVPA-K-856-01-0104	1 788 593	476%
		Vidurkis	310 312	83%

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis SFMIS duomenimis

Aukščiau aprašyta situacija rodo, kad minėtos priemonės greičiausiai orientuojasi į skirtingas tikslines grupes. Dėl šios priežasties būtina atkreipti dėmesį į vienetinių sąnaudų dispersiją priemonės Nr. 13.1.1-LVPA-K-856 viduje (žr. 8 lentelę).

Matyti, kad **priemonė Nr. 13.1.1-LVPA-K-856 yra santykinai efektyvi**, kadangi atskirų projektų efektyvumas nuo priemonės projektų efektyvumo vidurkio vidutiniškai **nukrypsta 48 proc.** Lentelėje taip pat pateikiami 5 efektyviausi ir 5 neefektyviausi priemonės projektai.

8 LENTELĖ. ĮMONĖS BENDRADARBIAVIMUI SU TYRIMŲ INSTITUCIJOMIS SKIRTOS LĖŠŲ SUMOS VARIACIJA PRIEMONĖS NR. 13.1.1-LVPA-K-856 VIDUJE

Uždavinys	Priemonės kodas	Projekto kodas	Rodiklio vienetui pasiekti skirta lėšų suma (ES+BF) (Eur)	Nuokrypis (proc.)
13.1.1	13.1.1-LVPA-K-856	13.1.1-LVPA-K-856-01-0006	173 913	-73%
13.1.1	13.1.1-LVPA-K-856	13.1.1-LVPA-K-856-01-0032	228 260	-64%
13.1.1	13.1.1-LVPA-K-856	13.1.1-LVPA-K-856-01-0021	240 970	-62%
13.1.1	13.1.1-LVPA-K-856	13.1.1-LVPA-K-856-01-0045	275 207	-57%
13.1.1	13.1.1-LVPA-K-856	13.1.1-LVPA-K-856-01-0110	275 490	-57%
13.1.1	13.1.1-LVPA-K-856	13.1.1-LVPA-K-856-01-0098	1 043 050	63%
13.1.1	13.1.1-LVPA-K-856	13.1.1-LVPA-K-856-01-0029	1 113 316	74%
13.1.1	13.1.1-LVPA-K-856	13.1.1-LVPA-K-856-01-0005	1 133 853	77%
13.1.1	13.1.1-LVPA-K-856	13.1.1-LVPA-K-856-01-0067	1 199 962	87%
13.1.1	13.1.1-LVPA-K-856	13.1.1-LVPA-K-856-01-0104	1 788 593	179%
		Vidurkis	641 085	48%

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis SFMIS duomenimis

METINIS PIRMINĖS ENERGIJOS SUVARTOJIMO VIEŠUOSIUOSE PASTATUOSE SUMAŽĖJIMAS

Analizuojamo rodiklio „Metinis pirminės energijos suvartojimo viešuosiuose pastatuose sumažėjimas“ siekia tik viena VP 13 prioriteto priemonė Nr. 13.1.2-VIPA-T-113. Lentelėje žemiau pateikiami 5 didžiausiu efektyvumu (rodiklio vienetui pasiekti skirta lėšų suma) bei 5 mažiausiu efektyvumu pasižymėję šios priemonės projektai. Analizuojant visus rodiklio siekiančius projektus bendrai, efektyvumas atrodytų **santykinai aukštas** – atskirų projektų efektyvumas nuo visų priemonės projektų efektyvumo vidurkio vidutiniškai **nukrypsta mažiau nei 50 proc.** (49 proc.). Atsižvelgiant į šiuos duomenis galima teigti, kad **priemonė Nr. 13.1.2-VIPA-T-113 yra santykinai efektyvi** (neefektyvumas priemonės ribose nenustatytas).

9 LENTELĖ. METINIAM PIRMINĖS ENERGIJOS SUVARTOJIMO VIEŠAJAME PASTATE SUMAŽĖJIMUI SKIRTOS LĖŠŲ SUMOS VARIACIJA

Uždavinys	Priemonės kodas	Projekto kodas	Rodiklio vienetui pasiekti skirta lėšų suma (ES+BF) (Eur)	Nuokrypis (proc.)
13.1.2	13.1.2-VIPA-T-113	13.1.2-VIPA-T-113-02-0010	0,10	-92%
13.1.2	13.1.2-VIPA-T-113	13.1.2-VIPA-T-113-02-0013	0,14	-89%
13.1.2	13.1.2-VIPA-T-113	13.1.2-VIPA-T-113-02-0011	0,15	-88%
13.1.2	13.1.2-VIPA-T-113	13.1.2-VIPA-T-113-02-0049	0,26	-79%
13.1.2	13.1.2-VIPA-T-113	13.1.2-VIPA-T-113-02-0012	0,32	-74%
13.1.2	13.1.2-VIPA-T-113	13.1.2-VIPA-T-113-02-0074	2,45	98%
13.1.2	13.1.2-VIPA-T-113	13.1.2-VIPA-T-113-02-0009	3,04	146%
13.1.2	13.1.2-VIPA-T-113	13.1.2-VIPA-T-113-02-0052	3,08	149%
13.1.2	13.1.2-VIPA-T-113	13.1.2-VIPA-T-113-02-0051	3,76	204%

Uždavinys	Priemonės kodas	Projekto kodas	Rodiklio vienetui pasiekti skirta lėšų suma (ES+BF) (Eur)	Nuokrypis (proc.)
13.1.2	13.1.2-VIPA-T-113	13.1.2-VIPA-T-113-02-0076	4,37	254%
		Vidurkis	1,24	49%

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis SFMIS duomenimis

ĮGYVENDINTI MTEP PROJEKTAI

Analizuojamo rodiklio „Įgyvendinti MTEP projektai“ siekia dvi VP 13 prioriteto priemonės: Nr. 13.1.1-LMT-K-702 ir Nr. 13.1.1-LMT-K-718. Lentelėje žemiau pateikiami 5 didžiausiu efektyvumu (rodiklio vienetui pasiekti skirta lėšų suma) bei 5 mažiausiu efektyvumu pasižymėję šių priemonių projektai. Analizuojant visus rodiklio siekiančius projektus bendrai, efektyvumas atrodytų **santykinai aukštas** – atskirų projektų efektyvumas nuo visų priemonių projektų efektyvumo vidurkio vidutiniškai **nukrypsta 49 proc.** Taigi, priemonės yra **santykinai efektyvios**.

10 LENTELĖ. ĮGYVENDINAMAM MTEP PROJEKTUI SKIRTOS LĖŠŲ SUMOS VARIACIJA

Uždavinys	Priemonės kodas	Projekto kodas	Rodiklio vienetui pasiekti skirta lėšų suma (ES+BF) (Eur)	Nuokrypis (proc.)
13.1.1	13.1.1-LMT-K-702	13.1.1-LMT-K-702-11-0024	90 822	-52%
13.1.1	13.1.1-LMT-K-702	13.1.1-LMT-K-702-11-0026	91 779	-51%
13.1.1	13.1.1-LMT-K-702	13.1.1-LMT-K-702-09-0009	93 020	-51%
13.1.1	13.1.1-LMT-K-702	13.1.1-LMT-K-702-11-0028	95 757	-49%
13.1.1	13.1.1-LMT-K-702	13.1.1-LMT-K-702-09-0006	98 227	-48%
13.1.1	13.1.1-LMT-K-718	13.1.1-LMT-K-718-05-0014	299 991	60%
13.1.1	13.1.1-LMT-K-718	13.1.1-LMT-K-718-05-0022	299 992	60%
13.1.1	13.1.1-LMT-K-718	13.1.1-LMT-K-718-05-0002	299 993	60%
13.1.1	13.1.1-LMT-K-718	13.1.1-LMT-K-718-05-0030	299 995	60%
13.1.1	13.1.1-LMT-K-702	13.1.1-LMT-K-702-10-0001	300 000	60%
		Vidurkis	187 999	49%

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis SFMIS duomenimis

Visgi, aukščiau aprašyta situacija rodo, kad tarp 5 iš pažiūros neefektyviausių projektų net 4 patenka po priemone Nr. 13.1.1-LMT-K-718, o tai indikuoja, jog analizuojamos priemonės greičiausiai orientuojasi į skirtingas tikslines grupes. Tad toliau analizė atliekama minėtos priemonės ribose. Matyti, kad **priemonė Nr. 13.1.1-LMT-K-718 yra labai efektyvi**, kadangi atskirų projektų efektyvumas nuo priemonės projektų efektyvumo vidurkio vidutiniškai **nukrypsta tik 7 proc.** Lentelėje taip pat pateikiami 5 neefektyviausi priemonės projektai.

11 LENTELĖ. ĮGYVENDINAMAM MTEP PROJEKTUI SKIRTOS LĖŠŲ SUMOS VARIACIJA PRIEMONĖS NR. 13.1.1-LMT-K-718 VIDUJE

Uždavinys	Priemonės kodas	Projekto kodas	Rodiklio vienetui pasiekti skirta lėšų suma (ES+BF) (Eur)	Nuokrypis (proc.)
13.1.1	13.1.1-LMT-K-718	13.1.1-LMT-K-718-05-0006	187 870	-34%
13.1.1	13.1.1-LMT-K-718	13.1.1-LMT-K-718-05-0019	199 548	-30%

13.1.1	13.1.1-LMT-K-718	13.1.1-LMT-K-718-05-0012	234 894	-18%
13.1.1	13.1.1-LMT-K-718	13.1.1-LMT-K-718-05-0034	245 022	-14%
13.1.1	13.1.1-LMT-K-718	13.1.1-LMT-K-718-05-0021	247 588	-13%
13.1.1	13.1.1-LMT-K-718	13.1.1-LMT-K-718-05-0003	299 988	5%
13.1.1	13.1.1-LMT-K-718	13.1.1-LMT-K-718-05-0014	299 991	5%
13.1.1	13.1.1-LMT-K-718	13.1.1-LMT-K-718-05-0022	299 992	5%
13.1.1	13.1.1-LMT-K-718	13.1.1-LMT-K-718-05-0002	299 993	5%
13.1.1	13.1.1-LMT-K-718	13.1.1-LMT-K-718-05-0030	299 995	5%
		Vidurkis	285 167	7%

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis SFMIS duomenimis

Apibendrinant, analizuojant pagrindinių 3 rodiklių siekiančių projektų efektyvumą tarp priemonių ir atskirų priemonių ribose, **VP 13 prioriteto atveju neefektyvumas nustatytas nebuvo**. Remiantis analizės rezultatais, prioriteto priemonės yra laikomos santykinai efektyviomis.

7. APIBENDRINIMAS. INTERVENCIJŲ INDĖLIS SIEKIANT NUSTATYTŲ TIKSLŲ (IŠ KAITOS TEORIJS PERSPEKTYVOS)

VP 13.1.1 KONKRETAUS UŽDAVINIO MTEPI VEIKLŲ VYSTYMO TIKSLŲ PASIEKIMAS

VP 13.1.1 konkretus uždavinys – Skaitmeninimo ir inovacijų, siekiant šalinti COVID-19 pandemijos pasekmes ekonomikai, didinimas. Šio konkretaus uždavinio tikslų pasiekimas matuojamas 6 rezultato rodikliais. Toliau pateikiamas intervencijų indėlio siekiant nustatytų tikslų apibendrinimas pagal išskirtas MTEPI veiklų vystymo ir Sveikatos sektoriaus modernizavimo veiklų sritis, kiekvieno rezultato rodiklio lygmeniu.

Pirmoji veiklų sritis – MTEPI veiklų vystymas. Tikslų pasiekimas matuojamas rodikliais „Ūkio subjektų finansuota mokslo ir studijų institucijų MTEP išlaidų dalis nuo visų išlaidų“, „Verslo sektoriaus išlaidos MTEP, tenkančios vienam gyventojui“, „Pridėtinė vertė gamybos sąnaudomis, sukurta MVĮ, tenkanti vienam darbuotojui“, „Kultūros sektoriaus sukuriama pridėtinės vertės dalis, palyginti su visa sukuriama verte“.

12 LENTELĖ. VP INTERVENCIJŲ INDĖLIS SIEKIANT ŪKIO SUBJEKTŲ FINANSUOTOS MOKSLO IR STUDIJŲ INSTITUCIJŲ MTEP IŠLAIDŲ DALIES DIDINIMO TIKSLO

KAITOS TEORIJS ETAPAS	ĮVERTIS	TRUMPAS PAGRINDIMAS
Hipotezė „Investicijos padidino ūkio subjektų finansuotą MTEP dalį. Tokiu būdu sudarytos prielaidos didinti skaitmeninimą ir inovacijas, siekiant šalinti COVID-19 pandemijos pasekmes ekonomikai“ – PATVIRTINTA		
Galutinis tikslas	Aukštas	(+) Aukštas rezultatyvumas (+) Plati intervencijų aprėptis, lyginant su esamomis verslo išlaidomis MTEP veikloms (+) Ženklaus potencialus intervencijų prisidėjimas prie siekiamo tikslo (rezultato rodiklio) (+) Intervencijos pasižymi ilgalaikė paklausa (-) Žemas intervencijų tinkamumas (tęsimos VP 1 prioriteto veiklos, kuriomis nesprenžiami tiesiogiai COVID-19 pandemijos sukelti iššūkiai)
Prielaidos galutiniam tikslui pasiekti	Aukštas	(+) Tikėtina, kad verslo įmonės ir toliau naudosis mokslo ir studijų institucijų MTEP paslaugomis
Tarpiniai pokyčiai	Aukštas	(+) Remiantis VP 1 prioriteto vertinimo metu atlikta (identišku intervencijų) poveikio analize bei atsižvelgiant į sąlyginai platų intervencijų mastą, poveikis vertinamas kaip potencialiai aukštas (-) Intervencijų poveikiui atsiskleisti reikės ilgesnio laikotarpio
Prielaidos tarpiniams pokyčiams pasiekti	Aukštas	(+) Palyginti platus intervencijų mastas (planuojama, jog privačios investicijos, atitinkančios viešąją paramą inovacijoms arba MTEP projektams, sieks 51,6 mln. Eur, o tai siektų net 26 proc. visų verslo sektoriaus išlaidų MTEP veikloms 2021 m.)
Produktai	Aukštas	(+) Nors 2022 m. pabaigoje produkto rodikliai dar nebuvo pasiekę VP nurodytų siektinų reikšmių, tačiau galima pagrįstai manyti, kad, baigus įgyvendinti visus projektus, VP nurodytos galutinės reikšmės 2023 m. pabaigoje bus pasiektos
Veiklos	Žemas	(+) Intervencijos prisideda prie bendro šalies ekonomikos modernizavimo ir stiprinimo ilguoju laikotarpiu (sprenžiami COVID-19 pandemijos metu išryškėję ekonomikos trūkumai)

KAITOS TEORIJOS ETAPAS	ĮVERTIS	TRUMPAS PAGRINDIMAS
		(-) Investicijomis nebuvo sprendžiami tiesiogiai COVID-19 pandemijos sukelti iššūkiai (-) Priemonėmis tęsiamos VP 1 prioriteto veiklos (visos priemonės tiesiogiai perkeltos iš VP 1 prioriteto)

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis kaitos teorijos principais

13 LENTELĖ. VP INTERVENCIJŲ INDĖLIS SIEKIANT VERSLO SEKTORIAUS IŠLAIDŲ MTEP DIDINIMO TIKSLO

KAITOS TEORIJOS ETAPAS	ĮVERTIS	TRUMPAS PAGRINDIMAS
Hipotezė „Investicijos padidino verslo sektoriaus išlaidas MTEP, tenkančias vienam gyventojui. Tokiu būdu sudarytos prielaidos didinti skaitmeninimą ir inovacijas, siekiant šalinti COVID-19 pandemijos pasekmes ekonomikai“ – PATVIRTINTA IŠ DALIES		
Galutinis tikslas	Vidutinis	(+) Aukštas rezultatyvumas (/) Potencialiai vidutinis intervencijų prisidėjimas prie siekiamo tikslo (rezultato rodiklio) (/) Intervencijos pasižymi vidutiniu tvarumu (priklausomumas nuo viešosios paramos) (/) Vidutinis intervencijų tinkamumas (dalis priemonių tęsia VP 1 prioriteto veiklas, kuriomis nesprenžiami tiesiogiai COVID-19 pandemijos sukelti iššūkiai) (-) Ribota intervencijų aprėptis tikslinės grupės atžvilgiu
Prielaidos galutiniam tikslui pasiekti	Vidutinis	(+) Skaičiuojant nuo BVP, verslo sektoriaus išlaidos MTEP auga (nuo 2014 m. padidėjo 2,3 karto) (+) Dėl sparčiai augančių darbo užmokesčio kaštų, verslas turėtų ir toliau didinti išlaidas MTEP veikloms, siekiant išlaikyti tarptautinį konkurencingumą (-) Mokslininkai vis dar nėra suinteresuoti dirbti verslo įmonėse (-) Verslo investicijos į MTEP vis dar stipriai priklauso nuo viešosios paramos
Tarpiniai pokyčiai	Vidutinis	(+) VP 1 prioriteto vertinimo metu atlikta (panašių intervencijų) poveikio analizė indikuoja aukštą poveikį (-) Visgi, atsižvelgiant į ribotą intervencijų mastą, poveikis vertinamas kaip potencialiai vidutinis (-) Rodiklio teigiamam pokyčiui įtakos turi ir bendras šalies ekonominis augimas (-) Intervencijų poveikiui atsiskleisti reikės ilgesnio laikotarpio (/) Rezultato rodiklio VP siektina reikšmė pasiekta dar 2018 m., tačiau poveikis rezultatui priskirtinas VP 1 prioriteto intervencijoms bei bendram ekonomikos augimui
Prielaidos tarpiniams pokyčiams pasiekti	Žemas	(-) Ribota priemonių aprėptis tikslinių grupių atžvilgiu – finansinę paramą (subsидijas) turėtų gauti apie 153 MVĮ, o tai sudaro vos 0,17 proc. visų šalyje veikusiu MVĮ 2021 m. pradžioje
Produktai	Aukštas	(+) Nors 2022 m. pabaigoje dalis produkto rodiklių dar nebuvo pasiekę VP nurodytų siektinų reikšmių, tačiau galima pagrįstai manyti, kad, baigus įgyvendinti visus projektus, VP nurodytos galutinės reikšmės 2023 m. pabaigoje bus pasiektos
Veiklos	Vidutinis	(+) Intervencijos prisideda prie bendro šalies ekonomikos modernizavimo ir stiprinimo ilguoju laikotarpiu (sprendžiami COVID-19 pandemijos metu išryškėję ekonomikos trūkumai) (+) Investicijomis buvo sprendžiami ir tiesiogiai COVID-19 pandemijos sukelti iššūkiai (finansuoti su COVID-19 susiję MTEP ir naujų produktų bei technologijų sertifikavimas) (-) Priemonėmis iš dalies tęsiamos VP 1 prioriteto veiklos (1 iš 2 priemonių tiesiogiai perkelta iš VP 1 prioriteto)

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis kaitos teorijos principais

14 LENTELĖ. VP INTERVENCIJŲ INDĖLIS SIEKIANT MVĮ SUKURIAMOS PRIDĖTINĖS VERTĖS DIDINIMO TIKSLO

KAITOS TEORIJOS ETAPAS	ĮVERTIS	TRUMPAS PAGRINDIMAS
Hipotezė „Investicijos padidino MVĮ sukurtą pridėtinę vertę, tenkančią vienam darbuotojui. Tokiu būdu sudarytos prielaidos didinti skaitmeninimą ir inovacijas, siekiant šalinti COVID-19 pandemijos pasekmes ekonomikai“ – NEPATVIRTINTA		
Galutinis tikslas	Žemas	(+) Aukštas intervencijų tinkamumas COVID-19 kontekste (+) Aukštas rezultatyvumas (-) Itin ribotas intervencijų prisidėjimas prie siekiamo tikslo (rezultato rodiklio) (-) Intervencijos pasižymi trumpalaikiškumu (kuriami produktai yra pirmiausiai skirti kovai su COVID-19) (-) Ribota intervencijų tikslinės grupės aprėptis
Prielaidos galutiniam tikslui pasiekti	Žemas	(-) Intervencijomis skatinti kuriami produktai yra pirmiausiai skirti kovai su COVID-19, todėl pasižymi trumpalaikiu aktualumu
Tarpiniai pokyčiai	Žemas	(+) Finansuojamos veiklos yra nukreiptos į daugiau aukštesnės pridėtinės vertės (žinioms imlių) produktų gamybos MVĮ skatinimą, tačiau intervencijos yra per smulkios bendram pokyčiui MVĮ kuriamoje pridėtinėje vertėje pasiekti (-) Ribotas intervencijų mastas tikslinės grupės atžvilgiu (finansinę paramą (subsidijas) turėtų gauti tik apie 50 MVĮ, o privačios investicijos, atitinkančios viešąją paramą įmonėms (subsidijos), 2022 m. pabaigoje siekė tik apie 6,6 mln. Eur.) (-) Intervencijų poveikiui atsiskleisti reikės ilgesnio laikotarpio (/) Rezultato rodiklio VP siektina reikšmė pasiekta dar 2017 m., tačiau poveikis rezultatui priskirtinas VP 3 prioriteto intervencijoms
Prielaidos tarpiniams pokyčiams pasiekti	Žemas	(-) Ribota priemonių aprėptis tikslinių grupių atžvilgiu – finansinę paramą (subsidijas) turėtų gauti tik apie 50 MVĮ, o privačios investicijos, atitinkančios viešąją paramą įmonėms (subsidijos), 2022 m. pabaigoje siekė tik apie 6,6 mln. Eur. (-) Šiam tikslui skirta tik viena priemonė
Produktai	Aukštas	(+) Nors 2022 m. pabaigoje dalis produkto rodiklių dar nebuvo pasiekę VP nurodytų siektinų reikšmių, tačiau galima pagrįstai manyti, kad, baigus įgyvendinti visus projektus, VP nurodytos galutinės reikšmės 2023 m. pabaigoje bus pasiektos
Veiklos	Aukštas	(+) Investicijomis buvo sprendžiami tiesiogiai COVID-19 pandemijos sukelti iššūkiai (finansuota kovai su COVID-19 reikalingų produktų gamyba)

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis kaitos teorijos principais

15 LENTELĖ. VP INTERVENCIJŲ INDĖLIS SIEKIANT KULTŪROS SEKTORIAUS SUKURIAMOS PRIDĖTINĖS VERTĖS DIDINIMO TIKSLO

KAITOS TEORIJOS ETAPAS	ĮVERTIS	TRUMPAS PAGRINDIMAS
Hipotezė „Investicijos padidino kultūros sektoriaus sukuriama pridėtinę vertę, palyginti su visa sukuriamą pridėtinę vertę. Tokiu būdu sudarytos prielaidos didinti skaitmeninimą ir inovacijas, siekiant šalinti COVID-19 pandemijos pasekmes ekonomikai“ – NEPATVIRTINTA		
Galutinis tikslas	Žemas	(+) Aukštas rezultatyvumas (/) Intervencijos pasižymi vidutiniu tvarumu (/) Vidutinis intervencijų tinkamumas (investicijomis nebuvo sprendžiami tiesiogiai COVID-19 pandemijos sukelti iššūkiai) (-) Ribotas intervencijų prisidėjimas prie siekiamo tikslo (rezultato rodiklio) dėl per mažo intervencijų masto (-) Ribota intervencijų tikslinės grupės aprėptis
Prielaidos galutiniam	Vidutinis	(+) Kuriamos infrastruktūros panaudojimas turėtų būti užtikrinamas, kadangi KKI – viena iš aukštesnės pridėtinės vertę kuriančių ekonomikos sričių, kuri ateityje turėtų ir toliau plėstis

KAITOS TEORIJS ETAPAS	ĮVERTIS	TRUMPAS PAGRINDIMAS
tikslui pasiekti		(-) Visgi, KKI sektoriaus infrastruktūros plėtrai skirtos priemonės buvo vidutiniškai paklausios
Tarpiniai pokyčiai	Žemas	(-) Priemonių potencialas prisidėti prie VP suplanuotos reikšmės pasiekimo iki 2023 m. yra abejotinas, visų pirma dėl ribotos intervencijų aprėpties (-) Intervencijų poveikiui atsiskleisti reikės ilgesnio laikotarpio
Prielaidos tarpiniams pokyčiams pasiekti	Žemas	(-) Ribota priemonių aprėptis tikslinių grupių atžvilgiu – intervencijos apima mažiau negu 2 proc. visų kūrybinės, meninės ir pramogų organizavimo veiklos sektoriaus įmonių skaičiaus 2021 m. Taip pat, visoms trims į KKI sektoriaus plėtrą nukreiptoms priemonėms bendrai skirtas finansavimas siekia apie 15 mln. Eur, o tai siekia tik 1,5 proc. KKI sektoriaus bendrai sukurtos pridėtinės vertės 2021 m.
Produktai	Aukštas	(+) Nors 2022 m. pabaigoje dalis produkto rodiklių dar nebuvo pasiekę VP nurodytų siektinų reikšmių, tačiau galima pagrįstai manyti, kad, baigus įgyvendinti visus projektus, VP nurodytos galutinės reikšmės 2023 m. pabaigoje bus pasiektos
Veiklos	Vidutinis	(+) Intervencijos prisideda prie bendro šalies ekonomikos modernizavimo ir stiprinimo ilguoju laikotarpiu (sprendžiami COVID-19 pandemijos metu išryškėję ekonomikos trūkumai) (-) Investicijomis nebuvo sprendžiami tiesiogiai COVID-19 pandemijos sukelti iššūkiai

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis kaitos teorijos principais

VP 13.1.1 KONKRETAUS UŽDAVINIO SVEIKATOS SEKTORIAUS MODERNIZAVIMO TIKSLŲ PASIEKIMAS

Antroji 13.1.1 konkretaus uždavinio veiklų sritis – Sveikatos sektoriaus modernizavimas. Tikslų pasiekimas matuojamas dvejais rodikliais: „Standartizuoto 0–64 m. amžiaus gyventojų mirtingumo sumažėjimas tikslinėse teritorijose nuo kraujotakos ligų“ ir „Standartizuoto 0–64 m. amžiaus gyventojų mirtingumo sumažėjimas tikslinėse teritorijose nuo piktybinių navikų“.

16 LENTELĖ. VP INTERVENCIJŲ INDĖLIS SIEKIANT 0-64 METŲ AMŽIAUS GYVENTOJŲ MIRTINGUMO NUO KRAUJOTAKOS LIGŲ MAŽINIMO TIKSLO

KAITOS TEORIJS ETAPAS	ĮVERTIS	TRUMPAS PAGRINDIMAS
Hipotezė „Investicijos sumažino 0–64 m. amžiaus gyventojų mirtingumą nuo kraujotakos ligų tikslinėse teritorijose. Tokiu būdu sudarytos prielaidos stiprinti sveikatos apsaugą, siekiant šalinti COVID-19 pandemijos pasekmes visuomenei ir ekonomikai“ – NEPATVIRTINTA		
Galutinis tikslas	Žemas	(+) Aukštas intervencijų tvarumas (+) Aukštas rezultatyvumas (/) Vidutinis intervencijų tinkamumas (intervencijos tęsia VP 8 prioriteto veiklas, kuriomis nespėdžiami tiesiogiai COVID-19 pandemijos sukelti iššūkiai) (-) Itin ribotas intervencijų prisidėjimas prie siekiamo tikslo (rezultato rodiklio) dėl per smulkaus intervencijų masto (-) Ribota intervencijų tikslinės grupės aprėptis
Prielaidos galutiniam tikslui pasiekti	Aukštas	(+) Sukurta infrastruktūra ir įsigyta įranga yra naudojama ir prižiūrima nuolat sveikatos priežiūras paslaugas teikiančių, specializuotų ASPI, kurių veikla pagrįdė finansuojama Privalomojo sveikatos draudimo fondo lėšomis
Tarpiniai pokyčiai	Žemas	(-) Intervencijų poveikiui atsiskleisti reikės ilgesnio laikotarpio (-) Intervencijos tęsia VP 8.1.3 konkretaus uždavinio veiklas, tačiau ženkliai mažesne apimtimi (intervencijos apima tik 1 projektą, skirtą vienai asmens sveikatos priežiūros įstaigai), todėl potencialus poveikis yra ribotas

KAITOS TEORIJOS ETAPAS	ĮVERTIS	TRUMPAS PAGRINDIMAS
Prielaidos tarpiniams pokyčiams pasiekti	Žemas	(-) Šiam tikslui skirtas tik vienas projektas, apimantis tik vienos ASPĮ infrastruktūros modernizavimą (įskaitant įrangos pirkimus)
Produktai	Aukštas	(+) Nors 2022 m. pabaigoje produkto rodikliai dar nebuvo pasiekę VP nurodytų siektinų reikšmių, tačiau galima pagrįstai manyti, kad, baigus įgyvendinti visus projektus, VP nurodytos galutinės reikšmės 2023 m. pabaigoje bus pasiektos
Veiklos	Vidutinis	(+) Intervencijos prisideda prie bendro šalies sveikatos sektoriaus modernizavimo ir stiprinimo ilguoju laikotarpiu (-) Investicijomis nebuvo sprendžiami tiesiogiai COVID-19 pandemijos sukelti iššūkiai (-) Projektas perkeltas iš VP 8 prioriteto ir tęsia sveikatos sektoriaus infrastruktūros modernizavimo veiklas

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis kaitos teorijos principais

17 LENTELĖ. VP INTERVENCIJŲ INDĖLIS SIEKIANT 0-64 METŲ AMŽIAUS GYVENTOJŲ MIRTINGUMO NUO PIKTYBINIŲ NAVIKŲ MAŽINIMO TIKSLO

KAITOS TEORIJOS ETAPAS	ĮVERTIS	TRUMPAS PAGRINDIMAS
Hipotezė „Investicijos sumažino 0–64 m. amžiaus gyventojų mirtingumą nuo piktybinių navikų tikslinėse teritorijose. Tokiu būdu sudarytos prielaidos stiprinti sveikatos apsaugą, siekiant šalinti COVID-19 pandemijos pasekmes visuomenei ir ekonomikai“ – NEPATVIRTINTA		
Galutinis tikslas	Žemas	(+) Aukštas intervencijų tvarumas (+) Aukštas rezultatyvumas (/) Vidutinis intervencijų tinkamumas (intervencijos tęsia VP 8 prioriteto veiklas, kuriomis nesprenžiami tiesiogiai COVID-19 pandemijos sukelti iššūkiai) (-) Itin ribotas intervencijų prisidėjimas prie siekiamo tikslo (rezultato rodiklio) dėl per smulkaus intervencijų masto (-) Ribota intervencijų tikslinės grupės aprėptis
Prielaidos galutiniam tikslui pasiekti	Aukštas	(+) Sukurta infrastruktūra ir įsigyta įranga yra naudojama ir prižiūrima nuolat sveikatos priežiūras paslaugas teikiančių, specializuotų ASPĮ, kurių veikla pagrinde finansuojama Privalomojo sveikatos draudimo fondo lėšomis
Tarpiniai pokyčiai	Žemas	(-) Intervencijų poveikiui atsiskleisti reikės ilgesnio laikotarpio (-) Intervencijos tęsia VP 8.1.3 konkretaus uždavinio veiklas, tačiau ženkliai mažesne apimtimi (intervencijos apima tik 1 projektą, skirtą vienai asmens sveikatos priežiūros įstaigai), todėl potencialus poveikis yra ribotas
Prielaidos tarpiniams pokyčiams pasiekti	Žemas	(-) Šiam tikslui skirtas tik vienas projektas, apimantis tik vienos ASPĮ infrastruktūros modernizavimą (įskaitant įrangos pirkimus)
Produktai	Aukštas	(+) Nors 2022 m. pabaigoje produkto rodikliai dar nebuvo pasiekę VP nurodytų siektinų reikšmių, tačiau galima pagrįstai manyti, kad, baigus įgyvendinti visus projektus, VP nurodytos galutinės reikšmės 2023 m. pabaigoje bus pasiektos
Veiklos	Vidutinis	(+) Intervencijos prisideda prie bendro šalies sveikatos sektoriaus modernizavimo ir stiprinimo ilguoju laikotarpiu (-) Investicijomis nebuvo sprendžiami tiesiogiai COVID-19 pandemijos sukelti iššūkiai (-) Projektas perkeltas iš VP 8 prioriteto ir tęsia sveikatos sektoriaus infrastruktūros modernizavimo veiklas

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis kaitos teorijos principais

VP 13.1.2 KONKRETAUS UŽDAVINIO TIKSLŲ PASIEKIMAS

13.1.2 konkreta us uždavinio veiklų sritis – Energijos vartojimo efektyvumo skatinimas ir AEI plėtra. Tikslų pasiekimas matuojamas dvejais rodikliais: „Atsinaujinančių išteklių energijos dalis galutiniame energijos balanse“ ir „Sunaudotas galutinės energijos kiekis paslaugų ir namų ūkių sektoriuose“.

18 LENTELĖ. VP INTERVENCIJŲ INDĖLIS SIEKIANT ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGIJOS DALIES GALUTINIAME ENERGIJOS BALANSE DIDINIMO TIKSLO

KAITOS TEORIJOS ETAPAS	ĮVERTIS	TRUMPAS PAGRINDIMAS
Hipotezė „Investicijos padidino atsinaujinančių išteklių energijos dalį galutiniame energijos balanse. Tokiu būdu sudarytos prielaidos energetinio efektyvumo ir atsinaujinančių energijos išteklių plėtrai“ – PATVIRTINTA IŠ DALIES		
Galutinis tikslas	Vidutinis	(+) Aukštas intervencijų tvarumas (+) Plati intervencijų aprėptis, lyginant su esamais AEI pajėgumais (/) Potencialiai vidutinis intervencijų prisidėjimas prie siekiamo tikslo (rezultato rodiklio) (-) Žemas rezultatyvumas (-) Žemas intervencijų tinkamumas COVID-19 pandemijos kontekste (intervencijomis tęsiamos VP 4 prioriteto veiklos)
Prielaidos galutiniam tikslui pasiekti	Aukštas	(+) Sukuriama infrastruktūra pasižymi ilgalaikiškumu bei tęstine priežiūra
Tarpiniai pokyčiai	Vidutinis	(+) Atsižvelgiant į gana platų intervencijų mastą bei identiškų VP 4 intervencijų poveikio vertinimą, išvelgiamas potencialiai vidutinis intervencijų poveikis (-) Visgi, intervencijų poveikiui atsiskleisti reikės ilgesnio laikotarpio (/) Rezultato rodiklio VP nurodyta siektina reikšmė buvo viršyta jau 2021 m., tačiau tai priskirtina VP 4 prioriteto intervencijų poveikiui
Prielaidos tarpiniams pokyčiams pasiekti	Aukštas	(+) Intervencijos pasižymėjo gana plačia apimtimi, lyginant su esamais šalies AEI pajėgumais (intervencijomis įdiegti papildomi AIE gamybos pajėgumai sudarytų iki 13 proc. visos šalies elektros energijos gamybos iš AEI pajėgumų 2021 m.)
Produktai	Žemas	(-) 2022 m. pabaigoje produkto rodikliai dar nebuvo pasiekę VP nurodytų siektinų reikšmių, o remiantis atsakingų institucijų pateikta informacija, VP nurodytos galutinės reikšmės iki 2023 m. pabaigos pasiekti gali nepavykti
Veiklos	Žemas	(-) Investicijomis nebuvo sprendžiami tiesiogiai ar netiesiogiai COVID-19 pandemijos sukelti iššūkiai (-) Intervencijos tęsia VP 4 prioriteto veiklas (visi projektai tiesiogiai perkelti iš VP 4 prioriteto)

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis kaitos teorijos principais

19 LENTELĖ. VP INTERVENCIJŲ INDĖLIS SIEKIANT ENERGIJOS VARTOJIMO EFEKTYVUMO DIDINIMO TIKSLO

KAITOS TEORIJOS ETAPAS	ĮVERTIS	TRUMPAS PAGRINDIMAS
Hipotezė „Investicijos sumažino energijos sunaudojimą paslaugų ir namų ūkių sektoriuose. Tokiu būdu sudarytos prielaidos energetinio efektyvumo ir atsinaujinančių energijos išteklių plėtrai“ – NEPATVIRTINTA		
Galutinis tikslas	Žemas	(+) Aukštas intervencijų tvarumas (/) Vidutinė intervencijų aprėptis, lyginant su identiškais VP 4 prioriteto priemonėmis (/) Vidutinis rezultatyvumas (-) Ribotas intervencijų prisidėjimas prie siekiamo tikslo (rezultato rodiklio) dėl mažos intervencijų apimties

KAITOS TEORIJS ETAPAS	ĮVERTIS	TRUMPAS PAGRINDIMAS
		(-) Žemas intervencijų tinkamumas COVID-19 pandemijos kontekste (intervencijomis tęsiamos VP 4 prioriteto veiklos)
Prielaidos galutiniam tikslui pasiekti	Aukštas	(+) Sukuriama infrastruktūra pasižymi ilgalaikiškumu bei tęstine priežiūra
Tarpiniai pokyčiai	Žemas	(-) Atsižvelgiant į identiškų VP 4 intervencijų poveikio vertinimą bei palyginus mažesnes intervencijų apimtis, išvelgiamas potencialiai žemas intervencijų poveikis (-) Intervencijų poveikiui atsiskleisti reikės ilgesnio laikotarpio (-) Abejotinas rezultato rodiklio tinkamumas
Prielaidos tarpiniams pokyčiams pasiekti	Vidutinis	(-) Valstybei priklausančių viešųjų pastatų modernizavimui skirtos intervencijos pasižymi mažesne apimtimi, lyginant su VP 4 prioriteto intervencijomis (+) Planuojama modernizuoti didelį gatvių šviestuvų skaičių, kuris sudaro beveik ketvirtadalį visų esamų šviestuvų šalyje
Produktai	Vidutinis	(-) 2022 m. pabaigoje produkto rodikliai dar nebuvo pasiekę VP nurodytų siektinų reikšmių, o remiantis atsakingų institucijų pateikta informacija, bent 1 iš 3 rodiklių VP nurodytos galutinės reikšmės iki 2023 m. pabaigos pasiekti nepavyks
Veiklos	Žemas	(-) Investicijomis nebuvo sprendžiami tiesiogiai ar netiesiogiai COVID-19 pandemijos sukelti iššūkiai (-) Intervencijos tęsia VP 4 prioriteto veiklas (visi projektai tiesiogiai perkelti iš VP 4 prioriteto)

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis kaitos teorijos principais

VP 14.1.1 KONKRETAUS UŽDAVINIO TIKSLO PASIEKIMAS

14.1.1 konkreta us uždavinio veiklų sritis – Gyventojų užimtumo didinimas. Tikslo pasiekimas matuojamas rodikliu „Dalyviai, kurie baigę dalyvauti ESF veiklose pradėjo dirbti, įskaitant savarankišką darbą“.

20 LENTELĖ. VP INTERVENCIJŲ INDĖLIS SIEKIANT GYVENTOJŲ UŽIMTUMO DIDINIMO TIKSLO

KAITOS TEORIJS ETAPAS	ĮVERTIS	TRUMPAS PAGRINDIMAS
Hipotezė „Investicijos į aktyvias darbo rinkos politikos priemones ir greitą darbo jėgos perkvalifikavimą padidino dalyvių, kurie baigę dalyvauti ESF veiklose pradėjo dirbti, skaičių. Tokiu būdu sudarytos prielaidos didinti gyventojų užimtumą, prisitaikymą prie kintančios darbo rinkos ir atsparumą COVID-19 pandemijos keliamiems iššūkiams.“ – PATVIRTINTA		
Galutinis tikslas	Aukštas	(+) Plati intervencijų tikslinės grupės aprėptis (+) Aukštas intervencijų prisidėjimas prie siekiamo tikslo (rezultato rodiklio) (+) Aukštas rezultatyvumas (+) Aukštas intervencijų tinkamumas COVID-19 pandemijos kontekste (sprendžiama COVID-19 pandemijos metu padidėjusio nedarbo lygio problema) (/) Vidutinis intervencijų tvarumas
Prielaidos galutiniam tikslui pasiekti	Vidutinis	(+) Remiantis VP 7 prioriteto panašių veiklų tvarumo vertinimu, intervencijos trumpuoju ir vidutiniu laikotarpiu rodė nuoseklų dalyvių išsilaikymą darbo rinkoje (-) Visgi, ilguoju laikotarpiu šie rodikliai krenta ir darbo rinkoje išsilaiko tik nuo trečdaliao iki pusės visų po dalyvavimo priemonės veiklose įsidarbinusių arba savarankišką veiklą pradėjusių dalyvių (-) Gyventojų užimtumas priklauso ir nuo platesnių ekonominių aplinkybių (išorinių faktorių)

KAITOS TEORIJOS ETAPAS	ĮVERTIS	TRUMPAS PAGRINDIMAS
Tarpiniai pokyčiai	Aukštas	(+) Jau 2022 m. VP siektina rezultato rodiklio reikšmė 2023 m. buvo viršyta beveik dviem trečdaliais (-) Prie sėkmingo rezultato pasiekimo galimai prisidėjo ir gerėjanti užimtumo situacija šalyje, ekonomikai atsigaunant po COVID-19 pandemijos
Prielaidos tarpiniams pokyčiams pasiekti	Aukštas	(+) Intervencijos pasižymėjo gana plačia tikslinės grupės aprėptimi – veiklose iki 2022 m. pabaigos dalyvavo beveik 18 proc. visų bedarbių šalyje 2022 m., o sėkmingai įgyvendinus likusias veiklas, ši dalis padidėtų iki 21 proc.
Produktai	Aukštas	(+) Jau 2022 m. pabaigoje produkto rodiklio reikšmė viršijo VP nurodytą siektiną reikšmę
Veiklos	Aukštas	(+) Investicijomis buvo sprendžiami tiesiogiai COVID-19 pandemijos sukelti iššūkiai (padidėjęs nedarbo lygis šalyje) (+) Intervencijos prisideda prie ilgalaikių pokyčių, didinant gyventojų prisitaikymą prie kintančios darbo rinkos

Šaltinis: sudaryta BGI Consulting, remiantis kaitos teorijos principais